

รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ปริญญานิพนธ์

ของ

อรรถัย จันทวิชานวงษ์

๒๖ ส.ย. ๒๕๖๔

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๑ โทร ๓๙๒๑๕๗๕, ๓๙๑๕๐๕๘

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ตุลาคม ๒๕๖๓

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทคัดย่อ

ของ

อรรถัย จันทวิธานวงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2523

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของเด็ก และผลของการฟังนิทานที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการฟังตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2523 จำนวน 160 คน ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 4 โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการทดลองแบบ pretest-posttest controlled group design โดยใช้นิทาน 3 รูปแบบ คือ นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่นและนิทานเรื่องสัตว์

ผลการทดลองพบว่า รูปแบบของนิทานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน และพบว่าการใช้นิทานและไม่ใช้นิทานมีผลต่อความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน, ในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบให้ฟังตนเอง และแบบยับยั้งการฟังตนเอง

EFFECTS OF DIFFERENT FORMS OF STORIES ON RESPONSIBILITY
OF PRATHOM FOUR STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

ORATHAI CHANTAVICHANUWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

October 1980

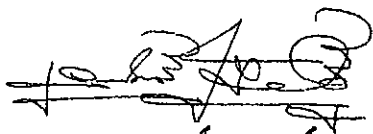
The purposes of this research were to study the effects of different forms of stories on students' responsibility, and the effects of stories on responsibility of students with independence training and restriction training. One hundred and sixty prathom IV students, Academic year 1980 were drawn from 4 schools in Amphor Maung, Ranong Province.

The pretest-posttest controlled group design was used by three different forms of stories : Fairy tales, Legends and Animal tales.

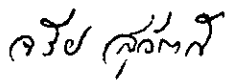
The results of the experiment showed that different forms of stories had no different effects on the subjects' responsibility. And there was no evidence that stories affected the responsibility of the students with independence training and restriction training.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
ปัญหานี้นี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปัญหาการศึกษาหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุมปัญหานิสิต

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริย์ สุวัฑดี)

คณะกรรมการสอบ

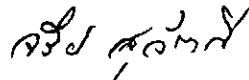

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์)

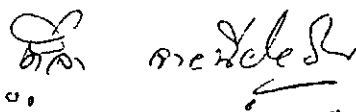
ประธาน

กรรมการ

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริย์ สุวัฑดี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศีลา จายนียโยธิน)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์
เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัทธิ ที่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์
ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ
กรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ครูใหญ่ คณะครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านบางริน โรงเรียน
ระนองพัฒนามิตรภาพที่ 60 โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งหวาง และโรงเรียนชุมชนบ้าน
ราชกรูด ที่กรุณาให้ความสะดวกและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ และทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจ
ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา
ของผู้วิจัยตลอดมา

อรรถัย จันทวิชานวงษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	7
ความหมายและองค์ประกอบของความรับผิดชอบ	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู และความรับผิดชอบ	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	15
สัมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	24
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	26
กลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	27
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มที่ได้ฟัง นิทานแต่ละรูปแบบและกลุ่มควบคุม	40

4	การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่าง กลุ่มที่ ได้ฟังนิทานและกลุ่มที่ไม่ได้ฟังนิทาน ในกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเองและ แบบยับยั้ง การฟังตนเอง	42
5	บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	46
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	46
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	46
	กลุ่มตัวอย่าง	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	47
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	อภิปรายผล	48
	ข้อเสนอแนะ	52
	บรรณานุกรม	54
	ภาคผนวก	60

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน เพศ การอบรมเลี้ยงดู และรูปแบบของนิทาน	26
2 คุณธรรมในเนื้อเรื่องของนิทานแต่ละรูปแบบ	29
3 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อทดสอบก่อนและหลัง การทดลอง	40
4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรับผิดชอบที่ เพิ่มขึ้นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	41
5 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ผูกให้ฟังตนเอง เมื่อทดสอบก่อนและหลังการฟังนิทาน	42
6 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ยับยั้งการฟังตนเอง เมื่อทดสอบก่อนและหลังการฟังนิทาน	43
7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของความรับผิดชอบระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ผูกให้ฟังตนเอง	44
8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของความรับผิดชอบระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ยับยั้งการฟังตนเอง	45
9 คำอ่านาจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู	73
10 คำอ่านาจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ	74

บัญชีรายชื่อนิทาน

ชื่อนิทาน	หน้า
นิทานปรัมปรา	76
หนูน้อยกับจานวิเศษ	76
กว้างประหลาด	77
ร่มกายสิทธิ์	79
สัตว์รูจิ๊ด	81
เจ้าชายกบ	83
พลอรานดินคนสวย	84
ความลับของก้อนหิน	86
พญานกพิณซ์และเหยี่ยวขาว	89
รองเท้าพูดได้	92
นกกระสาทัญญู	94
เด็กงมูกยาว	97
ซินเดอเรลลา	98
สินชัย	100
ลูกกาผู้ผยอง	102
ยักษ์ใจดำ	104
นิทานท้องถิ่น	106
ชัยบุรีโยนกลม	106
ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม	107
ทำไมนกกระเจี๊ยบจึงตัวเล็ก	110
กระต่ายจำศีล	111
นิทานสังกรานต์	114

ชื่อนิทาน

หน้า

ทำไมนกเค้าแมวจึงไม่ออกหากินในเวลากลางวัน	118
ทำไมอุฐจึงมีตะโหงกกลางหลัง	119
สุนัขล่าดวงอาทิตย์	121
หลวงพ่อดี	122
กำเนิดของเกียะ	123
ประวัติป่าทองโก	125
คุณค่าของการตรงต่อเวลา	127
นาคเมืองหนองแส	129
กู่ทะเลาะวิวาทของสัตว์	130
สุนัขกับแมว	131
นิทานเรื่องสัตว์	133
วัวกับเด็กเกเร	133
โลกมหากลางหาย	134
สี่สหาย	135
กาสุปัดตะ	137
ผู้รักษาสัจจะ	139
สิงโตกับหมาจิ้งจอก	140
มดกับจิ้งจก	141
เรื่องของปูกับงู	142
กระต่ายป่ากับกบ	143
พรานป่ากับหมาป่า	144
หมาจิ้งจอกกับสิงโต	146
ไถ่บ้านกับไก่ป่า	147
สิงโตกับวัว	148
สิงโตกับมด	148
อำนาจกับปัญญา	150

ภูมิหลัง

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน วิชาจริยศึกษากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยไว้ว่า "เพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและปฏิบัติใดจนเป็นนิสัย" และ "เพื่อให้ผู้เรียนมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อส่วนรวม" (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 264, 334) ซึ่งแสดงว่า ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล เพื่อให้การพัฒนาสังคมเป็นไปตามความต้องการ ด้วยเหตุนี้หน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของ โรงเรียนก็คือการปลูกฝังคุณธรรมความรับผิดชอบต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นแก่เด็กในทุกระดับชั้น

การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นนั้น ควรเริ่มต้นตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยอาศัย การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ดังที่ เกรค (Craig, 1976 : 274 - 275) กล่าวว่า เด็กจะมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ถ้าหากพ่อแม่ฝึกให้เด็กรู้จักฟังตนเอง ทั้งนี้อาจเริ่มต้น ด้วยการให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองในเรื่องการรับประทานอาหาร การขับถ่าย การแต่งกาย เป็นต้น ซึ่งเมื่อเด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองแล้วความรับผิดชอบต่อตนเองจะเกิดขึ้น และจะขยายไปถึงการช่วยเหลือผู้อื่นติดตามมา การมอบหมายงานและหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีความยากง่ายของงานเหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก จะเป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เมื่อโตขึ้นเด็กจะมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การอบรมเลี้ยงดูโดยการฝึกให้เด็กฟังตนเองจึงมีบทบาทมากในการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวมแก่เด็ก

นอกจากนี้การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อส่วนรวมแก่เด็กอาจทำได้โดยผู้ใหญ่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ดังที่ ละออ การุณยะวนิช (ละออ การุณยะวนิช 2505 : 1) กล่าวว่า การที่จะให้เด็กมีความรับผิดชอบนั้น ผู้ใหญ่ต้องปฏิบัติตัวเป็นผู้มีความรับผิดชอบด้วย และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของเด็กอีกอย่างหนึ่ง คือ สื่อมวลชนต่าง ๆ (แมนนาส ชาลิต 2505 : 56 - 61) อันได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ การได้เห็น

แบบอย่างหรือรับรู้สิ่งต่าง ๆ จากสื่อมวลชน ทำให้มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กได้ ทั้งนี้จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1977 : 22 - 39) ได้อธิบายวิธีการและขบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคมว่าพฤติกรรมบางอย่างที่เกิดขึ้นเป็นขบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการได้เห็นแบบอย่างและอิทธิพลของรางวัล หรือการตอบสนองที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งอธิบายไว้ว่า เมื่อบุคคลสังเกตเห็นตัวแบบกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่ง แล้วตัวแบบได้รับความพอใจหรือได้รับการยกย่องชมเชย ผู้สังเกตก็จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ บาง ส่วนพฤติกรรมใดที่ตัวแบบกระทำแล้วได้รับความไม่สบายใจ หรือได้รับผลเสียหายจากการกระทำนั้น ผู้สังเกตก็จะพยายามหลีกเลี่ยงพฤติกรรมดังกล่าวเสีย / การเลียนแบบนี้เกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป เริ่มตั้งแต่เด็กเลียนแบบบิดามารดา ครู กลุ่มเพื่อน ตลอดจนถึงการเลียนแบบดารา บางครั้งเมื่อเด็กได้ดู ฟัง หรืออ่านสิ่งต่าง ๆ จากสื่อมวลชน เด็กจะเกิดจินตนาการพร้อมกับสมมติว่าตัวเองเป็นวีรบุรุษ เป็นเจ้าหญิง เจ้าชาย แล้วพยายามเลียนแบบเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพของตัวเอง (Hurlock. 1978 : 336 - 337) นิทานซึ่งสอดแทรกอยู่ในสื่อมวลชน จึงมีบทบาทในการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมของเด็กได้เป็นอย่างดี

การใช้นิทานเป็นเครื่องมืออบรมจริยธรรมจรรยาแก่เด็กในประเทศไทยนั้น มีมานานจนนับว่านิทานเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย (กุหลาบ มลลิกะมาส 2516 : 110) โดยที่เนื้อหาในนิทานนอกจากจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดและพฤติกรรมแล้ว ยังสอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ ลงไปด้วย เมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้ว บทบาทของตัวละครในนิทานจะค่อย ๆ ซึมซาบเข้าไปในความคิดและมีผลต่อบุคลิกภาพทางประการของเด็ก ดังที่ แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 42) ให้ความเห็นว่า นิทานสามารถกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลได้

ฉะนั้นการปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้น อาจใช้นิทานเป็นสื่อในการปลูกฝังได้ ทั้งนี้เพราะความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่มักจะแฝงอยู่ในบุคลิกของตัวละครในนิทานทุก ๆ รูปแบบ แต่มากน้อยแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม การที่นิทาน

มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่นและนิทานเรื่องสัตว์ และแต่ละรูปแบบก็มีจุดมุ่งหมายในการปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ มากน้อยแตกต่างกัน การที่จะใช้วิธีการเล่านิทานเป็นสื่อในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวเด็กให้ได้ผลดีนั้น จึงควรจะศึกษานิทานรูปแบบใดที่จะส่งผลต่อความรับผิดชอบมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลของการฟังนิทานรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็ก
2. เพื่อศึกษาผลของการฟังนิทานรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเอง
3. เพื่อศึกษาผลของการฟังนิทานรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูและผู้ปกครองในการปลูกฝังความรับผิดชอบแก่เด็ก
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครู ผู้ปกครอง นักจัดรายการทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ในการเลือกนิทานสำหรับเด็ก

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษา 2523 ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอมือง จังหวัดระนอง จำนวน 160 คน
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

ก. รูปแบบของนิทาน

- นิทานปรัมปรา (Fairy tale)
- นิทานท้องถิ่น (Legend)
- นิทานเรื่องสัตว์ (Animal tale)

ข. การอบรมเลี้ยงดู

- ฝึกให้พึ่งตนเอง (Independence Training)
- ยับยั้งการพึ่งตนเอง (Restriction of Independence)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบ (Responsibility)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบของนิทาน หมายถึง การแบ่งนิทานออกตามรูปแบบ (Form) ของนิทาน ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษานิทานทั้งของไทยและต่างประเทศเพียง 3 รูปแบบ คือ

1.1 นิทานปรัมปรา หมายถึง นิทานที่มีเรื่องราวสลับซับซ้อน เป็นเรื่องสมมติทั้งตัวบุคคล เวลา และสถานที่ เนื้อเรื่องประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ตัวเอกมักมีคุณสมบัติพิเศษ เช่น มีเวทมนตร์ กลาหาญ มีไหวพริบ ชื่อสัตย์ เป็นต้น

1.2 นิทานท้องถิ่น หมายถึง นิทานที่อาศัยเค้าโครงเรื่องจริงเป็นหลัก ตัวละครสำคัญและสถานที่ที่กล่าวถึงเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเล่าแฝงความเชื่อเกี่ยวกับกำเนิดของสัตว์ ธรรมชาติ สถานที่และวีรบุรุษ แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภท คือ

- นิทานอธิบายเหตุ (Explanatory tale) เป็นนิทานที่อธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ทำไมพระราหูกับพระจันทร์จึงเป็นอริกัน ทำไมเสือจึงมีลายประวัตินี้ชื่อคำบล เป็นต้น

- นิทานวีรบุรุษ (Hero tale) เป็นนิทานที่กล่าวถึงคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความฉลาด ความกล้าหาญของบุคคล ส่วนมากเป็นวีรบุรุษของบ้านเมือง กำหนดตัวบุคคล เวลา และสถานที่แน่นอนลงไป

1.3 นิทานเรื่องสัตว์ หมายถึง นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก แต่สมมติว่ามีความคิดและการกระทำต่าง ๆ อย่างมนุษย์ แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภท คือ

- นิทานคติธรรม (Fable) เป็นเรื่องที่กล่าวถึงพฤติกรรมของสัตว์เล่าเชิงเปรียบเทียบกับชีวิตมนุษย์ เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่แฝงคติสอนใจ เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก นิทานปัญจตันตระ

- นิทานไม่รูจบ (Cumulative tale) เป็นเรื่องที่มีการเล่าซ้ำเป็นช่วง ๆ เหตุการณ์จะดำเนินไปอย่างช้า ๆ เช่น เรื่องยายกะตา

2. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกในการอบรมเลี้ยงดูซึ่งแยกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเอง หมายถึง การที่พ่อแม่ฝึกให้ลูกรู้จักช่วยเหลือตนเองในเรื่องต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การให้ลูกแสดงความคิดเห็น ให้อิสระใช้จ่าย ปล่อยให้ลูกมีโอกาสอยู่คนเดียวตามลำพังบ้าง ให้อิสระแก่ลูกในการเลือกคบเพื่อน รวมทั้งการให้เหตุผลกับลูก การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้สามารถวัดได้โดยแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเอง ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของฟิรพงศ์ ลีรวินางกูร (ฟิรพงศ์ ลีรวินางกูร 2520 : 28 - 33) ซึ่งสร้างขึ้นตามเกณฑ์ของวินเทอร์บัททอม (Winterbottom)

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง หมายถึง การที่พ่อแม่ควบคุมกิจกรรมยาตราและความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของลูก กอปรห้ามปรามหรือลงโทษเมื่อลูกทำผิด ไม่เปิดโอกาสให้ลูกช่วยเหลือตนเองในเรื่องต่าง ๆ และไม่รับฟังความคิดเห็นของลูก การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้วัดได้โดยแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของฟิรพงศ์ ลีรวินางกูร (ฟิรพงศ์ ลีรวินางกูร 2520 : 28 - 33) ซึ่งสร้างขึ้นตามเกณฑ์ของวินเทอร์บัททอม

3. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และด้วยความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำจากการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งพยายามที่จะปรับปรุง การปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบแสดงออก ในรูปของพฤติกรรมต่อไปนี้

3.1 เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อผลของงานนั้น ๆ

3.2 มีความเพียรพยายาม

3.3 ใฝ่ความสามารถอย่างเต็มที่

3.4 รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

3.5 มีความซื่อสัตย์

3.6 เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์

3.7 มีวินัยในตนเอง

3.8 มีความละเอียดรอบคอบ

3.9 ตรงต่อเวลา

3.10 มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค

3.11 ยอมรับผลการกระทำของตน

3.12 ปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและที่มีต่อสังคมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

ความรับผิดชอบนี้สามารถวัดได้โดยแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ ชนิด

Verbal Projective Technique ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ความหมายและองค์ประกอบของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตภายในสังคม บุคคลแต่ละคนมีบทบาทที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคมหลายบทบาทด้วยกัน เช่น บทบาทของพลเมืองที่ดี บทบาทของพ่อ บทบาทของลูก บทบาทของนักเรียน เป็นต้น ถ้าทุกคนในสังคมมีความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ของตนเองเป็นอย่างดีแล้ว สังคมก็ย่อมสงบสุข การกระทำทุกอย่างจะดีหรือเลว จะสำเร็จหรือล้มเหลวย่อมขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของบุคคล บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง ย่อมเอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตนทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองและที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำย่อมไม่สนใจในหน้าที่ของตน ทำให้สิ่งใดก็ปล่อยปละละเลย ก่อให้ตนเองและสังคมเกิดความเสียหาย ดังที่ อภิสิทธิ์ วรษา (อภิสิทธิ์ วรษา 2517 : 6) ได้อ้างถึงคำกล่าวของคาเทล (Cattell) ว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความบากบั่นพากเพียร ถือศักดิ์ศรี ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำนั้นจะถือเอาความสะดวกเป็นเกณฑ์ มักหลีกเลี่ยงกฎข้อบังคับ

ฟันค์ และ เวกแนลส์ (Funk and Wagnalls. 1961 : 1073) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงการรับผิดชอบ และรับผิดชอบในการกระทำของตน มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจได้ สามารถจัดการเงินและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังหมายถึงความสามารถในการตอบสนองต่อหน้าที่หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้ตามอุดมคติและหลักศีลธรรมด้วย

บราวเน และ คอห์น (Browne and Cohn. 1958 : 58) ได้สรุปองค์ประกอบของความรับผิดชอบว่า ได้แก่ ความไว้วางใจได้ ความกตริเริ่ม ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การทำงานแข็งขัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำให้ดีกว่าเดิม ผู้ที่มี

ความรับผิดชอบต้องเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริต และตรงต่อเวลา

ชวาล แพร์ติกุล (ชวาล แพร์ติกุล 2514 : 33) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า "ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงาน และติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยก็ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา"

คณีย งามมานะ (คณีย งามมานะ 2518 : 5) ได้ให้นิยามว่า ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ และรับเป็นภาระต่อหน้าที่การงาน การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของตน และผู้อยู่ในความดูแลตลอดจนสังคม พยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายโดยไม่ย่อท้ออุปสรรค

นอกจากนี้ วรุญ สุกภาพ (จรรุญ สุกภาพ 2520 : 84) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การยอมรับรู้และสำนึกในการกระทำของตน ยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะ เป็นผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่บิดความผิดไปให้ผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ความรู้สึกรับผิดชอบนี้เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติตามหน้าที่ของตน โดยไม่ต้องมีการบังคับเข้มงวดจากผู้อื่น

ส่วน ประณต เล็กสวาสดี (ประณต เล็กสวาสดี 2517 : 9) กล่าวว่า ผู้มีความรับผิดชอบจะต้องสามารถปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้

1. ช่วยเหลืองานของครอบครัวและส่วนรวมด้วยความเต็มใจ
2. ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ไวใจไต่
3. กล้าเผชิญต่อความเป็นจริง

4. ตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง
5. รับผิดชอบตนเองทั้งการเงิน การงาน และการเรียน
6. ดูแลรักษาของส่วนรวมเสมือนของตัวเอง และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
7. รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น

นอกจากนี้ อภิสัทธี วิชา (อภิสัทธี วิชา 2517 : 26 - 27) ได้สรุป
ลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบได้เป็น 35 ลักษณะ ดังนี้

- ตรงต่อเวลา
- พยายามทำงานให้เสร็จ
- ติดตามผลงานเสมอ
- ยอมรับความผิดพลาด
- รักษาชื่อเสียงของตนเอง
- เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
- ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น
- มีความซื่อสัตย์
- รักษาคำพูด
- ตั้งใจทำงาน
- ทำงานพิถีพิถัน
- ชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- มีความอดทนและอดกลั้น
- รับผิดชอบในความโลเล
- พยายามทำงานให้ดี
- มีการวางแผนในการทำงาน
- รู้จักตั้งจุดหมายในการทำงาน
- สนใจงานที่ทำ

- คิดถึงเรื่องงานที่จะทำตลอดเวลา
- กระตือรือร้น
- ชอบใฝ่หาความรู้
- เห็นความสำคัญของงาน
- เต็มใจทำงาน
- มีความขยันขันแข็ง
- มีความเสมอต้นเสมอปลาย
- ทำงานเพื่องาน
- เชื้อมั่นในตนเอง
- ชอบแสดงความคิดเห็น
- ปฏิบัติตามหน้าที่โดยเคร่งครัด
- กล้าเสี่ยงต่อการทำงาน
- ใฝ่เหตุผลมากกว่าอารมณ์
- ยึดถือกฎเกณฑ์
- ประหยัด
- มีความคิดริเริ่ม
- ไว้วางใจได้

จากความหมายและองค์ประกอบของความรับผิดชอบเท่าที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และด้วยความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำจากการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบแสดงออกในรูปของพฤติกรรมต่อไปนี้

- เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อผลของงานนั้น ๆ
- มีความเพียรพยายาม

- ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
- รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
- มีความซื่อสัตย์
- เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
- มีวินัยในตนเอง
- มีความละเอียดรอบคอบ
- ตรงต่อเวลา
- มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค
- ยอมรับผลการกระทำของตน
- ปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเอง และที่มีต่อสังคมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและความรับผิดชอบ

ตามปกติชีวิตของบุคคลย่อมพัวพันอยู่กับสิทธิและความรับผิดชอบอยู่ตลอดเวลา ในช่วงขวบปีแรก เด็กจะเรียกร้องสิทธิแต่ฝ่ายเดียว เมื่อเจริญเติบโตขึ้น เด็กเริ่มช่วยเหลือตัวเองได้และเริ่มรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น เด็กจะค่อย ๆ มีความรับผิดชอบขึ้น ถ้าบุคคลใดรับการฝึกอย่างถูกวิธีตั้งแต่เด็ก โตขึ้นก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบสูง ผู้ที่มีความรับผิดชอบสูงย่อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปลูกฝังความรับผิดชอบต่อให้แก่เด็ก

เด็กจะมีความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มุสเสน คอนเกอร์ และ เคแกน (Mussen, Conger and Kagan. 1969 : 627) กล่าวว่าในครอบครัวที่พ่อแม่ใช้อำนาจสิทธิขาด (Authoritarian Parents) ปกครองลูกโดยวิธีบังคับควบคุม ใช้อำนาจ ห้ามปราม ไม่เปิดโอกาสให้ลูกพึ่งตนเอง ไม่ให้อิสระแก่เด็ก จะทำให้เด็กไม่เป็นตัวของตัวเองและขาดความรับผิดชอบ ตรงกันข้ามในครอบครัวที่พ่อแม่ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ให้ลูก

โดยวิธีฝึกให้ลูกรู้จักพึ่งตนเองให้เหมาะสมกับวัย ปกครองลูกด้วยเหตุผล ปล่อยให้เด็กมีอิสระในการทำสิ่งที่เด็กพอจะทำได้ สิ่งเหล่านี้ย่อมจะปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็กได้

เซียร์ส แมคโคบี และ เลวิน (Sears, Maccoby and Levin. 1957 : 138 - 143) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า เมื่อเด็กเกิดใหม่ ๆ ยังต้องพึ่งพาผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา จนเมื่อมีอายุ 6 เดือน เด็กจะเริ่มเปลี่ยนจากการรับความช่วยเหลือจากผู้อื่นไปสู่การช่วยเหลือตัวเอง พฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การเคลื่อนไหว การรับประทานอาหาร การขับถ่าย การแต่งกาย จะพัฒนาไปตามลำดับขั้น จากการต้องพึ่งผู้อื่นจนสามารถทำได้ด้วยตนเอง

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมาร์ท (Smart. 1967 : 536 - 537) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการของเด็กและสัมพันธภาพที่มีต่อครอบครัว พบว่าความรับผิดชอบนั้นจะเริ่มต้นในวัยเด็ก แต่พัฒนาจากวัยเด็กไปสู่วัยรุ่น และจากวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่าความรับผิดชอบของเด็กระดับ 10 มีความสัมพันธ์กับความใกล้ชิดของเด็กกับพ่อแม่ กล่าวคือถ้าพ่อแม่ยอมรับความสามารถของเด็ก เด็กจะมีความรับผิดชอบสูง ตรงกันข้ามเด็กที่ถูกพ่อแม่ห้ามปรามหรือเฉยเมย จะมีความรับผิดชอบต่ำ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กมีมากเท่าใด ก็จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบมากขึ้นเท่านั้น

นอกจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัวแล้ว ความรับผิดชอบยังเป็นไปตามลำดับขั้นของพัฒนาการอีกด้วย ดังเช่นการศึกษาของโจนส์ และคนอื่น ๆ (Jones and others. 1960 : 42 - 48) ซึ่งได้ศึกษาพัฒนาการความรับผิดชอบของเด็ก พบว่าเด็กอายุ 9 - 11 ปี จะมีความรับผิดชอบน้อย ช่วงความรับผิดชอบของเด็กวัยนี้จะต่างกันมาก อายุ 11 - 13 ปี ความรับผิดชอบจะสูงขึ้นเล็กน้อย แต่ช่วงความรับผิดชอบไม่ต่างกัน uly อายุ 13 ปีขึ้นไปความรับผิดชอบจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงอายุ 16 - 17 ปี ความรับผิดชอบจะคงที่อีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ มิทตัน และ แฮร์ริส (Mitton and Harris. 1962 : 407 - 416) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกความรับผิดชอบแก่เด็ก ดังนี้

1. ควรฝึกความรับผิดชอบให้เด็กตั้งแต่วัยมีอายุน้อย ๆ
 2. ควรให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสฝึกความรับผิดชอบโดยการปฏิบัติจริง ให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน
 3. การจัดประสบการณ์ให้เด็กรับผิดชอบ ควรให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล
 4. ควรให้เด็กได้ทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเด็ก
 5. ในการฝึกความรับผิดชอบนั้น ผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่น ไม่ควรเร่งรัดเด็กจนเกินไป
 6. ต้องระลึกไว้เสมอว่า ในการทำงานนั้นเด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่
 7. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ ดังนั้นเมื่อมอบหมายงานให้แล้ว ก็ควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่
 8. ทักษะและพฤติกรรมความรับผิดชอบของผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการความรับผิดชอบของเด็ก
 9. การให้เด็กรับผิดชอบเกินความสามารถอาจเป็นอันตรายแก่เด็กได้
- เกียรติ ศรีพงษ์ (เกียรติ ศรีพงษ์ 2505 : 15 - 16) ได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังความรับผิดชอบแก่เด็กไว้ว่า ผู้ใหญ่ต้องทำความเข้าใจธรรมชาติของเด็ก เมื่อเด็กทำอะไรผิดพลาดก็ควรช่วยเหลือแนะนำ งานที่มอบให้เด็กทำนั้นควรให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็ก สิ่งสำคัญอีกอย่างคือ ต้องปลูกฝังความมีระเบียบวินัย อันดีงามแก่เด็กตั้งแต่เริ่มแรก ควรให้เด็กเข้าใจเหตุผล ให้ความรักใคร่ เห็นอกเห็นใจ เด็ก พยายามให้เด็กช่วยตนเองเท่าที่พอจะทำได้ สิ่งเหล่านี้จะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบของเด็กขึ้น เมื่อเด็กรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่และรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองแล้ว เด็กจึงจะเริ่มรู้จักรับผิดชอบต่อหมู่คณะ การอบรมเลี้ยงดูจึงมีผลอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็ก

ความรับผิดชอบนอกจากจะสัมพันธ์กับการพึ่งตนเองแล้ว ยังสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายด้าน ดังงานวิจัยของมัญศรี บุณนาค (มัญศรี บุณนาค 2514 : 70 - 86)

ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตของพ่อแม่กับบุคลิกภาพของเด็กในนครหลวงกรุงเทพธนบุรีและต่างจังหวัด พบว่าสังคมประกิตด้านการฝึกความเป็นอิสระ การฝึกความมีระเบียบวินัย และการฝึกความสัมฤทธิ์ผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพด้านความสามารถในการรับผิดชอบ แต่สังคมประกิตด้านการระงับความก้าวร้าว มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบ

ในปีเดียวกัน ปราณีต สุขอุดม (ปราณีต สุขอุดม 2514 : 76 - 89) ได้ศึกษาสังคมประกิตและบุคลิกภาพระหว่างคนไทยกับคนจีน ผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความรับผิดชอบสูง จะมีความมั่นคงทางอารมณ์ บังคับตัวเองได้ มีระเบียบวินัย นอกจากนี้ความสามารถในการรับผิดชอบ ยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการผลสัมฤทธิ์ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของแมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 110) ซึ่งศึกษาเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความรับผิดชอบสูงด้วย

นอกจากนี้ ประณต เล็กสวาสดี (ประณต เล็กสวาสดี 2517 : 91 - 92) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 339 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการรักมากแต่ถูกควบคุมน้อย จะมีความรับผิดชอบสูง และยังพบว่าความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางลบกับการพึ่งผู้อื่น แต่สัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นผู้นำ

ส่วน สมพงษ์ ตีรพัฒน์ (สมพงษ์ ตีรพัฒน์ 2517 : 32 - 45) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเองและความรู้สึกรับผิดชอบต่อเด็กนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ในจังหวัดนครปฐม พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดน้อยประชาธิปไตยมาก จะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดน้อยประชาธิปไตยน้อย และแบบเข้มงวดมากประชาธิปไตยน้อย ส่วนความเชื่อมั่นในตนเองและความรู้สึกรับผิดชอบต่อเด็กมีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อย

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูมาก ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาในสภาพที่เอื้อต่อการสร้างความ

รับผิดชอบ เช่น ได้รับการฝึกให้พึ่งตนเองในเรื่องต่าง ๆ ให้มีอิสระในการคิด ฝึกให้เป็นผู้มีเหตุผล ฝึกความเป็นระเบียบวินัย ได้รับความรักความอบอุ่น ไม่เข้มงวดจนเกินไป จะช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบสูง นอกจากนี้ความรับผิดชอบยังสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความมั่นคงทางอารมณ์ ตรงต่อเวลา และมีความเป็นผู้นำ ผู้มีความรับผิดชอบสูงจึงต้องมีบุคลิกภาพดังกล่าวย่อมอยู่ด้วย

✓ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

การฝึกนิสัยและการปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ แก่เด็กนั้น สามารถปลูกฝังได้โดย การให้เด็กได้เห็นแบบอย่าง การเลียนแบบลักษณะและการกระทำของบุคคลอื่น เป็น บ่อเกิดของการยอมรับลักษณะทั้งที่ดีและไม่ดีจากบุคคลอื่นได้อย่างง่ายดาย การเลียนแบบ จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลสังเกตเห็นว่าตัวแบบได้รับประโยชน์หรือความพอใจจากการกระทำ ผู้สังเกตต้องการได้รับความพอใจนั้นด้วยจึงเกิดการเลียนแบบขึ้น ส่วนการที่ตัวแบบ กระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งแล้วถูกลงโทษ ทำให้ตัวแบบเกิดความไม่พอใจหรือได้รับความ ทุกข์ทรมาน ผู้สังเกตย่อมไม่อยากจะประสบการณันั้นเกิดขึ้นกับตน จึงงดเว้นไม่เลียนแบบ การกระทำนั้น ๆ ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์ 2520 : 8 - 12) ตัวแบบที่เด็กจะเลียนแบบ ต้องเป็นตัวแบบที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวเด็ก อาจเป็น ตัวแบบที่เป็นชีวิตจริง (Live Model) ซึ่งเด็กอาจเรียนรู้จากสังคมหรือชีวิตประจำวัน นอกจากนี้พฤติกรรมหรือคุณธรรมบางอย่าง เด็กยังได้รับอิทธิพลจากตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ซึ่งอาจเป็นคำพูด เอกสาร หรือวัตถุทัศนวัสดุอื่น ๆ ที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจ และมีแรงจูงใจที่จะยอมรับพฤติกรรมนั้น ๆ มาปรับปรุงบุคลิกภาพของตน (Bandura. 1977 : 40 - 51)

นิทานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ก็ย่อมมีส่วนสำคัญที่จะทำให้เด็ก เกิดการเลียนแบบขึ้น กิ่งแก้ว อัครดากร (กิ่งแก้ว อัครดากร 2513 : 8) กล่าวว่า นิทานมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ มีพลังโน้มน้าวที่ผิดถนัดและพฤติกรรมของ

แต่ละบุคคลและของสังคมได้ แสดงว่าบทบาทของตัวละครในนิทาน ย่อมมีสิ่งดึงดูดใจให้ บุคคลเลียนแบบทัศนคติและพฤติกรรมของตัวละครนั้น ๆ

การเลียนแบบตัวละครในนิทานนอกจากจะมีผลต่อพฤติกรรมแล้ว ยังช่วยพัฒนา จิตใจของเด็กขึ้น ดังผลการวิจัยของดิกสัน จอห์นสัน และ ซอลซ์ (Dixon, Johnson and Salts. 1977 : 367 - 379) ซึ่งวิจัยกับเด็กอนุบาล อายุระหว่าง 3 - 4½ ปี ณ โรงเรียนแห่งหนึ่งในเมืองดีทรอยต์ เด็กในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 146 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มแรกเล่านิทานให้เด็กฟังแล้วให้เด็กแสดงบทบาทประกอบตามเนื้อเรื่อง กลุ่มที่สองเล่านิทานให้ฟังพร้อมกับพาไปดูของจริงนอกสถานที่ เช่น ไปเยี่ยมหมอ ไปซื้อของ ไปสวนสัตว์ กลุ่มที่สามสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทานที่ได้เล่าให้ฟัง ส่วนกลุ่มที่สี่เป็นกลุ่ม ควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึก ก่อนฝึกและหลังฝึกได้ทำการทดสอบพัฒนาการทางการเรียนรู้ และความสามารถในการควบคุมความต้องการ ผลพบว่า ในการฟังนิทานนั้น ถ้าเด็ก ได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วย จะพัฒนาจิตลักษณะต่าง ๆ ได้ดีที่สุด แสดงว่าเมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้ว เด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบ หรือตัวละครที่ได้รับความสำเร็จจากการกระทำพฤติกรรมนั้น นอกจากนี้ยังพบว่า เนื้อหาในนิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริง เช่น เทพนิยาย จะให้ผลดีต่อจิตลักษณะของ เด็กได้ดีกว่านิทานที่มีเนื้อหาไกลชีวิตจริงของเด็ก

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 70 - 79) ได้รวบรวมวรรณกรรม และนิทานท้องถิ่นของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1920 - 1955 โดยรวบรวมนิทานเป็นสองช่วง คือระหว่าง ค.ศ. 1920 - 1929 รวบรวมได้จาก 23 ประเทศ และระหว่าง ค.ศ. 1946 - 1955 จากอีก 40 ประเทศ ได้นิทาน มากกว่า 1,300 เรื่อง ทำการสุ่มนิทานโดยไม่ได้อ่านเรื่องมาก่อนเลย แล้วแปลนิทาน เหล่านั้นเป็นภาษาอังกฤษพิมพ์ให้มีรูปแบบเดียวกัน ชื่อบุคคลและสถานที่ในเรื่องถูกเปลี่ยน เพื่อไม่ให้ทราบว่า เป็นนิทานของประเทศใด แล้วนำนิทานที่สุ่มได้มาให้คะแนนแรงจูงใจ 16 สัมฤทธิ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ประเทศที่นิทานได้รับคะแนนแรงจูงใจ 16 สัมฤทธิ์สูง

เป็นประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง แสดงให้เห็นว่านิทานมีส่วนกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลได้เป็นอย่างดี

ผลการศึกษาของแมกเคลแลนด์ ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของสุขสมร ประพันธ์ทอง (สุขสมร ประพันธ์ทอง 2521 : 68 - 73) ซึ่งทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 อายุ 7 - 10 ปี โรงเรียนวัดศรีวิสุทธิาราม จ.พิษณุโลก จำนวน 80 คน โดยการเล่านิทานที่มีเนื้อเรื่องกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 10 เรื่อง เป็นเวลา 3 วัน แล้ววัดพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กโดยการให้เล่นเกมที่ยาก 3 ชิ้น ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้ฟังนิทานที่ตัวแบบมีความเพียรพยายามฝ่าฟันอุปสรรคจนบรรลุความสำเร็จ จะมีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ฟังนิทานไม่มีลูกแก้ว และยังพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า

จากผลการวิจัยดังกล่าวย่อมเป็นเครื่องยืนยันว่า บทบาทของตัวละครในนิทานสามารถทำให้ผู้ฟังเกิดการเลียนแบบขึ้น เป็นเหตุให้ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ฟังเปลี่ยนแปลงไปด้วย เนื่องจากนิทานมีอิทธิพลต่อผู้ฟัง จึงมีผู้นิยมเล่านิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรมแก่เด็ก

นิทานที่เล่ากันทั่ว ๆ ไป ส่วนใหญ่ได้แก่เรื่องมาจากนิทานชาวบ้าน (Folk tales) โดยการเล่าสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ มักเล่าเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินสอดแทรกความรู้และคติสอนใจไปทั่ว นิทานที่ชาวบ้านเล่าในสังคมของตนนั้นเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ค่านิยมและคุณธรรมที่ตนในสังคมนั้น ๆ ยึดถือ

กุหลาบ มลลิกะมาศ (กุหลาบ มลลิกะมาศ 2516 : 99 - 100) ได้กล่าวถึงลักษณะของนิทานชาวบ้านไว้ว่า

1. เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้วไม่ใช่ร้อยกรอง
2. เล่ากันด้วยปากสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ต่อมาเมื่อการเขียนเจริญขึ้นก็อาจเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่ากันมา

3. ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร อ้างแต่ว่าเป็นของเก่า พังมาจากผู้เล่าซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในอดีตอีกคนหนึ่ง

กรมศิลปากร (กรมศิลปากร 2514 : คำนำ) ได้อธิบายความหมายของนิทานชาวบ้านว่า "นิทานชาวบ้าน คือเรื่องราวที่บุคคลในท้องถิ่นต่าง ๆ แต่งขึ้น และเล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นเครื่องบันเทิงใจ และสั่งสอนให้บุคคลกระทำความดี เช่น มีความกตัญญูกตเวที ซื่อสัตย์สุจริต และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ บางเรื่องแต่งขึ้นเพื่ออธิบายคำพังเพยเก่า ๆ ของไทย... บางเรื่องแต่งขึ้นเพื่ออธิบายความเป็นมาของชื่อภูมิประเทศบางแห่ง นอกจากจะให้ความสนุกสนานแล้ว นิทานชาวบ้านยังเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ ความนึกคิด ความเชื่อ ถิ่นชนบทรณนิยมประเพณีและวัฒนธรรมของบุคคลในท้องถิ่นต่าง ๆ นับเป็นเรื่องที่มีคุณค่าแก่ผู้สนใจทั่วไป" นิทานชาวบ้านมีกันทุกชาติทุกภาษา จัดเป็นวรรณกรรมที่นิยมอ่านนิยมนฟังกันทุกเพศทุกวัย คนในสมัยโบราณนิยมใช้นิทานเป็นเครื่องมือในการอบรมนิสัยของเยาวชน และถือว่านิทานเป็นอุปกรณ์ปลูกฝังลักษณะของชาติ (ศรีสุตา เอื้อนกรินทร์ 2520 : 6) ดังผลการศึกษาของแมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 79) ที่พบว่าประเทศที่มีนิทานซึ่งกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะเป็นประเทศที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจสูง

รูปแบบของนิทาน

นิทานสามารถแบ่งออกได้หลายแบบหลายประเภท กูเบอร์ (Cuber. 1960 : 282 - 285) แบ่งคติชาวบ้าน (Folklore) ออกเป็น 5 รูปแบบ (Form) คือ

1. ตำนาน เป็นเรื่องเก่าแก่ที่อธิบายชีวิต ปรากฏการณ์ธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลก

2. นิทานคติ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ จบลงด้วยคติสอนใจ สอนแนวทางดำรงชีวิตแก่คน

3. นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องสอนใจเช่นเดียวกัน แต่ให้ความรู้สึกว่าเป็น

เรื่องจริงมากกว่านิทานคติ นิทานทองถิ่นเป็นเรื่องที่มีทั้งเค้าเรื่องจริง และเหตุการณ์ที่เกินจริงผสมอยู่

4. นิทานปรัมปรา เป็นเรื่องเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน จะกล่าวถึงดินแดนมหัศจรรย์และเรื่องราวของการใช้อภินิหารทั้งหลาย

5. รูปแบบอื่น ๆ เช่น เพลงชาวบาน สุภาษิต คำพังเพย ปริศนา มุขตลก กลอนชาวบาน กลอนและบทกรองสำหรับเด็ก

ส่วน กุหลาบ มัลลิกะมาส (กุหลาบ มัลลิกะมาส' 2516 : 110 - 113) ได้อ้างถึงการแบ่งนิทานของแอนตี อาร์เน (Antti Aarne) ว่ามีการแบ่งตามชนิด (Type) ของนิทานได้เป็น 3 หมวด ดังนี้

1. นิทานเกี่ยวกับสัตว์ แยกย่อยออกไปเป็นสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า
2. นิทานชาวบานทั่วไป แบ่งย่อยเป็น
 - นิทานที่เกี่ยวกับเวทมนตร์คาถา
 - นิทานทางศาสนา
 - นิทานแบบโรแมนติค
 - นิทานเกี่ยวกับยักษ์และรากษส
3. นิทานตลกขบขัน แยกเป็น
 - นิทานเกี่ยวกับคนโง่
 - นิทานเกี่ยวกับสามีภรรยา
 - นิทานโกหก
 - นิทานที่มีการวางรูปการเล่าเป็นแบบจำเพาะ

รัฐจวน อินทรกำแหง (รัฐจวน อินทรกำแหง 2520 : 97 - 99) แบ่งนิทานชาวบานออกตามแบบของนิทานเป็น 5 รูปแบบ คือ

1. นิทานปรัมปรา เป็นเรื่องสมมติที่ค่อนข้างยาวอย่างซับซ้อน กำหนดตัวบุคคล เวลา และสถานที่แน่นอนลงไปไม่ได้ มักจะขึ้นต้นว่า "ในกาลครั้งหนึ่ง... มีกษัตริย์องค์หนึ่ง... กรองเมือง..." ตัวบุคคลในนิทานมักเป็นผู้มีอิทธิฤทธิ์อำนาจ

2. นิทานทองถิ่น สั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเหตุการณ์เดียว และมีเรื่องความเชื่อ ขนบประเพณี เขามาเกี่ยวข้องกับ หรืออาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับ วีรบุรุษประจำชาติ แต่งย่อยออกไปเป็น

- นิทานที่อธิบายว่าทำไม
- นิทานที่เกี่ยวกับสมบัติลายแทง
- นิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อ
- นิทานที่เกี่ยวกับวีรบุรุษ

3. เทพนิยาย คือนิทานที่มีเทพดา นางฟ้า เป็นตัวสำคัญ

4. นิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ คือนิทานที่มีสัตว์พูดได้ มีความคิดหรือการกระทำอย่างมนุษย์ ถ้าเป็นนิทานที่มีคติสอนใจอย่างนิทานอีสป เรียกว่านิทานคติธรรม ถ้าเป็นนิทานที่ซ้ำหรือไม่รู้จบ เรียกว่านิทานไม่รู้จบ

5. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องสั้น ๆ ทองเรื่องชวนให้ขบขันอย่างไม่น่าจะเป็นไปได้ อาจแสดงถึงความโง่ ไร้ไหวพริบปฏิภาณ หรือการผจญภัยที่พิสดารตลก

นอกจากนี้ กิ่งแก้ว อรรถากร (กิ่งแก้ว อรรถากร 2513 : 9 - 17) ได้แบ่งนิทานออกตามเนื้อหา โวหาร และโครงสร้าง ออกเป็น 6 ชนิด คือ

1. นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานที่มีลักษณะพิเศษอยู่ในโครงสร้าง คือมีการเล่าซ้ำรอยเดิมเป็นช่วง ๆ เปลี่ยนเฉพาะบางคำเท่านั้น

2. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นเรื่องที่สัตว์เป็นตัวละครยืนโรง บางเรื่องมีปรัชญานำคิด

3. นิทานคติ มีเนื้อหาไปในเชิงสอนใจ โครงสร้างของเรื่องแสดงท่าของกฎแห่งกรรม ผลดีย่อมเกิดจากการกระทำที่ดี ส่วนผลร้ายย่อมเกิดจากการกระทำที่ประมาทเห็นแก่ได้

4. มุกตลก เป็นเรื่องสั้นที่ตลกขบขัน แสดงถึงความโง่หรือไร้ไหวพริบปฏิภาณของบุคคล

5. เรื่องไม้ เป็นเรื่องเหลือเชื่อที่ไม่น่าเป็นไปได้

6. นิทานทรงเครื่อง มักเล่าในงานรื่นเริง เนื้อเรื่องเกี่ยวกับบุคคล

เหตุการณ์และบรรยากาศที่วิจิตรพิสดาร

นิทานจึงสามารถแบ่งออกได้หลายประเภทดัง กล่าวแล้วข้างตน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษานิทานทั้งของไทยและต่างประเทศ

เพียง 3 รูปแบบ คือ

1. นิทานปรัมปรา หมายถึงนิทานที่มีเรื่องราวสลับซับซ้อน เป็นเรื่องสมมติ
ทั้งตัวบุคคล เวลา และสถานที่ เนื้อเรื่องประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ตัวเอกมักมี
คุณสมบัติพิเศษ เช่น มีเวทมนตร์ กลาหาญ มีไหวพริบ ชื่อสัคัญ เป็นต้น

2. นิทานท้องถิ่น หมายถึงนิทานที่อาศัยเค้าโครงเรื่องจริงเป็นหลัก
ตัวละครสำคัญและสถานที่ที่กล่าวถึงเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเล่าแฝงความเชื่อ
เกี่ยวกับกำเนิดของสัตว์ ธรรมชาติ สถานที่และวีรบุรุษ แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานที่อธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น
ทำไมพระราหูกับพระจันทร์จึงเป็นอริกัน ทำไมเสือจึงมีลาย ประวัติชื่อตำบล เป็นต้น

2.2 นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวถึงคุณธรรม ความฉลาด ความ
กล้าหาญของบุคคล ส่วนมากเป็นวีรบุรุษของบ้านเมือง กำหนดตัวบุคคล เวลา และสถานที่
แน่นอนลงไป

3. นิทานเรื่องสัตว์ หมายถึงนิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก แต่สมมติว่ามีความคิด
และการกระทำต่าง ๆ อย่างมนุษย์ แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 นิทานคติธรรม เป็นเรื่องที่กล่าวถึงพฤติกรรมของสัตว์ เล่าเชิง
เปรียบเทียบกับชีวิตมนุษย์ เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่แฝงคติสอนใจ เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก
นิทานปัญญาตนตระ

3.2 นิทานไม่รู้จบ เป็นเรื่องที่มีการเล่าซ้ำเป็นช่วง ๆ เหตุการณ์จะ
ดำเนินไปอย่างซ้ำ ๆ เช่น เรื่องยายกะตา

นิทานเหล่านี้ล้วนมีคุณค่าในการสร้างทัศนคติและบุคลิกภาพของบุคคล ตลอดจนเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนในสังคม บางรูปแบบสะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาติได้เป็นอย่างดี บางรูปแบบมุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน บางรูปแบบให้คติสอนใจ นิทานส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายในการเล่าเพื่อความเพลิดเพลิน แต่จะแฝงคติสอนใจแก่ผู้ฟังด้วย

ดังที่ จันทิมา บุญวานิช (Chantima Bunvanich, 1977 : 4184 - A) ทำการวิเคราะห์นิทานชาวบ้านของไทย 12 เรื่อง ได้แก่เรื่อง ลับแล กระต่ายบนดวงจันทร์ พระสุธนและนางมโนห์รา ตาม่องล่าย กาวิและหลวิชัย ราหุอมจันทร์ ท้าวภกชนาก ท้าวแสนปม พญาภมรพญาพาน สงกรานต์ สรรพสิทธิ์คำฉันท์ และพระราชากับปรีดาของ คนตัดไม้ โดยสรุปมาจากนิทานปรัมปรา นิทานวีรบุรุษ นิทานอธิบายเหตุ และบทร่ายยกรอง จำนวน 50 เรื่อง ผลการวิเคราะห์พบว่า นิทานเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากนิทานชาดกและนิทานรามเกียรติ์ มีการสอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ ลงไปด้วย ทั้งยังชี้ให้เห็นถึงความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยได้เป็นอย่างดี

เตือนใจ สินทะเกิด (เตือนใจ สินทะเกิด 2520 : 211) ศึกษาวรรณคดีชาวบ้านจาก "วัดเกาะ" พบว่า ที่มาของเรื่องส่วนใหญ่มาจากนิทานชาดก ได้แก่เรื่อง พระรถเมรี และพระสุธนมโนห์รา และที่มาจากนิทานท้องถิ่นได้แก่เรื่อง ไกรทอง ปลาบู่ทอง โสนน้อยเรือนงาม มีการสอดแทรกคำสอนตามปรัชญาทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคุณค่าทางด้านศีลธรรม นอกจากนี้เนื้อเรื่องยังมีความสัมพันธ์กับสังคมไทยอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ วรรณคดีเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากสังคม และมีอิทธิพลต่อสังคมควบคู่กันไป

และจากการวิเคราะห์วรรณกรรมพื้นบ้าน ตำบลวังกาใหญ่ อำเภอฟินาย จังหวัด นครราชสีมา ของปรีชา อุตระกุล (ปรีชา อุตระกุล 2520 : 73 - 74) พบว่า วรรณกรรมได้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของชาวตำบลวังกาใหญ่ คือ การเชื่อฟังผู้อาวุโส ยกย่องผู้มีกตัญญู ให้อภัยแก่คนอื่น เน้นความมีระเบียบวินัยและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

นอกจากการศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นบ้านของไทยแล้วยังมีการศึกษาวรรณกรรมไทยรามเกียรติ์ด้วย ซึ่งให้ผลการศึกษาสอดคล้องกัน ดังผลงานวิจัยของสุริยา กงประเสริฐ

(สุริยา กงประเสริฐ 2522 : 432 - 433) ได้รวบรวมวรรณกรรมไทยรามัญ คำบลกลองตาคต อำเภोधธาราม จังหวัดราชบุรี แล้วทำการวิเคราะห์วรรณกรรมที่ รวบรวมได้ทั้งหมด 48 เรื่อง พบว่าวรรณกรรมบางเรื่องของชาวไทยรามัญกลองตาคต ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีและชาดก บางเรื่องคล้ายกับนิทานของชาวไทยในถิ่นอื่น แนวคิด ที่มีลักษณะเด่น คือผู้น้อยต้องเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส การเบียดเบียนผู้อื่นเป็นสิ่งพึงละเว้น คุณค่าของความกตัญญู โทษของความโลภ และโทษของการคบคนพาล เป็นต้น

จากการวิเคราะห์วรรณกรรมพื้นบ้านที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า นิทานมีอิทธิพลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการประพฤติ ปฏิบัติตนอยู่ในสังคม

นอกจากนี้ สุนทรี มีพร้อม (สุนทรี มีพร้อม 2522 : 49 - 81) ทำการ วิเคราะห์หนังสือเรื่อง "อีสปคำกลอน" ซึ่งรวมนิทานอีสปไว้หลายเรื่อง ส่วนใหญ่เป็น เรื่องราวของสัตว์ชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีพฤติกรรมทั้งทางดีและทางชั่ว ให้อุทาหรณ์สอนใจใน เรื่อง ความสามัคคี การใช้ความกตัญญูไตร่ตรองหาเหตุผล ความมีใจเมตตากรุณา การมี ความเพียร การเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ เฉลิม มากนวล (เฉลิม มากนวล 2518 : 160 - 161) ได้วิเคราะห์นิทานอีสปเปรียบเทียบกับนิทานชาดก พบว่านิทานอีสปและนิทานชาดกให้ความสำคัญด้านการสอนจริยธรรม เป็นคติเตือนใจให้เยาวชน ประพฤติดีประพฤติชอบทั้งกาย วาจา และใจ

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์นิทานของต่างประเทศ ก็พบว่านิทานแต่ละเรื่องแฝง แก่นคิดและข้อเตือนใจแก่ผู้ฟัง ดังเช่น รัชฎวณ อินทรกำแหง (รัชฎวณ อินทรกำแหง 2520 : 106 - 111) ได้กล่าวถึงเรื่อง "เจ้าหมีใหญ่" (The Biggest Bear) ว่าเป็นเรื่องที่ส่งเสริมกำลังใจช่วยให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น กล้าที่จะตัดสินใจ และยัง กระตุ้นให้เด็กได้สำนึกในความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

บลูเมนทาล (Blumenthal. 1977 : 6357 - A) ได้ทำการวิเคราะห์ หนังสือเด็กของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่าหนังสือนิทานจำนวน 252 เรื่อง

ซึ่งพิมพ์ขึ้นตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เนื้อเรื่องส่วนใหญ่กล่าวถึง การปฏิบัติและ
สังคมใหม่ หนังสือเหล่านี้เน้นพฤติกรรมผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม นอกจากนี้ก็มีการปลูกฝังคุณธรรม
ด้านความเสียสละ ให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ปลูกฝังความรับผิดชอบ
ต่อตนเองและสังคม

ผลจากการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมพื้นบ้าน หรือวรรณกรรมปัจจุบัน ผู้แต่งต่างก็มีเจตนาให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังได้ขบคิดและแนวทางในการ
ปฏิบัติตน เมื่อได้ฟังเรื่องราวจากนิทาน เด็กจะประเมินค่าตัวละครแต่ละตัว เมื่อ
ตัวละครแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาแล้วได้รับผลน่าพอใจ เด็กย่อมอยาก
เลียนแบบพฤติกรรมและความคิดนั้น ตรงกันข้ามถ้าตัวละครได้รับผลเสียหายจากการกระทำ
เด็กจะพยายามหลีกเลี่ยงพฤติกรรมนั้น ๆ การใช้ตัวละครในนิทานเป็นตัวแทนจึงเป็นวิธี
การหนึ่งที่จะ กล่อม กลานิสัยของเด็ก

ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับคุณธรรมต่าง ๆ หลายด้าน เช่น ความเอาใจ
ใส่ต่องาน ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความ
เพียรพยายาม ความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงาน ความละเอียดรอบคอบ ความมีอารมณ์
หนักแน่น / การยอมรับผลการกระทำของตน ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้มีสอดแทรกอยู่ในนิทาน
รูปแบบต่าง ๆ มากบางน้อยบางตามแต่รูปแบบของนิทาน/ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงคิดว่า
นิทานใน 3 รูปแบบ คือ นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่น และนิทานเรื่องสัตว์ น่าจะมีผลต่อ
การสร้างเสริมความรับผิดชอบของเด็ก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้แนวทางในการตั้ง
สมมติฐานของการวิจัยดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้ฟังนิทานรูปแบบต่างกันและนักเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทาน จะมีความ
รับผิดชอบแตกต่างกัน

2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง เมื่อได้ฟังนิทาน จะมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเองที่ไม่ได้ฟังนิทาน

3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการฟังตนเอง เมื่อได้ฟังนิทาน จะมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการฟังตนเองที่ไม่ได้ฟังนิทาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้จัดกระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2523 จำนวน 160 คน ซึ่งสุ่มมาจากนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 4 โรงเรียน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน เพศ การอบรมเลี้ยงดู และรูปแบบของนิทาน

โรงเรียน	เพศ			การอบรมเลี้ยงดู			รูปแบบของนิทาน
	ชาย	หญิง	รวม	ให้ฟังตนเอง	ช่วยฟังตนเอง	รวม	
โรงเรียนบ้านบางรี	18	22	40	20	20	40	ปรัมปรา
โรงเรียนระนองพัฒนา มิตรภาพที่ 60	23	17	40	20	20	40	ท้องถิ่น
โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งหวาง	20	20	40	20	20	40	เรื่องสัตว์
โรงเรียนชุมชนบ้านราชกรูด	16	24	40	20	20	40	-
รวม	77	83	160	80	80	160	

การเลือกโรงเรียนและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนขนาดกลางตามแผนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย สุ่มมา 4 โรงเรียน
2. นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูไปให้นักเรียนทุกคนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างตอบคำถาม เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเอง และกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง
3. ทำการสุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบของแต่ละโรงเรียน มากลุ่มละ 20 คน
4. แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุมอีก 1 กลุ่ม แล้วทำการสุ่มรูปแบบของนิทานลงในโรงเรียนแต่ละแห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. นิทานรูปแบบต่าง ๆ
2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู
3. แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

รายละเอียดของเครื่องมือในการวิจัยจะแยกกล่าวโดยละเอียด ดังนี้

1. นิทานรูปแบบต่าง ๆ นิทานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ
 - นิทานปรัมปรา
 - นิทานท้องถิ่น
 - นิทานเรื่องสัตว์

ขั้นตอนในการเลือก

1.1 ผู้วิจัยคัดเลือกนิทานแต่ละรูปแบบ โดยยึดเนื้อเรื่องที่มีคุณธรรม ซึ่งในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กำหนดให้ปลูกฝังแก่เด็กในวิชาจริยศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 265 - 307) คัดเลือกมา 15 คุณธรรม ซึ่งได้แก่คุณธรรมต่อไปนี้

- ความเมตตา กรุณาต่อสัตว์
- ความไม่โลภ
- ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ความเสียสละ
- ความมีสำนึก
- ความไม่ประมาท
- ความขยันหมั่นเพียร
- ความอดทนอดกลั้น
- ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
- ความกตัญญูกตเวที
- ความซื่อสัตย์สุจริต
- ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา
- ความสามัคคี
- การให้อภัย
- ความไม่เห็นแก่ตัว

คัดเลือกนิทานที่มีเนื้อเรื่องส่งเสริมคุณธรรมแต่ละด้านมาคุณธรรมละ 2 เรื่อง ได้นิทานทั้งหมด 90 เรื่อง

1.2 นำนิทานทั้ง 90 เรื่องไปให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาที่สอนมาแล้วเป็นเวลา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน จัดประเภทของนิทานแต่ละเรื่อง และตรวจสอบคุณธรรมที่มีอยู่ในเนื้อเรื่องของนิทานแต่ละเรื่อง

1.3 จัดนิทานแต่ละรูปแบบที่มีคุณธรรมประเภทเดียวกันไว้ด้วยกัน แล้วนำมา
รูปแบบละ 1 เรื่อง คือนิทานที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้รูปแบบละ 15 เรื่อง ดังตาราง 2
ตาราง 2 คุณธรรมในเนื้อเรื่องของนิทานแต่ละรูปแบบ

คุณธรรมในนิทาน	รูปแบบของนิทาน		
	ปรัมปรา	ท้องถิ่น	เรื่องสัตว์
1. ความเมตตา กรุณาต่อสัตว์	หนูน้อยกับจานวิเศษ	ชัยบุรี โยนกกลม	วัวกับเด็กเกเร
2. ความไม่โลภ	กวางประหลาด	ทำไมน้ำทะเลจึงเต็ม	โลกมากลากหาย
3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	ร่มกายสิทธิ์	ทำไมนกกระเจิบจึงตัวเล็ก	สี่สหาย
4. ความเสียสละ	สัตว์รูปจิต	กระต่ายจำศีล	กาสุปัตตะ
5. ความมีสัจจะ	เจ้าชายกบ	นิทานสงคราม	ผู้รักษาสัจจะ
6. ความไม่ประมาท	พลอรานดินคนสวย	ทำไมนกเงือกแมวจึงไม่ออกหากินในเวลากลางวัน	สิงโตกับหมาจิ้งจอก
7. ความขยันหมั่นเพียร	ความลับของ กอนหิน	ทำไมอุฐจึงมีตะโพงกกลางหลัง	มดกับจิ้งจก
8. ความอดทนอดกลั้น	พญานกฟีนิกซ์และเหยี่ยวขาว	สุนัขล่าดวงอาทิตย์	เรื่องของปูกับงู
9. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง	รองเทพบุตร	หลวงพ่อบัณฑิต	กระต่ายป่ากับกบ

ตาราง 2 (ต่อ)

คุณธรรมในนิทาน	รูปแบบของนิทาน		
	ปรัมปรา	ท้องถิ่น	เรื่องสัตว์
10. ความกตัญญูทดแทน	นกกระสา	กำเนิดของเกี๊ยะ	พรานป่ากับหมาป่า
11. ความซื่อสัตย์สุจริต	เด็กจัญไร	ประวัติป่าทองโก	หมาจิ้งจอกกับสิงโต
12. ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา	จีนเคอเรลลา	คุณค่าของการตรงต่อเวลา	ไก่อ่านกับไก่ป่า
13. ความสามัคคี	สินชัย	นาคน้องหนองแสน	สิงโตกับวัว
14. การให้อภัย	ลาภผู้ผยอง	ภูทะเลาะวิวาทของสัตว์	สิงโตกับมด
15. ความไม่เห็นแก่ตัว	ยักษ์ใจดำ	สุนัขกับแมว	อานาจกับปัญญา

1.4 ทดลองเล่นนิทานทั้ง 45 เรื่อง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหาดส้มแป้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 30 คน

1.5 ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องอุปกรณ์ประกอบการเล่า เวลาที่ใช้ ภาษาท่าทาง และวิธีการเล่า

2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของฟิรพงศ์ ลีรวิณางกูร (ฟิรพงศ์ ลีรวิณางกูร 2520 : 28 - 33) ซึ่งสร้างขึ้นตามเกณฑ์ของวินเทอร์บัททอม เพื่อใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับ

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และสร้างข้อสอบเพิ่มเติมเป็น 50 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่
ชื่อ นามสกุล เพศ ชั้นเรียน โรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ข้อนี้เป็นคำถาม
วัดการอบรมเลี้ยงดูแบบหยิ่ง การพึ่งตนเอง ส่วนข้อนี้เป็นคำถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ฝึกให้พึ่งตนเอง แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

ในการตอบแบบสอบถามนี้ กำหนดให้ผู้ตอบตอบเป็นน้ำหนักมากน้อยตามความรู้สึก
ของผู้ตอบ โดยการขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในแต่ละช่อง ดังตัวอย่าง

	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
(๐) พ่อแม่ปล่อยให้ฉันไปไหนมาไหนได้โดยลำพัง		✓	
(๐๐) พ่อแม่ชอบดูฉันต่อหน้าคนอื่น	✓		

ในข้อ (๐) ถ้านักเรียนตอบ ทุกครั้ง แสดงว่าพ่อแม่ปล่อยให้ฉันไปไหน
มาไหนได้โดยลำพังทุกครั้ง

ถ้าตอบ บางครั้ง แสดงว่าพ่อแม่ปล่อยให้ฉันไปไหน
มาไหนได้โดยลำพังบางครั้ง

ถ้าตอบ ไม่เคยเลย แสดงว่าพ่อแม่ไม่เคยปล่อยให้ฉัน
ไปไหนมาไหนโดยลำพังเลย

ในข้อ (๐๐) ถ้านักเรียนตอบ ทุกครั้ง แสดงว่า พ่อแม่ชอบดูค่านักเรียนต่อหน้า
คนอื่นทุกครั้ง

ถ้าตอบ บางครั้ง แสดงว่า พ่อแม่ชอบดูค่านักเรียนต่อหน้า
คนอื่นในบางครั้ง

ถ้าตอบ ไม่เคยเลย แสดงว่า พ่อแม่ไม่เคยดูค่านักเรียนต่อหน้า
คนอื่นเลย

เกณฑ์ในการให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนดูจากการตอบแบบสอบถาม ผู้ใดขีดเครื่องหมาย ✓ ตรงช่อง			
ทุกครั้ง	ให้	3	คะแนน
บางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้	1	คะแนน

ผู้ใดได้คะแนนผลรวมในข้อที่สูง แสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้ง การพึ่งตนเอง

ผู้ใดได้คะแนนผลรวมในข้อที่สูง แสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเอง

การทดลองสอบ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองสอบกับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนวัดหาดส้มแป้น โรงเรียนบ้านปากน้ำ และโรงเรียนบ้าน
บางนอน อำเภอมะนัง จังหวัดระนอง จำนวน 100 คน นำคำตอบมาตรวจให้คะแนนตาม
เกณฑ์ในการให้คะแนน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

ก. การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก เรียงคะแนนของผู้สอบทุกคนจากมากไปหาน้อย
ตัดกลุ่มที่ได้คะแนนสูง 25% และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ 25% จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความ
แตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test (Gullford.
1956 : 185) เป็นค่าสถิติทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่าง แล้วพิจารณาตัดเลือก

แบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ 30 ข้อ นำข้อสอบที่ได้มาจัดลำดับใหม่ โดยให้ข้อที่ถามการอบรมเลี้ยงดูด้านการยับยั้งการพึ่งตนเอง ข้อคู่เป็นการถามการอบรมเลี้ยงดูด้านการฝึกให้พึ่งตนเอง

ข. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้โดยวิธี Split-half (Garrett. 1966 : 143) ทั้งนี้เนื่องจากแบบสอบถามจำแนกข้อดีและข้อคู่ออกเป็น การสอบถามการอบรมเลี้ยงดูคนละด้าน และคำถามแต่ละข้อมีความสำคัญทัดเทียมกัน ดังนั้นในการแบ่งครึ่งแบบสอบถาม จึงแบ่งครึ่งโดยวิธีตัดเป็นสองตอนคือแบ่งเป็นครึ่งแรกและครึ่งหลัง ให้มีจำนวนข้อเท่ากัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .797 (N = 100)

3. แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีวิธีดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

3.2 จัดกลุ่มพฤติกรรมของความรับผิดชอบได้เป็น 12 กลุ่ม ดังนี้

- เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อผลของงานนั้น ๆ
- มีความเพียรพยายาม
- ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
- รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
- มีความซื่อสัตย์
- เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
- มีวินัยในตนเอง
- มีความละเอียดรอบคอบ
- ตรงต่อเวลา
- มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค
- ยอมรับผลการกระทำของตน
- ปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและที่มีต่อสังคมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

3.3 สร้างนิยามปฏิบัติการของความรับผิดชอบ

3.4 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากหนังสือ Measurement and Evaluation in Education and Psychology (Mehrens and Lehmann. 1978 : 533 - 589) และจากหนังสือการวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ (เชิดศักดิ์ โฆวสินธุ์ 2520 : 10 - 15, 37 - 91)

3.5 สร้างแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ จำนวน 60 ข้อ โดยยึดลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จัดไว้เป็นกลุ่มแล้ว เป็นแนวทางในการเขียนแบบทดสอบ

3.6 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจริยธรรม จำนวน 5 คน ตรวจสอบเนื้อหา และให้คะแนนในคำตอบที่เป็นตัวเลือก ตัวเลือกใดแสดงความเป็นผู้มี ความรับผิดชอบสูง ก็ให้คะแนน 3 รองลงไปเป็น 2 และ 1 ตามลำดับ

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบชนิด Verbal Projective Technique จำนวน 60 ข้อ ตัวคำถามเป็นสถานการณ์จำลองของเหตุการณ์ต่าง ๆ ส่วนคำตอบเป็นพฤติกรรม ให้นักเรียนเลือก 3 พฤติกรรม แต่ละพฤติกรรมแสดงระดับความรับผิดชอบมากน้อยต่างกัน ดังตัวอย่าง

(๐) คำและเพื่อน ๆ รับประทานผลไม้แล้วทิ้งเปลือกไว้เกลื่อนกลาด ถ้านักเรียนเป็นคำ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. นำเปลือกผลไม้ไปทิ้งในถังขยะ
- ข. เก็บเปลือกผลไม้วางไว้เป็นกอง
- ค. ปล่อยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำความสะอาด

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ผู้ที่เลือกคำตอบที่แสดงความเป็นผู้มี ความรับผิดชอบสูง	จะได้	3	คะแนน
มีความรับผิดชอบปานกลาง	จะได้	2	คะแนน
มีความรับผิดชอบต่ำ	จะได้	1	คะแนน

การทดลองสอบ

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นจำนวน 60 ข้อ ไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหาดสมเเปน โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนบ้านบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 100 คน นำคำตอบมาตรวจให้คะแนน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

ก. การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์ในการให้คะแนน แล้วเรียงคะแนนของผู้สอบทุกคนจากมากไปหาน้อย ตัดกลุ่มที่ได้คะแนนสูง 25% และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ 25% จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test (Guilford.1956 : 185) เป็นค่าสถิติทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่าง แล้วพิจารณาคัดเลือกข้อทดสอบ โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ 30 ข้อ

ข. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น หาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้โดยวิธี Coefficient alpha (Mehrens and Lehmann. 1978 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .859 ($N = 100$)

ค. ค่าความเที่ยงตรง นำแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบที่สร้างทั้ง 60 ข้อ ไปหาความเที่ยงตรงแบบ Face Validity โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจริยธรรมจำนวน 5 คน ตัดสินว่าเป็นคำถามที่วัดคุณธรรมด้านความรับผิดชอบตามนิยามที่ให้ไว้หรือไม่ และคำตอบใดแสดงพฤติกรรมว่ามีความรับผิดชอบมากน้อยแค่ไหน โดยให้คะแนนคำตอบที่แสดงระดับความรับผิดชอบสูง เท่ากับ 3 แล้วลดเป็น 2 และ 1 ตามลำดับ

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ โดยแยกทดลองเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 นำนิทานทั้ง 3 รูปแบบ ไปทดลองเล่ากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหาดสมเเปน จำนวน 30 คน

1.2 นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ ไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหาดส้มแป้น โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนบ้านบางนอน จำนวน 100 คน แล้วนำแบบสอบถามและแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

2. นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูไปให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างตอบคำถาม แบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกหัดให้ฟังตนเอง และกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการฟังตนเอง แล้วสุ่มมาเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 40 คน รวมเป็น 160 คน

3. นำแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบไปทดสอบนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ก่อนการเล่านิทาน

4. ผู้วิจัยนำนิทานไปเล่าให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างฟัง โดยแบ่งดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1	ให้ฟังนิทานปรัมปรา	15 เรื่อง
กลุ่มทดลองที่ 2	ให้ฟังนิทานท้องถิ่น	15 เรื่อง
กลุ่มทดลองที่ 3	ให้ฟังนิทานเรื่องสัตว์	15 เรื่อง
กลุ่มควบคุม	ไม่มีการเล่านิทาน	

โดยเล่าให้ฟังครั้งละ 1 เรื่อง ใช้เวลาตั้งแต่ 12.20 น. - 12.50 น. และเวลา 15.30 น. - 16.00 น. ของวันที่เปิดเรียน ผลักเปลี่ยนเวลาในการเล่าเป็นแบบ Counter balancing ดังนี้

ครั้งที่	นิทานที่เล่า	โรงเรียน	เวลา
1	ปรัมปราเรื่องที่ 1	บ้านบางริน	12.20 น. - 12.50 น.
2	ท้องถิ่นเรื่องที่ 1	ระนองพัฒนามิตรภาพ ที่ 60	15.30 น. - 16.00 น.
3	เรื่องสัตว์เรื่องที่ 1	ชุมชนบ้านทุ่งหวาง	12.20 น. - 12.50 น.
4	ปรัมปราเรื่องที่ 2	บ้านบางริน	15.30 น. - 16.00 น.
5	ท้องถิ่นเรื่องที่ 2	ระนองพัฒนามิตรภาพ ที่ 60	12.20 น. - 12.50 น.
6	เรื่องสัตว์เรื่องที่ 2	ชุมชนบ้านทุ่งหวาง	15.30 น. - 16.00 น.
7	ปรัมปราเรื่องที่ 3	บ้านบางริน ฯลฯ	12.20 น. - 12.50 น.

โดยเล่าให้ฟังกลุ่มละ 15 ครั้ง ๆ ละ 30 นาที ใช้เวลาเล่ากลุ่มละประมาณ

1 เดือน

วิธีการเล่า

ผู้วิจัยเป็นผู้เล่านิทานให้กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มฟัง โดยหมุนเวียนกันไปจนครบ
กลุ่มละ 15 เรื่อง ใช้วิธีการเล่าเหมือนกันทุกกลุ่ม ดังนี้

- ให้นักเรียนนั่งล้อมเป็นวงกลม ผู้เล่ายืนอยู่ข้างหน้า
- ขณะที่เล่ามีการใช้น้ำเสียง ท่าทาง และอุปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผ่นป้ายสำลีนูนมือ เทป ประกอบการเล่าเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน
- หลังจากเล่าแต่ละเรื่องจบแล้ว ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานที่ได้ฟัง

5. เมื่อเล่าจนครบ 15 เรื่องแล้ว นำแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบชุดเดิมมา
ทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม อีกครั้งหนึ่ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่
 - ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - ความแปรปรวน (Variance)
 - ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้วิธีแบ่งครึ่ง (Split-half) (Garrett. 1966 : 143, 339)
3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ โดยใช้สูตร Coefficient alpha (Mehrens and Lehmann. 1978 : 99)
4. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามและแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test (Guilford. 1956 : 185)
5. หาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t-test (Winer. 1962 : 28 - 29)
6. หาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test (วิเชียร เกตุสิงห์ 2521 : 51)
7. หาค่าความแตกต่างของคะแนนความรับผิดชอบในเด็ก 4 กลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) (Winer. 1962 : 110)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
S	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน อัตราส่วนวิกฤติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจง t
F	แทน อัตราส่วนวิกฤติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจง F
df	แทน degrees of freedom
SS	แทน ค่า Sum Square
MS	แทน ค่า Mean Square

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มที่ได้ฟังนิทานแต่ละรูปแบบและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มที่ได้ฟังนิทานและกลุ่มที่ไม่ได้ฟังนิทานในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง และแบบยับยั้งการฟังตนเอง

โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มที่ได้ฟังนิทานแต่ละรูปแบบ และกลุ่มควบคุม

1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานระหว่างคะแนนความรับผิดชอบก่อนและหลังการทดลอง ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเมื่อทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

รูปแบบของนิทาน	N	$\bar{X}$		S^2		t
		ก่อนฟัง นิทาน	หลังฟัง นิทาน	ก่อนฟัง นิทาน	หลังฟัง นิทาน	
ปรัมปรา	40	80.400	83.350	48.759	48.644	6.843**
ท้องถิ่น	40	79.100	83.325	49.272	43.917	5.674**
เรื่องสัตว์	40	77.375	80.450	73.317	71.023	4.859**
กลุ่มควบคุม	40	77.725	80.675	109.538	70.994	4.205**

** $P < .01$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างหลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้วสูงกว่าก่อนการทดลองทุกกลุ่ม และพบว่าค่าความแปรปรวนภายในกลุ่มลดลงทุกกลุ่ม แสดงว่าเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้วความรับผิดชอบของแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน และโดยเฉลี่ยแล้วมีความรับผิดชอบสูงขึ้นจากเดิม

1.2 การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มที่ได้ฟังนิทานแต่ละรูปแบบ และกลุ่มที่ไม่ได้ฟังนิทาน

เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ว่า "นักเรียนที่ได้ฟังนิทานรูปแบบต่าง ๆ และนักเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทานจะมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน" ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาเปรียบเทียบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เป็นค่าสถิติในการตรวจสอบ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	46.050	15.350	.939
ภายในกลุ่ม	156	2547.550	16.330	
รวม	159	2593.600		

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรับผิดชอบของทั้ง 4 กลุ่ม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าการใช้นิทานต่างรูปแบบกันเป็นสื่อ และการไม่ใช้นิทานในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้ผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

2. การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มที่ได้ฟังนิทานและกลุ่มที่ไม่ได้ฟังนิทานในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบฝึกหัดให้ฟังตนเอง และแบบยับยั้งการฟังตนเอง

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความรับผิดชอบระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ปรากฏผลดังตาราง 5 และตาราง 6

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกหัดให้ฟังตนเอง เมื่อทดสอบก่อนและหลังการฟังนิทาน

กลุ่ม	N	$\bar{X}$		S^2		t
		ก่อนฟังนิทาน	หลังฟังนิทาน	ก่อนฟังนิทาน	หลังฟังนิทาน	
ทดลอง	60	78.867	82.883	56.626	54.613	8.087**
ควบคุม	20	77.350	79.750	127.713	93.776	2.443*

** $P < .01$

* $P < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่าง หลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้วสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และพบว่าค่าความแปรปรวนภายในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม แสดงว่าเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว ความรับผิดชอบของแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน และโดยเฉลี่ยแล้วมีความรับผิดชอบสูงขึ้นจากเดิม

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง
เมื่อทดสอบก่อนและหลังการพึ่งนิทาน

กลุ่ม	N	$\bar{X}$		S^2		t
		ก่อนพึ่ง นิทาน	หลังพึ่ง นิทาน	ก่อนพึ่ง นิทาน	หลังพึ่ง นิทาน	
ทดลอง	60	79.050	81.867	59.743	56.762	5.578 **
ควบคุม	20	78.100	81.600	96.832	50.147	3.459 **

** $P < .01$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่าง หลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้วสูงกว่าก่อนการทดลองทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และพบว่าค่าความแปรปรวนภายในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม แสดงว่าเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้วความรับผิดชอบของแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน และโดยเฉลี่ยแล้วมีความรับผิดชอบสูงขึ้นจากเดิม

2.2 การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มที่ได้ฟังนิทานและกลุ่มที่ไม่ได้ฟังนิทานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง

เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเองเมื่อได้ฟังนิทาน จะมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเองที่ไม่ได้ฟังนิทาน" ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาเปรียบเทียบโดยใช้ t -test เป็นค่าสถิติในการตรวจสอบ ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	S	t
ทดลอง	60	4.000	3.847	1.554
ควบคุม	20	2.400	4.394	

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเองนั้น การใช้นิทานและการไม่ใช้นิทานในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้ผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

2.3 การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มที่ได้ฟังนิทานและกลุ่มที่ไม่ได้ฟังนิทานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง

เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเองเมื่อได้ฟังนิทาน จะมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเองที่ไม่ได้ฟังนิทาน" ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบโดยใช้ t -test เป็นค่าสถิติในการตรวจสอบ ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	S	t
ทดลอง	60	2.817	3.912	-.168
ควบคุม	20	3.500	4.525	

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเองนั้น การใช้นิทานและการไม่ใช้นิทานในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้ผลไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลของการฟังนิทานรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็ก
2. เพื่อศึกษาผลของการฟังนิทานรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง
3. เพื่อศึกษาผลของการฟังนิทานรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการฟังตนเอง

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้ฟังนิทานรูปแบบต่างกัน และนักเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทานจะมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง เมื่อได้ฟังนิทานจะมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเองที่ไม่ได้ฟังนิทาน
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการฟังตนเอง เมื่อได้ฟังนิทานจะมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการฟังตนเองที่ไม่ได้ฟังนิทาน

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จัดกระทำกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2523 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอมะนัง จังหวัดระนอง จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านบางรีน โรงเรียนระนองพัฒนามิตรภาพที่ 60 โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งหงาว และโรงเรียนชุมชนบ้านราชครูดี จำนวน 160 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1. นิตานรูปแบบต่าง ๆ
 - นิตานปรัมปรา
 - นิตานทองถิ่น
 - นิตานเรื่องสัตว์
2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู
 - แบบฝึกให้ฟังตนเอง
 - แบบยับยั้งการฟังตนเอง
3. แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้

ผู้วิจัยคัดเลือกนิทานมาในรูปแบบละ 30 เรื่อง โดยเลือกเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในวิชาจริยศึกษา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยคัดเลือกมา 15 คุณธรรม ๆ ละ 2 เรื่อง ในแต่ละรูปแบบแล้วนำไปให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาจัดประเภท และตรวจสอบคุณธรรมของนิทานแต่ละเรื่อง แล้วสุ่มนิทานแต่ละรูปแบบมาคุณธรรมละ 1 เรื่อง นำนิทานที่สุ่มได้ไปเล่าให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างฟังดังนี้ โรงเรียนบ้านบางรีนให้ฟังนิทานปรัมปรา โรงเรียนระนองพัฒนามิตรภาพที่ 60 ให้ฟังนิทานทองถิ่น โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งหวางให้ฟังนิทานเรื่องสัตว์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่มีการเล่านิทาน นำแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบไปทดสอบนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้ง ก่อนและหลัง การทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มที่ได้ฟังนิทานแต่ละรูปแบบ และกลุ่มที่ไม่ได้ฟังนิทาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (ANOVA)

2. เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบระหว่าง กลุ่มที่ได้ฟังนิทานและ กลุ่มที่ไม่ได้ ฟังนิทานในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง และแบบยับยั้ง การ ฟังตนเอง โดยใช้ t -test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักเรียนที่ได้ฟังนิทานรูปแบบต่างกันและนักเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทาน มีความ รับผิดชอบไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้ฟังนิทานและนักเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทานในกลุ่มที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้ฟังนิทานและนักเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทานในกลุ่มที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบยับยั้งการฟังตนเอง มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการทดลองครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่ได้ฟังนิทานรูปแบบต่างกัน กับนักเรียน ที่ไม่ได้ฟังนิทาน มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกตามการอบรมเลี้ยงดูในแบบ ฝึกให้ฟังตนเองกับแบบยับยั้งการฟังตนเอง พบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากสาเหตุต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับเนื้อหาของนิทาน ทั้งนี้เพราะนิทานที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในวิชาจริยศึกษา กลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัยหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ถึง 15 คุณธรรม ซึ่งได้แก่ คุณธรรมความ เมตตากรุณาต่อสัตว์ ความไม่โลภ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ ความมีสัจจะ ความ ไม่ประมาท ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความสามัคคี ความไม่เห็นแก่ตัว การให้อภัย ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับความรับผิดชอบ ที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้ จึงทำให้ผลของนิทานที่มีต่อความรับผิดชอบไม่ส่งผลมากนัก ดังจะ เห็น

ได้จากองค์ประกอบของความรับผิดชอบที่นำมาศึกษา มีดังต่อไปนี้คือ ความเอาใจใส่ในการทำงานเพื่อผลของงานนั้น ๆ การมีความเพียรพยายาม การใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ การรู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี การมีความซื่อสัตย์ การเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ การมีวินัยในตนเอง ความละเอียดรอบคอบ การตรงต่อเวลา การมีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค การยอมรับผลการกระทำของตน การปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเอง และที่มีต่อสังคมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น จะเห็นได้ว่าในเนื้อหาของนิทานมีเพียงบางคุณธรรมเท่านั้นที่จัดว่าเป็นองค์ประกอบโดยตรงของความรับผิดชอบ เช่น ความมีสัจจะและความซื่อสัตย์ จะส่งเสริมองค์ประกอบของความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ความไม่ประมาท ส่งเสริมด้านความละเอียดรอบคอบ ความขยันหมั่นเพียรและความอดทนอดกลั้น ส่งเสริมด้านความเอาใจใส่ในการทำงานและมีความเพียรพยายาม ความมีระเบียบวินัย และการตรงต่อเวลา ส่งเสริมด้านการเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ และการมีวินัยในตนเอง ส่วนคุณธรรมอื่น ๆ ไม่สัมพันธ์กับองค์ประกอบของความรับผิดชอบ ด้วยเหตุที่เนื้อหาของนิทานที่นำมาใช้ในการวิจัย มิได้เน้นคุณธรรมด้านความรับผิดชอบโดยตรง จึงทำให้นักเรียนรับรู้ตัวแบบของคุณธรรมด้านความรับผิดชอบจากเนื้อหาของนิทานไม่แจ่มชัดเท่าที่ควร และจากผลงานวิจัยของมิดลาร์สกี ไบรแอน และ บริคแมน (Midlarsky, Bryan and Brickman, 1973 : 321 - 328) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของตัวแบบและรางวัลต่อการฝึกฝนให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ โดยศึกษากับเด็กหญิงระดับ 6 จำนวน 72 คน ให้ผู้ถูกทดลองได้เห็นตัวแบบ 3 ชนิด ได้แก่ ตัวแบบที่เอื้อเฟื้อ ตัวแบบที่เป็นกลาง และตัวแบบที่ละโมภ ผู้วิจัยได้ให้เด็กเห็นพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของตัวแบบมาก่อน แล้วเมื่อเด็กมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อตามที่ต้องการ ผู้วิจัยก็จะให้รางวัลเป็นคำพูดยกย่อง ผลการทดลองพบว่า ตัวแบบและรางวัล มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังให้เด็กเกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ ในทำนองเดียวกัน สู่เชษฐ มาเหรัมย์ (สู่เชษฐ มาเหรัมย์ 2519 : 32) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย อายุระหว่าง 12-17 ปี จำนวน 300 คน ผลพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เห็นตัวแบบที่มีพฤติกรรมการโกง จะมีพฤติกรรมการโกงมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เห็นตัวแบบ

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฟังนิทานและไม่ได้ฟังนิทาน มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากเนื้อหาของนิทานไม่ได้เน้นคุณธรรม ความรับผิดชอบโดยตรง จึงส่งผลต่อความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างไม่มากนัก ดังเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว

2. ระยะเวลาและช่วงเวลาในการทดลอง ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 15 ครั้ง ๆ ละ 30 นาที ช่วงการทดลองอยู่ในระหว่างพักกลางวันกับตอนเลิกเรียนแล้ว ทั้งระยะเวลาและช่วงเวลาในการทดลองอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการทดลองไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

2.1 ระยะเวลาในการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองเพียง กลุ่มละ 15 ครั้ง ๆ ละ 30 นาที ซึ่งเป็นเวลาที่ค่อนข้างน้อยสำหรับการเปลี่ยนทัศนคติและบุคลิกภาพ เพราะการเปลี่ยนทัศนคติและบุคลิกภาพของบุคคลจำเป็นต้องใช้เวลานาน เนื่องจากมีลำดับขั้นตอนของการเกิดพฤติกรรมด้านทัศนคติหลายขั้นตอนด้วยกัน ดังที่ บลูม เฮสติง และ มาดอัส (Bloom, Hastings and Madaus. 1971 : 228 - 230) ได้กล่าวว่าการเกิดพฤติกรรมทางด้านทัศนคติของบุคคลส่วนใหญ่จะเป็นไปตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ขั้นการรับ (Receiving) เป็นขั้นที่ผู้รับเรื่ออย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นกับบุคคล แล้วบุคคลมีความยินดีหรือสนใจต่อสิ่งเรานั้น

2.1.2 ขั้นการตอบสนอง (Responding) เมื่อบุคคลเกิดการรับหรือให้ความสนใจต่อสิ่งเรานั้นแล้ว บุคคลจะพยายามกระทำปฏิกิริยาตอบสนองบางอย่างออกมา

2.1.3 ขั้นการให้ค่าหรือการเกิดค่านิยม (Valuing) ในขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลยอมรับว่าสิ่งเรานั้นเป็นสิ่งที่มีความค่า

2.1.4 ขั้นการจัดกลุ่มค่า (Organization) ขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลจัดระบบของค่านิยมต่าง ๆ ให้เข้ากลุ่มกัน ทำให้เกิดค่านิยมใหม่สำหรับตัวเองขึ้นมา

2.1.5 ขั้นการแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value) ขั้นนี้เป็นขั้นสุดท้ายที่บุคคลจะนำค่านิยมที่ตนเองยอมรับมาเป็นตัวควบคุมพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมนี้จะ เป็นลักษณะนิสัยของบุคคลต่อไป

จึงเห็นได้ว่าขั้นตอนในการเกิดพฤติกรรมทางจิตที่ต้นคิดตั้งแต่ขั้นที่ 1 จนถึงขั้นที่ 5 นี้ จำเป็นต้องใช้เวลานานมากในการสร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของบุคคล แต่ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในระยะสั้น จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการทดลองไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

2.2 ช่วงเวลาในการทดลอง ในการเล่านิทานผู้วิจัยใช้ช่วงเวลาในการพักกลางวัน คือระหว่างเวลา 12.20 น. - 12.50 น. กับช่วงตอนเย็นหลังเลิกเรียนแล้ว คือระหว่างเวลา 15.30 น. - 16.00 น. เวลาทั้งสองช่วงนี้เป็นอุปสรรคต่อการเล่านิทานมาก ทั้งนี้เพราะเป็นช่วงที่ไม่มีนักเรียนในชั้น ในขณะที่ทำการทดลองจะมีนักเรียนส่วนหนึ่งเล่นกันอยู่นอกห้องเรียน และนักเรียนอีกส่วนหนึ่งมาเข้าฟังนิทานด้วย ทำให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างไม่สนใจในการฟัง เนื่องจากมีเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน และกลุ่มตัวอย่างเอง อาจมีความสนใจหรือต้องการทำกิจกรรมอื่น ๆ มากกว่าการฟังนิทาน จึงอาจมีผลทำให้การทดลองไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ความเข้าใจในการฟังนิทานของนักเรียน เมื่อเล่านิทานจบลงแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเนื้อเรื่องและคุณธรรมในนิทานในตอนแรก ๆ นักเรียนยังไม่สามารถสรุปคติสอนใจที่แฝงอยู่ในนิทานได้ และยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นออกมา ผู้วิจัยต้องคอยกระตุ้นและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกครั้ง แต่ก็มีนักเรียนบางคนในกลุ่มทดลองที่ไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นออกมา ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถประเมินได้ว่านักเรียนในกลุ่มทดลอง เข้าใจเนื้อหาและคุณธรรมของนิทานทุกคนหรือไม่ ซึ่งการมีความเข้าใจหรือมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาและคุณธรรมของนิทานนี้เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งในการพัฒนาทัศนคติและบุคลิกภาพ ดังแนวคิดของบลูม และคณะ ที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการที่ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากกลุ่มทดลองขาดความเข้าใจในเนื้อหาหรือคุณธรรมในนิทานที่นำมาใช้ประกอบการทดลองครั้งนี้ก็ได้

นอกจากนี้การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรับผิดชอบในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบโดยรายเฉลี่ย จากการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ย

ของคะแนนความรับผิดชอบก่อนทำการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม มีค่าดังนี้ โรงเรียนบ้านบางรินใต้ 80.400 โรงเรียนระนองพัฒนามิตรภาพที่ 60 ใต้ 79.100 โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งหวาใต้ 77.375 และโรงเรียนชุมชนบ้านราชครูใต้ 77.725 ซึ่งเป็นคะแนนความรับผิดชอบในระดับก่อนข้างสูงอยู่แล้ว (ช่วงของคะแนนความรับผิดชอบที่ได้อยู่ระหว่าง 30 - 90 คะแนน) ดังนั้นเมื่อทำการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว คะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบก็จะมีค่าสูงขึ้นจากเดิมได้อีกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น กล่าวคือคะแนนเฉลี่ยของความรับผิดชอบภายหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนบ้านบางรินใต้ 83.350 โรงเรียนระนองพัฒนามิตรภาพที่ 60 ใต้ 83.325 โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งหวาใต้ 80.450 และโรงเรียนชุมชนบ้านราชครูใต้ 80.675

อีกประการหนึ่ง ปัญหาเกี่ยวกับการขาดเรียนของกลุ่มตัวอย่างในขณะทำการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมสภาพการขาดเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองได้ ซึ่งในระหว่างทำการทดลองพบว่า มีนักเรียนขาดเรียนสลับกันเป็นประจำทุกวัน การที่กลุ่มตัวอย่างขาดเรียนแต่ละครั้งในขณะทำการทดลอง เป็นเหตุให้ได้รับผลจากตัวแปรการทดลองไม่สมบูรณ์ จึงอาจส่งผลกระทบต่อผลการทดลองครั้งนี้ได้

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การวิจัยครั้งนี้พบว่า รูปแบบที่ต่างกันของนิทานมีผลต่อการสร้างความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ถ้าต้องการปลูกฝังคุณธรรมโดยใช้นิทานเป็นเครื่องมือั้น ไม่จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบของนิทานรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะ ควรเลือกใช้นิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหรือสัมพันธ์กับคุณธรรมนั้น ๆ โดยตรง

ข. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การใช้นิทานและไม่ใช้นิทานส่งผลต่อความรับผิดชอบ

ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากข้อจำกัดของการทดลองในด้านตัวแปรแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ระยะเวลาและช่วงเวลาในการทดลอง ความเข้าใจภายหลังการฟังนิทาน เป็นต้น

ฉะนั้นจึงควรที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนเหล่านั้นอย่างดี เพื่อตรวจสอบผลของการฟังนิทานอย่างแท้จริง และอาจจะทำการวิจัยในทำนองนี้อีกแนวทางหนึ่ง โดยใช้ตัวแปรแทรกซ้อนเหล่านั้นเป็นตัวแปรการทดลอง เพื่อตรวจสอบและสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม ที่ใช้นิทานเป็นสื่อ นั้น ว่าต้องใช้สิ่งใดเป็นปัจจัยสำคัญ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กิ่งแก้ว อัทธการ วรรณกรรมจากบ้านใน เอกสารการนิเทศการศึกษาฉบับที่ 113

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2513, 444 หน้า

กุหลาบ มลลิกษมาลี คติชาวบ้าน โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง 2516, 272

หน้า

เกียรติ ศรีพงษ์ "การฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ" ศูนย์ศึกษา 11 : 13 - 17

พฤศจิกายน 2505

จรรยา สุภาพ แบบเรียนสังคมศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2520, 194 หน้า

เฉลิม มากนวล การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป เอกสาร

การนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 167 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2518, 240

หน้า

ชวาล แพทย์กุล หลักสูตรอบรมพิเศษวิชาการศึกษาการศึกษาระยะสั้น สำนักงานทดสอบ

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 102 หน้า

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 132 หน้า

ดนัย งามมานะ ความรู้ที่รับผิดชอบ ความอยากรู้อยากเห็น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ

นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับแบบเอาใจใส่เกินไป

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 54 หน้า

อัสสำเนา

ดวงเดือน พันธุนาวัน และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์ จริยธรรมของเยาวชนไทย

รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2520, 339 หน้า

เคือนใจ สันทะเกิด วรรณคดีชาวบ้านจาก "วัดเกาะ" ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 219 หน้า อัสสำเนา

ประณต เล็กสวาสดี ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังผู้อื่น พฤติกรรม
ด้านความเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษา ประสานมิตร 2517, 117 หน้า อัดสำเนา

ปราณีต สุขอุดม การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพระหว่างคนไทยและคนจีน
วิทยานิพนธ์ ด.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 190 หน้า อัดสำเนา
ปรีชา อุยตระกูล วรรณกรรมพื้นบ้านจากตำบลังกาใหญ่ อำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 296 หน้า
อัดสำเนา

พีรพงศ์ สิริวัฒนางกูร การเปรียบเทียบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียน
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเองกับแบบยับยั้ง การฟังตนเอง ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดชลบุรี ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 111 หน้า อัดสำเนา

ณัฐรี บุญนาค การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของบิดามารดากับบุคลิกภาพของเด็ก
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและต่างจังหวัด วิทยานิพนธ์ ด.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2514, 172 หน้า อัดสำเนา

แมนมาส ขวลิศ "บทบาทของสื่อมวลชนในการทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ" ใน
การฝึกความรับผิดชอบ หน้า 56 - 61 สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย 2505

รณจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น พิมพ์ครั้งที่ 2 ดวงกลม
2520, 167 หน้า

ละออ การุณยะวนิช "ความรู้สึกรับผิดชอบควรสอนตั้งแต่เด็ก" ใน การฝึกความรับผิดชอบ
หน้า 1 - 13 สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย 2505

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ 2521, 164 หน้า

- ศรีสุดา เอ็นครินทร์ วรรณกรรมพื้นบ้านผู้ไทย ตำบลเรณู จังหวัดนครพนม ปรินิพนธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 550 หน้า อัดสำเนา
 ศิลปากร, กรม นิทานชาวนาภาคที่ 1 - ภาคที่ 4 บรรณาการ 2514, 792 หน้า
 ศึกษาธิการ, กระทรวง "กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย" ใน หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 หน้า 262 - 364 พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์คุรุสภา 2521
- สมพงษ์ ติรพัฒน์ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และ
ความรู้สึกรับผิดชอบ ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2517, 58 หน้า อัดสำเนา
- สุขสมร ประพัฒน์ทอง อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อ
พฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์ของเด็ไทย ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 183 หน้า อัดสำเนา
- สุเชษฐ มาเห็ม อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน
 ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 91 หน้า
 อัดสำเนา
- สุนทรี มีพรอม วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับชนะการประกวด ปรินิพนธ์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 209 หน้า อัดสำเนา
- สุริยา กงประเสริฐ วรรณกรรมไทยรามัญ ตำบลคลองตากด อำเภอโพธาราม จังหวัด
ราชบุรี ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522,
 593 หน้า อัดสำเนา
- อภิสิทธิ์ วงษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความ
เป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก
 ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 69 หน้า อัดสำเนา

Bandura, Albert. Social Learning Theory. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1977. 247 p.

Bloom, B.S., J. Thomas Hastings and George F. Madaus. Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York, McGraw-Hill Book Company, 1971. 923 p.

✓ Blumenthal, Eileen Polley. "Models in Chinese Moral Education : Perspectives from Children's Books," Dissertation Abstracts International. 37 : 6357-A, April, 1977.

Browne, C.G. and Thomas S. Cohn. The Study of Leadership. Illinois, The Interstate Printers and Publishers, Inc., 1958. 487 p.

Chantima Bunvanich. "An Analysis of Selected Studies of Thai Folktales as Applicable to Elementary English Reading Programs," Dissertation Abstracts International. 37 : 4184-A, January, 1977.

Craig, Grace J. Human Development. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliff, 1976. 498 p.

Cuber, John F. "Folklore," in The World Book Encyclopedia. Field Enterprises Education Corporation, V. 6, p. 282 - 285, 1960.

✓ Dixon, David., James Johnson and Eli Saltz. "Training Disadvantaged Preschoolers on Various Fantasy Activities : Effects on Cognitive Functioning and Impulse Control," Child Development. 2 : 367 - 379, June, 1977.

Funk and Wagnalls. New Standard Dictionary of the English Language. V. 2, New York, Funk and Wagnalls, 1961. 1505 p.

Garrett, Henry Edward. Statistics in Psychology and Education. 6 th.ed. New York, David McKay Company, Inc., 1966. 491 p.

Guilford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education. 3 rd.ed. New York, McGraw-Hill Book Company, Inc., 1956. 565 p.

Hurlock, Elizabeth B. Child Development. 6 th.ed. New York, McGraw-Hill Book Company, Inc., 1978. 570 p.

Jones, Harold E. and others. Personality Development in Children. Austin, University of Texas Press, 1960. 171 p.

- McClelland, David C. The Achieving Society. New York, D. Van Nostrand Company, Inc., 1961. 512 p.
- Mehrens, William A. and Irvin J. Lehmann. Measurement and Evaluation in Education and Psychology. 4 th.ed. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1978. 743 p.
- Midlarsky, E., Jame H. Bryan and Philip Brickman. "Aversive Approval : Interactive Effects of Modeling and Reinforcement on Altruistic Behavior," Child Development. 44 : 321 - 328, June, 1973.
- Mitton, Betty L. and Dale B. Harris. "The Development of Responsibility in Children " in The Child : A Book of Reading. V. 46, p. 407 - 416, ed. by Jarome M. Siedman. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1962.
- Mussen, Paul H., John J. Conger and Jerome Kagan. Child Development and Personality. Tokyo, John Weatherhill, Inc., 1969. 795 p.
- Sears, Robert R., Eleanor E. Maccoby and Harry Levin. Patterns of Child Rearing. New York, Row, Peterson and Company, 1957. 549 p.
- Smart, Mollie S. Children Development and Relationship. New York, the Macmillan Company, 1967. 582 p.
- Winer, B. J. Statistical Principles in Experimental Design. New York, McGraw-Hill Book Company, 1962. 672 p.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูและแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

ชื่อ

เพศ

โรงเรียน

ชั้น

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ต้องการทราบว่า พ่อแม่ของนักเรียนปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ปฏิบัติมากน้อยเพียงใด โดยให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างระมัดระวัง แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งใน 3 ช่องของกระดาษคำตอบทางซ้ายมือ โดยดูข้อใดตรงกัน กรุณาทำทุกข้ออย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่งเอาไว้ และการที่นักเรียนจะเลือกขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดนั้น ให้ถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ขีดช่อง ทุกครั้ง ในกรณีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นนั้นทุกครั้ง หรือปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นนั้นอย่างสม่ำเสมอ

ขีดช่อง บางครั้ง ในกรณีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นนั้นเป็นบางครั้ง

ขีดช่อง ไม่เคยเลย ในกรณีที่พ่อแม่ไม่เคยปฏิบัติเช่นนั้นต่อนักเรียนเลย

ตัวอย่าง

	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
(๐) พ่อแม่ปล่อยให้ฉันไปไหนมาไหนได้โดยลำพัง		✓	
(๐๐) พ่อแม่ชอบดุด่าฉันต่อหน้าคนอื่น	✓		

ข้อ (๐) ถ้านักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ตรงช่อง บางครั้ง ก็หมายความว่า พ่อแม่ปล่อยให้
ให้นักเรียนไปไหนมาไหนได้โดยลำพังในบางครั้ง

ข้อ (๐๐) ถ้านักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ตรงช่อง ทุกครั้ง ก็หมายความว่า พ่อแม่ชอบพูดว่า
นักเรียนต้องทำอะไรทุกครั้ง

ต่อไปนี้เป็นแบบสอบถามจริง ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงให้มากที่สุด
คำตอบของนักเรียนไม่มีผิดหรือถูก คำตอบทุกคำตอบของนักเรียนถือเป็นความลับทั้งสิ้น

คำว่า "พ่อแม่" ในแบบสอบถามนี้ หมายถึงบุคคลที่ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน
มานานที่สุด และใกล้ชิดกับตัวนักเรียนมากที่สุด (อาจเป็น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า
น้า อา หรือบุคคลอื่น ๆ ก็ได้) ขอสำคัญคือต้องเป็นผู้ที่อบรมเลี้ยงดูนักเรียนมานานที่สุด)

ส่วนคำว่า "ฉัน" หมายถึงตัวของนักเรียนเอง

	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. พ่อแม่ไม่มอบหมายงานใหญ่ ๆ ให้ฉันทำ แล้วฉันพอจะทำได้			
2. พ่อแม่ให้ฉันตัดสินใจเลือกคบเพื่อนได้เอง			
3. พ่อแม่ไม่เห็นด้วยกับการที่ฉันจะนำขนมมาขาย ที่โรงเรียน			
4. พ่อแม่สนับสนุนให้ฉันแข่งขันทางการเรียนกับคนอื่น			
5. พ่อแม่มักจะคิดว่าฉันเป็นเด็กเล็ก ๆ ที่ยังช่วย ตัวเองไม่ได้			
6. พ่อแม่จะแสดงความดีใจเมื่อฉันทำงานได้เอง			
7. พ่อแม่ไม่ยอมให้ฉันไปดูภาพยนตร์กับเพื่อน ๆ ในวันหยุด			

	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
8. พ่อแม่จะชื่นชมเมื่อฉันสามารถซ่อมแซมของใช้บางอย่างได้			
9. พ่อแม่มักไม่ยอมให้ฉันพาเพื่อนแปลกหน้ามาที่บ้าน			
10. พ่อแม่ฝึกให้ฉันช่วยตัวเองก่อนที่จะเรียกให้คนอื่นช่วย			
11. เมื่อฉันทำงานผิดพลาดพ่อแม่จะตำหนิและดูว่าฉัน			
12. เวลาที่ฉันเสนอความคิดเกี่ยวกับการเลือกอาหารพ่อแม่จะรับฟัง			
13. พ่อแม่จะตำหนิเมื่อฉันร่วมสนทนากับผู้ใหญ่			
14. เมื่อฉันโกรธใคร ๆ มา พ่อแม่จะซักถามถึงเหตุผล			
15. พ่อแม่มักจะห้ามไม่ให้ฉันเล่นหรือทำงานที่ค่อนข้างอันตราย			
16. พ่อแม่จะให้การสนับสนุนเมื่อฉันได้เป็นนักกีฬาของโรงเรียน			
17. เมื่อฉันทำผิดพ่อแม่จะนำเรื่องเก่า ๆ มาคู่ค้ำด้วย			
18. พ่อแม่มอบหมายให้ฉันดูแลคนเฒ่าคนแก่ในบ้าน			
19. พ่อแม่ช่วยจัดตู้เสื้อผ้าและห้องนอนให้ฉัน			
20. พ่อแม่จะบอกเหตุผลทุกครั้งเมื่อห้ามไม่ให้ฉันทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด			

	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
21. พ่อแม่ไม่ยอมให้ฉันไปเล่นที่บ้านเพื่อน			← --
22. เมื่อมีธุระนอกบ้าน พ่อแม่จะมอบหมายให้ฉัน ดูแลบ้านแทน			
23. พ่อแม่ไม่ยอมให้ฉันเดินทางไปไหนคนเดียว			
24. พ่อแม่ชอบให้ฉันฝึกทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ			
25. เมื่อฉันจะเดินทางไปไหน พ่อแม่จะต้องคอยดูแล อย่างใกล้ชิด			
26. พ่อแม่จะสนับสนุนเมื่อครูให้ฉันฝึกการอยู่ค่าย พักแรม			
27. พ่อแม่จะคอยเตือนฉันเมื่อถึงเวลานอน			
28. เมื่อจะเปลี่ยนแปลงสิ่งใดในบ้าน พ่อแม่จะถาม ความคิดเห็นของฉันด้วย			
29. พ่อแม่จะแสดงความห่วงใยมาก เมื่อฉันต้อง ออกนอกบ้าน			
30. เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว พ่อแม่ให้ฉัน ช่วยล้างถ้วยชาม			

แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

ชื่อ

เพศ

โรงเรียน

ชั้น

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้เป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สมมติว่าเกิดขึ้นกับใครคนใดคนหนึ่ง หรือหลาย ๆ คน ขอให้ผู้อ่านเหตุการณ์เหล่านี้อย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วช่วยตัดสินใจว่านักเรียนเป็นบุคคลในเหตุการณ์นั้น ๆ นักเรียนจะเลือก กระทำพฤติกรรมใด โดยนักเรียนเลือกเพียงพฤติกรรมเดียว เมื่อเลือก พฤติกรรมใดได้แล้ว ให้ทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรหน้าพฤติกรรมนั้น

ตัวอย่าง

(๐) คำและเพื่อน ๆ รับประทานผลไม้ แล้วทิ้งเปลือกไว้ในถังขยะ ถ้านักเรียนเป็นคำ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. นำเปลือกผลไม้ไปทิ้งในถังขยะ
- ข. เก็บเปลือกผลไม้วางไว้เป็นกอง
- ค. ปลอ่ยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำความสะอาด

ถ้านักเรียนคิดว่า นักเรียนจะนำเปลือกผลไม้ไปทิ้งในถังขยะ ก็ให้ทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษร ก. ดังนี้

~~ก.~~ นำเปลือกผลไม้ไปทิ้งในถังขยะ

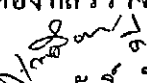
ถ้านักเรียนคิดว่า นักเรียนจะเก็บเปลือกผลไม้วางไว้เป็นกอง ก็ให้ทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษร ข. ดังนี้

~~ข.~~ เก็บเปลือกผลไม้วางไว้เป็นกอง

ถ้านักเรียนคิดว่า นักเรียนจะปลอ่ยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำความสะอาด ก็ให้ทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษร ค. ดังนี้

~~ค.~~ ปลอ่ยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำความสะอาด

ต่อไปนี้เป็นแบบทดสอบจริง ขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริง โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกหรือผิด เพราะจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิดในแต่ละพฤติกรรม

1. ตักดี เป็นหัวหน้าห้อง ป. 4/1 วันหนึ่งตักดีเห็นแดงซึ่งเป็นนักเรียนห้องเดียวกัน มุตรวิโรงเรียนออกไปซื้อขนม ถ้านักเรียนเป็นตักดี นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ฝากเงินแดงให้ช่วยซื้อขนมให้
 - ข. ทำเป็นไม่เห็นแดงเพื่อรักษาความเป็นเพื่อน
 - ค. เตือนแดงไม่ให้ละเมิดระเบียบของโรงเรียน
2. คำกำลังสอบวิชาวิทยาศาสตร์ ขาวนั่งอยู่ใกล้ ๆ เห็นคำทำข้อสอบไม่ได้ จึงส่งกระดาษคำตอบให้ลอก ถ้านักเรียนเป็นคำ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ไม่ยอมลอกส่งกลับคืนทันที
 - ข. รีบลอกโดยเร็วแล้วส่งกลับคืน
 - ค. เก็บกระดาษคำตอบไว้แต่ไม่ลอก
3. ธิดาผัดกับรุจีอยู่เสมอ ถ้านักเรียนเป็นรุจี นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. บอกให้ธิดาทราบว่าผัดไม่ดี
 - ข. ผัดกับธิดาบ้างเพื่อให้ธิดารู้ตัว
 - ค. เลิกเป็นเพื่อนกับธิดา
4. ทุกคนมีธุระต้องออกนอกบ้าน แม่จึงขอให้ศักดิ์ช่วยเฝ้าบ้าน แต่ศักดิ์กำลังจะไปเล่นกับเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นศักดิ์ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ปิดประตูบ้านไว้แล้วไปเล่นกับเพื่อน
 - ข. ออกไปเล่นกับเพื่อนก่อนที่แม่จะกลับ
 - ค. อยู่กับบ้านจนแม่กลับมาแล้วจึงไปเล่น

5. ตุ่ม ต่อม และ ไตง มาโรงเรียนสาย ทั้งสามกลัวครูทำโทษมาก จึงแก้ปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ กัน คือ

ตุ่มยืนรอที่ประตูโรงเรียน จนทุกคนเข้าห้องเรียนหมด จึงเดินเข้าไป โดยที่ครูไม่เห็น

ต่อมเดินเข้าไปหาครูเวร แล้วบอกให้ครูทราบว่าคุณมาสาย

ไตงไม่กล้าเข้าไปในโรงเรียน จึงตัดสินใจกลับบ้าน

นักเรียนชอบวิธีการของใครมากที่สุด

ก. ตุ่ม

ข. ต่อม

ค. ไตง

6. แม่ให้เงินออกสัปดาห์ละ 20 บาท อัดจ่ายไปจนเหลือเพียง 2 บาท ถ้าออกจะซื้อหนังสือการ์ตูนราคาเล่มละ 5 บาท อัดควรทำอย่างไร

ก. ขอเงินจากแม่อีก 3 บาท

ข. แอบหยิบเงินของแม่ 3 บาท

ค. สะสมเงินของสัปดาห์ถัดไปจนครบ 5 บาท

7. วีระซื้อสมุดหนึ่งเล่ม ราคา 5 บาท คนขายทอนเงินให้วีระเกินไป 10 บาท ถ้านักเรียนเป็นวีระ นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. คอยดูว่าคนขายจะทวงเงินคืนหรือไม่

ข. บอกให้คนขายทราบแล้วคืนเงินให้เขา

ค. เก็บเงินส่วนเกินไว้แล้วรีบออกจากร้าน

8. ครูให้นักเรียนปลูกต้นไม้คนละต้น ต้นไม้ที่สมศรีปลูกเกิดตายลง ถ้านักเรียนเป็นสมศรีนักเรียนจะทำอย่างไร

ก. หาต้นไม้ชนิดอื่นมาปลูกแทน

ข. หาต้นไม้มาปลูกแล้วคอยดูแลรักษา

ค. เลิกปลูกต้นไม้และไม่เอาใจใส่อีกต่อไป

9. แต่งทำกระเป๋าคำของคำหล่นลงไปบนสระน้ำ แต่แต่งและคำว่ายน้ำไม่เป็น ถ้านักเรียนเป็นแดง นักเรียนจะทำอย่างไร
- ขอโทษคำ แล้วให้คำไข่ม้อยกระเป๋าสอง
 - ช่วยกันใช้ตะขอกัดกระเป๋าสอง พอเหนียวก็เลิก
 - พยายามหลาย ๆ วิธี จนกว่าจะเอากระเป๋าสองขึ้นมาได้
10. ปรีดาเห็นข้อสอบประตูเสีย เวลาลมพัดจะเกิดเสียงดัง ถ้านักเรียนเป็นปรีดา นักเรียนจะทำอย่างไร
- หาเก้าอี้มากั้นประตูไว้
 - ปล่อยทิ้งไว้ประเดี๋ยวคงมีคนอื่นมาพบ
 - หาของหนักมากั้นแล้วบอกให้ภารโรงทราบ
11. แม่มอบหน้าที่ดูบ้านให้แก้ว แต่แก้วไม่ชอบการดูบ้านเลย ถ้านักเรียนเป็นแก้ว นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่ยอมดูบ้านเป็นอันขาด แม่แม่จะไม่พอใจ
 - เวลาขยับก็ดูจนสะกดาก เวลาขยับก็ดูจนสะกดาก ๆ
 - ดูบ้านทุกวันเพราะถือว่าเป็นหน้าที่ที่แม่มอบให้แล้ว
12. แม่ให้วิภาไปซื้อข้าวที่ตลาดสด ถ้านักเรียนเป็นวิภา นักเรียนจะทำอย่างไร
- บอกแม่ว่าซื้อไม่เป็น
 - รีบออกไปซื้อแล้วรีบกลับ
 - ถามแม่ว่าต้องการซื้ออะไรบ้างแล้วรีบไปซื้อ
13. ครูนัดนักเรียนมาซ่อมรถที่โรงเรียน แต่วิทยามาสายเป็นประจำ ทำให้เพื่อน ๆ ต้องรอ สุดท้ายเป็นหนึ่งคนที่ครูนัดให้มาซ่อมรถ ควรทำอย่างไร
- มาตามเวลานัดของครูโดยไม่สนใจวิทยาสาย
 - มาให้ตรงกับเวลาที่วิทยาสายจะได้ไม่เสียเวลารอ
 - บอกให้วิทยาทราบว่าการมาสายทำให้เกิดผลอย่างไร

14. ครูให้สมจิตแกะสลักมะละกอเป็นรูปดอกไม้ ซึ่งเป็นงานที่ค่อนข้างยาก ถ้านักเรียนเป็นสมจิต นักเรียนจะทำอย่างไร
- ขออนุญาตครูทำงานอย่างอื่นแทน
 - ทดลองแกะดูเมื่อทำไม่ได้ก็เลิกทำ
 - แกะจนเสร็จแม่จะแกะได้อีกตาม
15. เดชาได้รู้จักเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียน ให้อัปวีงแข่งขันกับคนย์ ซึ่งเคยชนะเลิศวิงเร็วมาแล้ว ถ้านักเรียนเป็นเดชา นักเรียนจะทำอย่างไร
- แข่งขันไปตามหน้าที่
 - ขอลถอนตัวจากการแข่งขัน
 - วิ่งเต็มฝีเท้าแม่จะรู้ตัวว่าแพ้
16. อีกครึ่งชั่วโมงจะถึงเวลาพักรับประทานอาหาร แต่ตั้งหิวมาก ถ้านักเรียนเป็นตังนักเรียนจะทำอย่างไร
- แอบทานขนมในห้องเรียน
 - ขอมทนหิวรอจนถึงเวลาพักกลางวัน
 - ขออนุญาตครูทานอาหารก่อนถึงเวลา
17. ป้าไหนดูอยู่พื้นห้อง เมื่อถูกจนสะอาดแล้ว นอยควรทำอย่างไร
- ขอรางวัลจากป้า
 - บอกให้ป้าทราบว่าถูเสร็จแล้ว
 - คอยดูแลไม่ให้ห้องนั้นสกปรกอีก
18. ป้อมชวนบ่องรับประทานขนมในห้องสมุด ถ้านักเรียนเป็นบ่อง นักเรียนจะทำอย่างไร
- ปฏิเสธบ่องทันทีแล้วไปนั่งที่อื่น
 - รับประทานขนมของบ่องเพื่อไม่ให้บ่องเสียใจ
 - บอกให้บ่องทราบว่าไม่ควรรับประทานขนมในห้องสมุด

19. ปัญญาทำนํ้าหกนองบนพื้น ถ้านักเรียนเป็นปัญญา นักเรียนจะทํายังไร
- หาผามาเช็ดจนแห้ง
 - บอกให้คนรับใช้เช็ดแทน
 - ปล่อยให้แห้งเอง
20. ยานี้เป็นกรรมการรักษาความสะอาดโรงอาหาร ปรากฏว่าโรงอาหารสกปรกมาก ยานี้ควรทํายังไร
- ปรึกษากับคณะกรรมการหาวิธีแก้ไข
 - บอกว่าเพื่อนบางคนที่ไม่ทํางาน
 - ลาออกจากการเป็นกรรมการ
21. โรงเรียนจะส่งฟุตบอลเข้าแข่งขันในงานกีฬาระจำปี วิธีซึ่งเป็นหัวหน้าทีม จึงนัดซ้อมฟุตบอลทุกเย็น ปรากฏว่ามีผู้มาฝึกซ้อมน้อยมาก เวลาที่เหลือเพียง สัปดาห์เดียว ถ้านักเรียนเป็นวิชิต นักเรียนจะทํายังไร
- ขอร้องนักกีฬาทุกคนให้มาฝึกซ้อม
 - ตัดเลือกตัวนักกีฬาใหม่
 - บอกเลิกการแข่งขัน
22. อารีกำลังจะรีบกลับบ้าน ถ้าเดินไปตามทางเดินริมขอบสนาม จะเสียเวลามาก หากเดินลัดสนาม จะถึงบ้านได้เร็วขึ้น แต่ครูเคยห้ามลัดสนาม ถ้านักเรียนเป็น อารี นักเรียนจะทํายังไร
- ขออนุญาตครูเดินลัดสนาม
 - รีบเดินลัดสนามเมื่อไม่มีใครเห็น
 - รีบเดินไปตามทางเดินริมขอบสนาม

23. ไก่ที่ซาลีเลี้ยงไว้ ไปคุ้ยเขี่ยร่องผักของอำนวยเสียหาย อำนวยจึงมาบอกซาลี ถ้านักเรียนเป็นซาลี นักเรียนจะทำอะไร

ก. จับไก่ขังไว้ในกรง

ข. ปล่อยไก่ให้เป็นอิสระตามเดิมเพราะสงสาร

ค. จับไก่ขังไว้ในกรง แล้วไปบอกอำนวยทำร่องผักใหม่

24. ครูให้นักเรียนชนอัฐเพื่อทำที่ปลูกดอกไม้ ทุกคนช่วยกันชนอัฐทีละ 2 ก่อน ถ้านักเรียนเป็นสมชาย ซึ่งเป็นหัวหน้าชน นักเรียนจะอย่างไร

ก. ชนอัฐทีละ 2 ก่อนเหมือนเพื่อน ๆ

ข. คอยดูแลนักเรียนคนอื่นให้ตั้งใจทำงาน

ค. ชนอัฐให้มากกว่าเพื่อนและดูแลความปลอดภัยแทนครู

✓ 25. ทุกคนต้องเขียนรายงานการไปศึกษานอกสถานที่ส่งครูในวันจันทร์ แต่ในวันอาทิตย์ ปรียาต้องช่วยแม่เลี้ยงน้อง จึงเขียนรายงานไม่ทัน ถ้านักเรียนเป็นปรียา นักเรียน จะอย่างไร

ก. เขียนรายงานในคืนวันอาทิตย์เสร็จแล้วจึงนอน

ข. ยืมสมุดของเพื่อนบ้านมาลอกจนเสร็จ

ค. ไม่ส่งรายงาน

26. จิระหิบบิดในครัวมาปอกมะม่วง และกำลังจะนำมิดไปเก็บ พอดีคุณพ่อชวน จิระไปนั่งรถเล่น จิระควรทำอะไรกับมิดเล่มนั้น

ก. นำมิดไปเก็บที่เดิมเสียก่อน

ข. วางมิดไว้ก่อนกลับมาจึงค่อยนำไปเก็บ

ค. ถือมิดไปด้วย แล้ววางมิดไว้ในรถยนต์

27. ตอยกำลังจะไปโรงเรียน พอดีเห็นเสื้อที่แม่ตากไวบนราวตากผ้าร่วงลงบนพื้น ทำให้เสื้อตัวนั้นเปื้อน ถ้านักเรียนเป็นตอย นักเรียนจะอย่างไร

ก. ทำเป็นไม่เห็นว่าร่วงลงบนพื้น

ข. เก็บเสื้อไปให้แม่แล้วไปโรงเรียน

ค. ตะโกนบอกให้แม่มาเก็บเสื้อเอง

28. สำลีทำคินสอของน้องหาย เมื่อน้องมาถามหาคินสอ สำลีควรทำอย่างไร

ก. บอกน้องว่าตนเองทำคินสอหายเสียแล้ว

ข. บอกน้องว่าคินสอคงจะหายเสียแล้ว

ค. บอกน้องว่าคินคินสอไหนองแล้ว

29. เจียบมีหน้าที่ดูแลมุมกิลปะในห้องเรียน เมื่อเพื่อน ๆ รื้อของและทำให้ของเสียหาย เจียบควรทำอย่างไร

ก. ขอร้องเพื่อน ๆ ให้ช่วยดูแลรักษาด้วย

ข. ไม่สนใจดูแลอีกต่อไป เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนต้องช่วยกัน

ค. บอกเพื่อน ๆ ว่าจะไม่เป็นเจ้าหน้าที่อีกต่อไปถ้าทุกคนไม่ช่วยกันดูแล

30. เวลาที่นัดทำการบ้าน จะมีเพื่อน 3 คน คอยช่วยเหลือกันอยู่เสมอ คือ

น้อยชอบอาสาทำการบ้านในนิค

โหน่งชอบในนิคยืมการบ้านมาลอก

น้อยชอบอธิบายการบ้านในนิค

นักเรียนชอบใครมากที่สุด

ก. น้อย

ข. โหน่ง

ค. น้อย

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1.	3.678	16.	4.714
2.	3.228	17.	2.313
3.	2.772	18.	3.661
4.	3.413	19.	3.068
5.	2.889	20.	2.968
6.	3.284	21.	2.688
7.	2.446	22.	5.103
8.	4.619	23.	3.318
9.	2.962	24.	3.598
10.	2.839	25.	2.144
11.	2.462	26.	2.768
12.	2.689	27.	3.789
13.	4.570	28.	3.835
14.	3.633	29.	4.556
15.	3.983	30.	3.948

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของ แบบทดสอบวัดความรู้ฝึกชอบ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1.	4.126	16.	5.253
2.	5.023	17.	4.073
3.	4.402	18.	5.207
4.	4.172	19.	5.735
5.	4.434	20.	5.208
6.	5.158	21.	4.343
7.	4.126	22.	6.240
8.	4.227	23.	5.795
9.	5.112	24.	4.501
10.	4.526	25.	4.057
11.	4.804	26.	4.768
12.	4.507	27.	5.270
13.	4.226	28.	5.243
14.	5.526	29.	6.330
15.	4.122	30.	6.155

ภาคผนวก ข.

นิทานที่ใช้ในการทดลอง

นิทานปรัมปรา

หนูน้อยกับจานวิเศษ

กาลครั้งหนึ่ง มีชาวประมงสามมีภรรยาคนหนึ่ง อาศัยอยู่ในกระท่อมริมทะเล กับลูกชายเล็ก ๆ คนหนึ่ง เด็กชายจิวเป็นเด็กดี รักพ่อแม่ และมีใจเมตตากรุณาต่อสัตว์ จิวไม่ชอบทำร้ายสัตว์ พ่อกับแม่จึงไม่ให้จิวออกไปจับปลา แต่ให้ช่วยทำงานบ้าน

อยู่มาวันหนึ่ง ชาวประมงหาปลาได้มาก แต่เห็นว่าเป็นเวลามีตกำ เขาจึงเลือกปลา 4 - 5 ตัวขังไว้ในตุ่มน้ำ เพื่อเตรียมขายในวันรุ่งขึ้น ที่เหลือนอกนั้นแล้วทำปลาเค็มไว้ขาย จิวมองดูปลาในตุ่มด้วยความสังสาร

รุ่งขึ้นเมื่อพ่อแม่ออกไปหาปลาแล้ว จิวไปชะโงกดูในตุ่มน้ำ แล้วพูดว่า "เจ้าปลาเอ๋ย พ่อกับแม่ตองนำเจ้าไปขาย เจ้าตองตายแน่ ๆ ฉันสังสารเจ้าเหลือเกิน" ทันใดนั้นจิวก็ได้ยินเสียงปลาในตุ่มพูดขึ้นว่า "หนูจ๋า ช่วยปล่อยฉันลงทะเลด้วยเถอะ แล้วฉันจะตอบแทนบุญคุณหนูโดยการให้ทองในทะเลแก่หนู"

"ปลา ฉันสังสารเจ้าจริง ๆ ฉันจะช่วยเจ้า แต่ฉันไม่ยากไ้ทองคำหรงคะ" จิวบอกกับปลา

"ถ้าหนูไม่ยากไ้ทองคำ ฉันก็จะให้จานวิเศษ ซึ่งสามารถเนรมิตอาหารให้หนู และพ่อแม่มีอาหารกินตลอดไป" จิวดีใจมาก เขาคิดว่า ถ้ามีอาหารเพียงพอแล้ว พ่อกับแม่จะได้ไม่ต้องฆ่าสัตว์ตัดชีวิตอีกต่อไป เด็กชายรีบนำปลาเหล่านั้นไปปล่อยลงทะเล

วันหนึ่งขณะที่จิวเดินเล่นอยู่ที่ชายหาด ปลาก็นำจานวิเศษมาให้ แล้วบอกว่า "จานวิเศษใบนี้สามารถเนรมิตอาหารได้เพียง 3 ปีเท่านั้น ขอให้หนูรักษามันไว้ให้ดี" จิวดีใจรีบนำจานวิเศษกลับบ้าน แล้วให้จานวิเศษเนรมิตอาหารดี ๆ ไว้รอคอยพ่อและแม่

เย็นวันนั้น ชาวประมงกลับบ้านโดยหาปลาไม่ได้เลยสักตัวเดียว ทั้งสองกลุ่มใจมากที่ไม่มีอาหารจะกิน จิวรีบนำอาหารที่เตรียมไว้ ออกอวด และเล่าเรื่องที่ได้จานวิเศษมาตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา ชาวประมงก็ต้องออกหาปลาอีก จิวได้ใช้จานวิเศษ

เนรมิตอาหารดี ๆ อร่อย ๆ แล้วเรียกเพื่อนบ้านมาร่วมรับประทาน ต่อมาจิวก็นำเงินพิเศษเนรมิตอาหาร แล้วจิ๋วและเพื่อน ๆ ก็นำมันไปขายที่ตลาดได้เงินมากมาย ครอบครัวยของจิ๋วและเพื่อนบ้านก็มีความเป็นอยู่ดีขึ้น บางวันจิ๋วมีอาหารปลาแล้วไปโยนให้พวกปลากิน พวกปลาต่างก็ชมเชยว่า จิ๋วเป็นเด็กดี รู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ เมื่อจิ๋วมีรายมากขึ้น เขาก็ซื้อที่ดินไว้สร้างวัด โรงเรียน และศาลาพักผ่อนริมทะเล พอครบ 3 ปี จิ๋วก็กลายเป็นเศรษฐีแล้ว จิ๋วจึงนำมันมาแขวนไว้เป็นที่ระลึกว่าตนได้ร่ำรวยขึ้นเพราะงานโยน

เมื่อจิ๋วโตขึ้น เขาก็ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าหมู่บ้าน และปกครองหมู่บ้านด้วยความสุขตลอดไป

นิทานญี่ปุ่น

กวางประหลาด

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีกวางตัวหนึ่งงดงามกว่าบรรดากวางทั้งหลาย มันมีหางสี และมีเขาสีขาวงดงาม มันมีเพื่อนคู่หูเพียงตัวเดียว คือ กาคำ ทั้งสองอยู่ด้วยกันอย่างเป็นสุขและสงบ ในป่าสนลึกมากจนไม่มีมนุษย์คนใดเข้าไปถึง

อยู่มาวันหนึ่ง ชาวนาคนหนึ่งเดินหลงทางเข้ามาในป่า เขาเดินอย่างเร่งรีบไปตามริมฝั่งน้ำ บังเอิญกวางพลาลงไปในโคลน แล้วตกลงไปในแม่น้ำ ชาวนายพยายามว่ายน้ำ แต่น้ำเย็นเฉียบและไหลเชี่ยวมาก จึงพัดพาชาวนาไหลลึกเข้าไปในป่าสน

"ช่วยด้วย !" ชาวนาร้องอย่างอ่อนแรง "ข้ากำลังจะจมน้ำ" กวางงามหางสีได้ยินเสียงร่ำร้องนี้ มันรีบวิ่งมาจากป่าตรงมายังริมฝั่งน้ำ กระโดดลงไปในน้ำอันเย็นเฉียบ แล้วจับเสื้อของชาวนาไว้ ลากขึ้นฝั่งอย่างปลอดภัย ชาวนาารู้สึกว่ายิ่งในบุญคุณมาก เขากำนับกวาง แล้วพูดว่า "เจ้าได้ช่วยชีวิตข้าไว้ ขอให้ข้าตอบแทนความดีของเจ้าเถิด ข้าจะทำตามที่เจ้าพูดทุกอย่าง"

แต่กวางกลับบอกว่า "ไม่จำเป็นที่ท่านจะต้องทำอะไรให้ข้า แต่มีอยู่อย่างหนึ่งที่ข้าจะขอร้อง ก็ท่านต้องให้สัญญาว่าจะไม่บอกใคร ว่าท่านเห็นข้าอยู่ในบ้านี้ เพราะถ้าท่านบอก ถนนก็จะตามมาหาข้าเพื่อเอาหนังและเขาของข้าแน่นอน"

ชาวนาได้รับคำอย่างแข็งขัน แล้วเขาก็ลากวางกลับบ้าน เขาทำงานด้วยความขยันขันแข็งตลอดมา และยังจำคำสัญญาที่ให้ไว้กับกวาง เขาไม่เคยบอกใครเกี่ยวกับกวางประหลาดตัวนี้เลย

อยู่มาวันหนึ่ง พระราชามีหนังสือบอกไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ หนังสือนั้นมีความว่า พระองค์ทรงพระสุบินว่า ทรงเห็นกวางตัวหนึ่งมีหมีสี่ตัวและมีเขาสีขาวงามมาก พระองค์จึงประกาศว่า ถ้าผู้ใดสามารถนำพระองค์ไปยังที่อยู่ของกวางได้ จะยกที่ดินและแก้วแหวนเงินทองให้

เมื่อชาวนาได้ยินข่าวนั้น เขานึกกวาดภาพถึงบ้านที่เขาจะสร้างขึ้น และคนใช้ที่เขาจะจ้างมาทำงาน แล้วเขาจะมีความสุขสบาย เมื่อนึกถึงสิ่งเหล่านี้ ชาวนาก็ลืมสัญญาที่เคยให้ไว้กับกวางหมีสี่ เขารีบตรงไปยังพระราชวังแล้วอาสา นำพระราชินีไปยังที่อยู่ของกวางหมีสี่

วันรุ่งขึ้น ชาวนาได้รับคำสั่งให้นำทางไปยังป่าที่กวางซ่อนอยู่ ขณะที่ขบวนม้าของพระราชินีมุ่งตรงไปนั้น กาดำได้ยินเสียง มนัรบบินไปบอกกวางให้หาที่ซ่อน แต่กวางก็ยังยินเฉย และไม่มีท่าทีที่จะกลัว มนัรบยจนพระราชินีเสด็จมาถึง แล้วมันก็กราบทูลว่า "ข้าเป็นกวางหมีสี่ ข้าซ่อนตัวอยู่ที่นั่นหลายปีมาแล้ว พระองค์ทรงทราบได้อย่างไรว่าข้าอยู่ที่นั่น"

พระราชินีตรัสว่า "ชาวนาคนนี้เป็นคนนำข้ามายังบ้านี้"

กวางหันมาทางชาวนา แล้วถามว่า "ท่านจำวันที่ข้าได้ช่วยชีวิตท่านได้ไหม ข้าขอร้องท่านแล้วว่า อย่าบอกใครว่าข้าอยู่ที่นั่น" ชาวนาอดทนด้วยความละอาย พระราชินีจึงทรงทราบความจริง ชาวนาจึงทูลว่า "ข้าพระองค์ทรมานต่อกวางเนื่องจากความละโมภ เมื่อข้าพระองค์นึกถึงแก้วแหวนเงินทองที่จะได้รับเป็นรางวัล ข้าพระองค์ก็ลืมสัญญาที่เคยให้ไว้กับกวางเสียสิ้น"

"ถ้าเช่นนั้นเจ้าก็เป็นคนเลวมาก ไม่ควรอยู่เป็นอิสระต่อไป" พระราชาจึงมีรับสั่งให้ทหารนำชานาไปขังในคุกมิดตลอดชีวิต แล้วพระองค์หันมาทางกวางและตรัสว่า "เจ้าเสี่ยงชีวิตของเจ้าเพื่อช่วยชีวิตของชายคนนี้ไว้ เจ้าเป็นผู้มีเกียรติและมีใจเมตตาเสียยิ่งกว่ามนุษย์คนนี้ จากนั้นไปเจ้าจะไม่ต้องถูกจับ จงมีความสุขเถิด" แล้วพระราชา ก็กลับไปยังพระราชวัง กวางหาสีและกาคำก็อยู่ในป่าด้วยความสงบสุข

นิทานญี่ปุ่น

รมกายสิทธิ์

ครั้งหนึ่ง มีเจ้าหญิงผู้ทรงโฉมงามองค์หนึ่ง ทุก ๆ คนรักใคร่เธอ และพากันหวังว่า สักวันหนึ่งเธอจะได้อภิเษกกับเจ้าชายผู้สง่างาม เจ้าชายหลายองค์ได้เดินทางมาจากที่ไกลไกล เพื่อจะเลือกเธอเป็นชายา แต่แล้วก็ไม่มีเจ้าชายองค์ใดเลือกเจ้าหญิง เพราะเธอพูดคำอย่างมาก พระราชาและพระราชินีทรงเกรงเธอยิ่งนัก

เย็นวันหนึ่ง ภายหลังจากที่เจ้าชายองค์สุดท้ายเสด็จกลับไปแล้ว เจ้าหญิงทรงดำเนินไปในพระราชอุทยาน เธอกันแสงเบา ๆ เมื่อคิดถึงความอัปยศที่ได้รับในวันนั้น "ทำ...ทำ...ไม่ เรา...จะ...ต้อง...คิดอย่าง ?" เจ้าหญิงซบพระพักตร์ลงบนพื้นหญ้าและสะอื้นไห้ ทันใดนั้นเธอได้ยินเสียงอะไรอย่างหนึ่งเคลื่อนไหวยู่ใกล้พระเกียรติ จึงเงยพระพักตร์ขึ้นโดยเร็ว ทรงเห็นกบใหญ่สี่ขาตัวหนึ่งหมอบอยู่ตรงหน้า มันมีน้ำตาไหลอาบหน้า

"หม่อมฉันคิดว่า หม่อมฉันมีความสุขมากที่สุดในโลก แต่เจ้าหญิงจะต้องเสียพระทัยมากด้วย มิฉะนั้นคงจะไม่ทรงกันแสงมากมายเช่นนี้"

"ทำ...ไม่...ท่าน...จึงไม่มีความสุข" เจ้าหญิงรับสั่งถาม

"หม่อมฉันทำร่มสีแดงของหม่อมฉันหาย" กบสี่ขาตอบ เจ้าหญิงทรงลืมความทุกข์ โศกของเธอ จึงหยิบผ้าออกมาซับน้ำตาให้กบด้วยความปรานี

"กบ...กบ...น้อย...ที่น่า...สงสาร" เธอตรัส "อย่า...ร้องไห้...อีก
เลยนะ...ฉัน...จะ...ซื้อ...ร่ม...ใหม่...ให้เจ้า"

กบสั่นหัวอย่างที่เราสลด "เจ้าหญิงทรงปรานีต่อหม่อมฉันอย่างยิ่ง แต่ร่มคันนี้
เป็นร่มกายสิทธิ์"

"ร...ร่ม...กาย...สิทธิ์" เจ้าหญิงแปลกพระทัย "ท่าน...ท่าน...ได้...
ร่ม...มาจากไหน"

"วันหนึ่งหม่อมฉันพบผีเสื้อปีกหักตัวหนึ่ง มันบินไม่ได้ หม่อมฉันจึงให้มันขึ้นนั่งบนหลัง
แล้วพามันไปส่งที่บ้าน ผีเสื้อจึงมอบร่มกายสิทธิ์สีแดงให้ ร่มนี้สามารถใช้ขึ้นเกาะไรก็ได้ 3 อย่าง
หม่อมฉันช่างใจเขลาเหลือเกิน ที่นึกแต่สิ่งที่ไม่สำคัญ หม่อมฉันยังนึกได้อีกเพียงครั้งเดียว
เท่านั้น ก็พอดีร่มกายสิทธิ์นั้นหายไป"

"โอ...เอ๋ย! น่าสงสารจริง ๆ...ฉัน...ฉัน...จะ...ช่วย...ท่านหา...ร่ม
...นั้นเอง เรา...ช่วยกัน...ค้นดูให้...ทั่ว...ก่อน...จะ...มีค"

แล้วเจ้าหญิงและกบก็ช่วยกันหาร่มสีแดงตามไตรัมไม้ภายในสวน แต่ก็ไม่พบ พยटक
กลางคืน กบก็เริ่มร้องไห้ อีก เจ้าหญิงสงสารมาก จึงพามันไปที่ห้องของเธอในพระราชวัง
จัดหาอาหารมาเลี้ยงดู แล้วให้มันนอนในหีบใบเล็ก ๆ เมื่อกบรู้สึกสบายใจขึ้น มันก็ถาม
สาเหตุที่เจ้าหญิงเป็นทุกข์ เจ้าหญิงจึงตรัสเล่าว่า เธอเป็นทุกข์เพราะพูดผิดอย่าง

รุ่งเช้า เจ้าหญิงและกบก็พากันไปหาร่มกายสิทธิ์ในป่า ที่ใจกลางป่ามีกระท่อม
หลังหนึ่งตั้งอยู่ ทั้งสองจึงเข้าไปถามชายตัดฟันเจ้าของกระท่อม "ร่มสีแดงรี เมื่อวานนี้
ลุงพบร่มสีแดงคันหนึ่งอยู่ที่หน้าประตู เคียวจะหยิบมาให้" กบดีใจมากเมื่อได้ร่มคืนมา
มันหลับตาขอเป็นครั้งที่ 3 คราวนี้ขอให้เจ้าหญิงหายจากพูดผิดอย่าง เพราะมันเห็นว่า
เจ้าหญิงมีใจโอบอ้อมอารีต่อมัน เจ้าหญิงดีพระทัยมากที่หายจากพูดผิดอย่าง

ถึงแม้กบจะขอสิ่งที่ยากได้ครบ 3 ครั้งแล้ว แต่ร่มกายสิทธิ์ก็ยังไม่หายไป ชาย
ตัดฟันจึงบอกว่า "พวกเทพธิดาชอบการกระทำที่มีเมตตา ท่านเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนของท่าน
ฉะนั้น บางทีท่านอาจจะนึกอะไรได้อีกสักครั้งหนึ่ง ลองดูซิ" กบหลับตาอีกครั้งหนึ่ง ทันใดนั้น

ร่างของนกหายไป ปรากฏเป็นเจ้าชายผู้สง่างาม เจ้าหญิงทอดพระเนตรอย่างประหลาด
พระทัย ชายตัดฟันก็รู้สึกว่แกกำลังถือถุงทองอยู่ถุงหนึ่ง "ฉันรวยแล้วคราวนี้" แกร่อง
อย่างตื่นเต้น

"ฉันก็หายดีแล้ว" เจ้าหญิงตรัส

"ถูกแล้ว เธอหายดีแล้ว และเธอได้เป็นเจ้าหญิงของฉัน" แล้วเจ้าหญิงกับ
เจ้าชายก็ลงพระหัตถ์กลับไปพระราชวัง

ศัตรูรู้จัก

เจ้าชายองค์หนึ่งมีสหายสองคน เป็นลูกพ่อค้าคนหนึ่ง เป็นลูกนักปราชญ์คนหนึ่ง
ทุก ๆ วันสหายทั้งสามจะเที่ยวเตร่หาความสนุกสนาน โดยไม่ยอมทำงานอะไร พระราชา
จึงมีรับสั่งว่า พระโอรสไม่เหมาะที่จะเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เจ้าชายจึงเล่าเรื่องนี้ให้เพื่อน
ทั้งสองฟัง แล้วรับสั่งว่า "ถ้าจะอยู่เมืองนี้ต่อไป เราก็คงไม่ใช่ลูกผู้ชาย จงพากันไปเสียให้
พ้นเถิด เพราะมีคำกล่าวไว้ว่า คนที่นับถือตัวเองอย่างแท้จริง จะสามารถรู้จักตัวของ
ตัวเองโดยการเดินทางไปต่างประเทศ"

ลูกพ่อค้ากล่าวว่า "เราจะทำอะไรให้สำเร็จโดยไม่มีเงินย่อมไม่ได้ ฉะนั้นเรา
ไปเก็บเพชรที่ไหนสักแห่งเถิด" ทั้งสามจึงไปหาเพชร ได้เพชรเม็ดใหญ่สวยงามมากคนละ
เม็ด ต่างหาวิธีที่จะรักษาเพชรให้พ้นจากมือคนร้าย ลูกนักปราชญ์จึงออกความเห็นให้แต่ละ
คนกลืนเพชรของตนเสีย ขณะนั้นมีชายคนหนึ่งแอบฟังอยู่ใกล้ ๆ ก็คิดว่า "เราจะตามพวกนี้
ไป เมื่อใดมีโอกาสจะผ่าท้องสามสหายเอาเพชรมาเป็นของเราเสีย" คิดดังนั้นแล้ว ชาย
ผู้นั้นก็เข้าไปหาสามสหาย ขอเดินทางไปด้วย แล้วทั้งสี่ก็เดินทางต่อไป

เมื่อเดินทางมาถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง นกตัวหนึ่งซึ่งอยู่ในกรงที่บ้านผู้ใหญ่นั่งร้องขึ้น
ผู้ใหญ่นั่งเข้าใจภาษานกเป็นอย่างดี แกพูดขึ้นด้วยความดีใจ "จงฟังข่าวที่นกบอกเราเถิด

คนเดินทางที่กำลังมาข้างหน้าโน้น มีเพชรวิเศษมาด้วย นกบอกให้เราจับคนเหล่านั้น จงไปจับเขามาที่นี่" พวกเหล่ารายจับสี่สหายมาตรวจร่างกาย ก็ไม่พบอะไร ผู้ใหญ่บ้านจึงสั่งให้ปล่อยตัวไป แต่รีบเสื่อผ้าไว้ เมื่อคนทั้งสี่ออกเดินทาง นกก็ร้องอย่างเก่า ผู้ใหญ่บ้านจึงให้จับสี่สหายกลับมา และทำการตรวจกันอย่างละเอียดถี่ถ้วน เมื่อไม่พบสิ่งที่ต้องการก็ปล่อยตัวไปเป็นคำรับรอง

นกร้องอย่างเดิมด้วยความเดือดดาล ผู้ใหญ่บ้านจึงจับตัวสี่สหายเป็นครั้งที่สาม แกล้งว่า "นกตัวนี้ร้องซ้ำซากว่า มีเพชรอยู่ในตัวเจ้า มันต้องอยู่ในท้องเจ้าแน่ ๆ พรุ่งนี้เช้า เราจะผ่าท้องเจ้าดู" แล้วสี่สหายก็ถูกพาไปขังคุก

ชายที่ติดตามสามสหาย คิดในใจว่า "ถ้าผู้ใหญ่บ้านผ่าท้องสามสหายแล้วพบเพชร เราก็ต้องถูกฆ่าด้วย อย่างไรก็ตามเสี่ยงก็ต้องตาย เราจะทำอย่างไรดี" เขาคิดถึงภริยาคนหนึ่งขึ้นมาได้ว่า "เมื่อถึงที่ตายก็หนีไม่พ้น ถนอมใจกลาย่อมจะรับใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน แล้วความตายก็จะเป็นสุข" เขาจึงตกลงใจที่จะอุทิศชีวิตของตนเพื่อช่วยชีวิตของเพื่อน เขาคิดว่าถ้าผู้ใหญ่บ้านผ่าท้องเขาก่อน แล้วไม่พบเพชรที่ต้องการ เขาก็คงเลิกสงสัยผู้อื่นและปล่อยสามสหายไป

เช้าตรู่วันรุ่งขึ้น ผู้ใหญ่บ้านเตรียมพิธีผ่าท้องสี่สหาย ชายชโหมยรีบไปคุกเข้าตรงหน้าผู้ใหญ่บ้าน แล้วกล่าวว่า "โปรดกรุณาฆ่าพเจ้าด้วยเถิด ข้าพเจ้าไม่สามารถทนดูเพื่อนของข้าพเจ้าถูกผ่าท้อง ไหน ๆ ก็จะต้องตาย ขอให้ข้าพเจ้าตายเป็นคนแรกเถิด" ผู้ใหญ่บ้านตกลงตามคำขอร้อง แยกพยายามฆ่าแหละอย่างละเอียดถี่ถ้วน ก็ไม่พบเพชรที่ต้องการ แกล้งว่าคงไม่มีเพชรในท้องของอีกสามคนเป็นแน่ จึงปล่อยตัวสามสหายให้เป็นอิสระ ทั้งสามรีบเดินทางต่อไปทันที

นิทานอินเดีย

๒
เจ้าชายกบ

เมื่อครั้งโบราณโน้น พระราชาองค์หนึ่งมีพระธิดาหลายองค์ แต่องค์สุดท้ายสาวมากเป็นพิเศษ ใกล้ปราสาทของพระราชาเป็นป่าใหญ่และมีดึกทึบ ต้นสนอายุมากต้นหนึ่งยืนตระหง่านอยู่ ภายใต้มีสระน้ำขนาดใหญ่ ยามกลางวันเวลาอากาศร้อนจัด พระธิดาองค์สุดท้ายสุดท้องชอบมาประทับที่ขอบสระ ถ้าเธอรู้สึกเมื่อยก็จะเอาลูกบอลทองคำมาโยนขึ้นข้างบน และรับหมุนเวียนต่อเนื่องกัน เจ้าหญิงชอบการเล่นนี้มาก

วันหนึ่ง เจ้าหญิงทำลูกบอลทองคำหล่นลงไปในสระ เจ้าหญิงโปรดลูกบอลนี้มาก เธอจึงกันแสงอย่างหนัก ทันทีนั้นเจ้าหญิงได้ยินเสียงใครคนหนึ่งถามขึ้นว่า "ร้องให้ทำไมเจ้าหญิง" เจ้าหญิงมองหาผู้พูด ก็ไม่พบใครนอกจากกบตัวหนึ่ง "เจ้าเอ็งนะรี ตัวเต็ม" เจ้าหญิงตรัส "ฉันทำลูกบอลทองคำหล่นลงไปในสระ"

"พุทโธ ! เท่านั้นเอง ฉันช่วยเธอได้ไม่ยากเลย แต่เธอต้องสัญญาว่าจะต้องรักฉัน รับฉันเป็นเพื่อนสนิทของเธอ ขอมให้ฉันนั่งโต๊ะอาหารทั่วเดียวกับเธอ กินอาหารในจานของเธอ ดื่มด้วยถ้วยของเธอ และนอนเตียงเดียวกับเธอ"

"ได้ซี" เจ้าหญิงตรัสตอบ พลางคิดว่ากบก็ต้องอยู่ในน้ำ จะเป็นเพื่อนของใครได้ที่ไหน ส่วนกบกระโดดลงไปในน้ำ สักครู่หนึ่งก็ตาบลูกบอลทองคำมาคืนให้เจ้าหญิง เจ้าหญิงก็พระทัยมาก รับความมันมาถือไว้ แล้ววิ่งเข้าไปในพระราชวัง กบร้องไห้คอดด้วยเพราะวิ่งตามไม่ทัน แต่เจ้าหญิงไม่ฟังเสียงของมัน

วันรุ่งขึ้น ขณะที่เจ้าหญิงกำลังเสวยอาหาร เข้ากับพระราชาและขุนนางชั้นสูง ก็มีเสียงเกาะประตูและร้องเรียก "ลูกสาวคนเล็กของพระราชาให้ฉันเข้าไปข้างในหน่อยซี" เจ้าหญิงจึงลุกไปดูว่าเป็นใคร พอเห็นว่าเป็นกบเธอก็รีบปิดประตู แล้วกลับมาที่นั่งที่เดิม พระราชาทรงสังเกตเห็นพระธิดามีพระพักตร์เศร้าหมอง จึงมีรับสั่งถาม เจ้าหญิงจึงตรัสเล่าเรื่องที่กบช่วยเก็บลูกบอลทองคำให้ พระราชาจึงตรัสว่า "สิ่งไหนที่ลูกสัญญา ลูกต้องทำตามสัญญา รับกบเข้ามา"

เจ้าหญิงจึงจำใจไปเปิดประตู ทยกระโดดตามเจ้าหญิงจนถึงเกาอี้ แล้วมันร้องขึ้น "จับฉันขึ้นนั่งข้าง ๆ เธอซี" เจ้าหญิงล่งเล พระราชาออกคำสั่งให้เชื่อฟังภรรยา เจ้าหญิงจึงจับมันวางบนเกาอี้ข้าง ๆ เธอ แทนที่ภรรยาจะพอใจ กลับขอร้องให้อำมันขึ้นบนโต๊ะ และบอกให้เลื่อนจานทองคำของเธอให้มาใกล้ ๆ มัน จะได้อินด้วยกัน เจ้าหญิงก็ทำตามด้วยพระพักตร์ที่บึ้งตึง เมื่ออิ่มแล้วภรรยาบอกให้เจ้าหญิงพาไปห้องนอน ด้วยความขะเขวขวย ทำให้เจ้าหญิงก้มแสง พระราชากริ้วมาก ตรัสว่า "ลูกสัญญากับผู้ช่วยลูกยามเค็นครอนไว้อย่างไร ลูกต้องทำตามนั้น" เจ้าหญิงจึงไขนวิคิบบนไปที่ห้อง และวางไวตรงมุมห้อง ขณะที่เจ้าหญิงเอนตัวลงบรรทม ภกกัดลานมาหา แล้วพูดว่า "ฉันเพี้ยนจิงเลยอยากนอนมากเท่าเธอ เอาฉันขึ้นบนเตียงด้วย ไม่งั้นฉันจะไปฟ้องพ่อของเธอ"

เจ้าหญิงทรงโมโหจนลืมหูลืมตา จับภรรยาขึ้นมาแล้วขว้างมันไปกระทบกับผนังห้องอย่างแรง ทันใดนั้นภรรยาเปลี่ยนร่างเป็นเจ้าชายหนุ่มรูปงาม เจ้าชายตรัสแล้วว่า พระองค์ถูกแม่เมดสาปให้เป็นภรรยา จะไม่มีใครนอกจากเจ้าหญิงสามารถทำให้เจ้าชายกลายเป็นคนตามเดิม เจ้าชายตรัสขอบพระทัยพระราชาที่ทรงบังคับให้เจ้าหญิงรักษาสัญญาที่ให้ไว้ พระราชาทรงอนุญาตให้เจ้าชายพาเจ้าหญิงเดินทางไปยังบ้านเมืองของพระองค์ต่อไป

พลอรานดินคนสวย

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพระราชาองค์หนึ่ง มีพระโอรสชื่อเจ้าชายชาลส์ ทรงประสูติมาแต่ครรภ์ของพระมารดา ทำให้พระราชาคลุ้มพระทัยมาก วันหนึ่งทรงได้ยินเสียงเคาะประตู พอเปิดออกก็พบเด็กชายคนหนึ่งยื่นร้องไห้สะอึกสะอื้นน่าสงสารมาก เด็กทูลต่อพระราชาว่า พ่อแม่ถึงแก่กรรมไม่มีผู้ใดเลี้ยงดู พระราชาจึงรับเด็กนั้นเลี้ยงไว้ในพระราชวัง ตั้งชื่อให้ว่า เจ้าชายเฟรดเดอริก พระราชาทรงรักและไว้วางใจเฟรดเดอริกมาก

วันหนึ่งพระราชาต้องเสด็จจากพระราชวัง จึงมอบกุญแจไว้กับเฟรดเดอริกทั้งหมด และสั่งว่าให้เจ้าชายทั้งสองเที่ยวชมปราสาทได้ตามสบาย แต่มีอยู่ห้องหนึ่งซึ่งจะเข้าไปไม่ได้

เมื่อพระราชาสั่งออกไปแล้ว เจ้าชายทั้งสองก็เที่ยวชมทรัพย์สมบัติตามห้องต่าง ๆ แต่เฟรดเดอริกก็ผ่านห้อง ๆ หนึ่งเสมอ เจ้าชายชาลส์รับเราให้เปิดห้องนั้น เฟรดเดอริกจึงสารภาพว่า พระราชาสั่งไว้ไม่ให้เปิด มิฉะนั้นจะได้รับอันตราย เจ้าชายชาลส์ได้ฟังก็อยากรู้อยากเห็นยิ่งขึ้น ฝ่ายเราจนเฟรดเดอริกต้องยอมไขกุญแจ

ห้องนั้นมีม่านสีเขียวซึ่งอยู่บนผนัง เจ้าชายชาลส์รู้มานานออก ก็เห็นภาพหญิงสาวสวยที่สุดแขวนอยู่ มีอักษรจารึกว่า "ฟลอราดินคนสวย" เจ้าชายทั้งสองหลงรักรูปนั้นทันที เจ้าชายชาลส์เอื้อมมือไปแตะรูป ทำให้เป็นเป็นจุดดำ สองพี่น้องตกใจจึงช่วยกันลบ แต่ยังคงจุดดำก็ยังขยายโต จนดำไปหมดทั้งรูป

พอพระราชาสั่งกลับมาก ก็รู้มากเมื่อทรงทราบเรื่อง จึงมีรับสั่งให้เจ้าชายทั้งสองไปเอาเจ้าหญิงตัวจริงมาให้พระองค์ เจ้าหญิงถูกสาปอยู่ในปราสาท จะต้องถอนคำสาปนั้นออกแล้วนำมาถวายพระราช

สองพี่น้องออกเดินทางไปไกล จนถึงป่าใหญ่ ก็เห็นปราสาทหลังหนึ่ง ที่ประตูปราสาทเขียนว่า "ที่พักของเจ้าชายชาลส์และเจ้าชายเฟรดเดอริก" ทั้งสองจึงเข้าไปสำรวจ ในที่สุดมาถึงห้องหนึ่ง มีเขียนไว้ว่า "โหนดในโหนดนี้" มีเตียงอยู่ 2 เตียง เตียงหนึ่งเขียนว่า "สำหรับเจ้าชายชาลส์" อีกเตียงหนึ่งเขียนว่า "สำหรับเจ้าชายเฟรดเดอริก" เจ้าชายทั้งสองเหนื่อยมาก จึงล้มตัวลงนอน เจ้าชายชาลส์ทรงหลับสนิท แต่เจ้าชายเฟรดเดอริกคอยระวังตัวอยู่ตลอดเวลา จึงนอนไม่หลับ จนนาฬิกาตีสิบเอ็ดครั้ง ประตูก็เปิดออก ปีศาจคนหนึ่งปรากฏกายให้เห็น มันเดินตรงไปที่เตียง แล้วพูดว่า "เจ้าชายชาลส์ เราจะบอกวิธีปลดปล่อยฟลอราดินคนสวยให้" แต่เจ้าชายชาลส์หลับสนิท มันจึงเดินมาที่เตียงของเจ้าชายเฟรดเดอริก แล้วกล่าวอย่างเดียวกัน เฟรดเดอริกนอนฟังอยู่ ปีศาจคนนั้นกล่าวต่อไปว่า "ใครประสงค์จะช่วยฟลอราดินคนสวย ต้องลงไปในห้องใต้ดินตอนเช้ามืดเจ็ดนาฬิกา จะพบห้องเจ็ดห้อง แต่ละห้องมีสัตว์ร้ายประจำอยู่ มีหมี หมาป่า สิงโต เสือ พิชมีพิษ มังกรเจ็ดหัว ห้องที่ 7 เป็นห้องของเจ้าหญิง พอเจ็ดนาฬิกาตรง สัตว์เหล่านั้นจะนอนหลับ 3 นาที ใครจะเข้าไปช่วยเจ้าหญิง จะต้องผ่าน

สัตว์เหล่านี้ไปโดยเร็วก่อนที่มันจะตื่นนอน จะต้องระวังอย่าไปเหยียบงูเขา จงตัดหัวทั้งเจ็ดของมังกรออก แล้วอุ้มเจ้าหญิงออกมาตามทางเดิน" ปีศาจสามตนผลัดกันเข้ามาพูดทีละครั้ง พอนาฬิกาตีสิบสองครั้งทุกอย่างก็เงียบลง

คืนนั้นทั้งคืน เจ้าชายเฟรดเดอริกไม่ยอมหลับ และเดินไปยังห้องใต้ดินก่อนเจ็ดนาฬิกา พอนาฬิกาตีเจ็ดครั้ง ประตูก็เปิดเอง เฟรดเดอริกรีบกระโดดข้ามรั้วสาย โดยมีได้เหยียบงูสักรตัว พอถึงห้องที่ 7 ก็ชักดาบออกตัดหัวมังกรทั้งเจ็ดหัว แล้วอุ้มเจ้าหญิงกลับมา พอก้าวเท้าพ้นห้องสุดท้ายออกมา ประตูก็ปิด สัตว์ร้ายทั้งหลายตื่นขึ้นส่งเสียงคำรามน่าสยดสยอง

ทั้งสามรีบเดินทางไปเฝ้าพระราชินี เจ้าชายชาลส์ตรัสแก่เฟรดเดอริกว่า "ฉันเป็นลูกที่แท้จริงของพระราชินี จึงเป็นสิทธิ์ของฉันที่จะเข้าเฝ้าพระราชินี" แล้วเจ้าชายชาลส์ก็พาเจ้าหญิงไปเฝ้าพระราชินี พร้อมกับทูลว่า พระองค์เป็นผู้ช่วยเจ้าหญิงในพินอันตราย พระราชินีจึงมีรับสั่งให้เฟรดเดอริกเข้าเฝ้า แล้วตรัสถามว่า "ใครเป็นคนช่วยฟลอราเนดินคนสวย" เฟรดเดอริกทูลว่า "ข้าพระองค์เป็นคนช่วย"

พระราชินีจึงมีรับสั่งให้เจ้าชายทั้งสองต่อสู้กัน พอทั้งสองชักดาบออกมา พระราชินีทรงทราบทันทีว่า ใครเป็นผู้ช่วยฟลอราเนดิน เพราะดาบของเจ้าชายชาลส์เป็นสีขาวยังอันส่วนดาบของเจ้าชายเฟรดเดอริกแดงไปด้วยเลือดมังกร พระราชินีจะเนรเทศเจ้าชายชาลส์ให้พ้นจากราชอาณาจักร แต่เจ้าชายเฟรดเดอริกทูลขอไว้ ต่อมาเจ้าชายเฟรดเดอริกได้ครองราชสมบัติ และอภิเษกกับฟลอราเนดินคนสวย

นิทานกริมม์

ความลับของก้อนหิน

เจคือปรูส์ลึกลับเบื้องหน้าชีวิตในกระท่อมของพ่อเขาที่ชายป่าในบริเวณเชิงเขา เจคือบไม่ทำอะไร นอกจากบ่นตั้งแต่เช้าจนถึงกลางคืน "ทำไมนะ...ทำไม ทุก ๆ วันถึงไม่เป็น

วันอาทิตย์ เราจะได้ไม่ต้องทำงาน" เขาบนเมื่อต้องลุกขึ้นรีดนมวัวแต่เช้ามืด หรือแบก ฟ่อนหญ้าสด ๆ มาให้กระต่ายกิน

"ฉันอยากจะนอนลงและฝันอะไร ๆ ให้สบายใจ"

"ฉันอยากจะเกิดมาเป็นคนร่ำรวยเหมือนบางคน จะได้ไม่ต้องทำงานหนัก"

เขาบน

"คนขี้เกียจอย่างเจ้าไม่มีวันได้คิห์รอก" แม่ของเขาสวด "ขี้เกียจก็ยังคงจนลง ทุกวัน"

"นอกจากฉันจะร่ำรวยอย่างรวดเร็ว แต่จะรวยเร็ว ๆ ใดยังงั้น"

"ฉันรู้" ชายหลังค่อมคนหนึ่งบอกเจค็อบ "มีหินวิเศษก้อนหนึ่งอยู่บนภูเขาทาง ตอนเหนือ ใต้หินนั้นมีทรัพย์สมบัติซ่อนอยู่ ถ้าท่านปฏิบัติตามเงื่อนไขที่วางไว้ หินก็จะเปิด ออก"

"ไหน ลองบอกเงื่อนไขขี้ บอกเร็ว ๆ เชา ฉันอยากไป"

"ตอนเที่ยงคืน ท่านต้องนอนบนหนังวัวใกล้หินนั้น" ชายหลังค่อมบอก "นาฬิกา ลีกลับจะตี 12 ครั้ง' เมื่อนาฬิกาตีครั้งแรกหินจะเปิดออก ท่านจงรีบเก็บทรัพย์สมบัติให้ได้ มาก ๆ ก่อนนาฬิกาตีครั้งที่ 12 เพราะหินจะปิดเวลานั้น หลายคนรีรออยู่เลยถูกหินทับตาย ชาวบ้านบอกว่าไม่มีใครรอดชีวิตออกมาจากหินนั้นเลย"

คืนนั้น เจค็อบออกเดินทาง เขาเอาถุงใบหนึ่งพับใส่กระเป๋ และซื้อหนังวัว เก่า ๆ ผืนหนึ่ง แล้วปีนขึ้นภูเขา การปีนเขายากกว่ารถม้ารีดนมวัวและตัดหญ้า แต่เขา ไม่ได้คิดถึงเรื่องนี้ เขาปีนไปจนถึงก้อนหินที่ชายหลังค่อมบอก เจค็อบเอาหนังวัวปูลงบน พื้นหญ้า แล้วนอนรอสายอดทน

เสียงนาฬิกาลีกลับตีบอกเวลาเที่ยงคืน ก้อนหินเปิดกว้าง เจค็อบวิ่งเข้าไปข้างใน เขารู้สึกประหลาดใจ เมื่อได้เห็นเหรียญเงินหลายกอง สูงเหมือนกองหินริมถนน เขารีบ โยกเงินใส่ถุงโดยเร็ว เขานิ่งฟังเสียงนาฬิกาดีซ้ำ ๆ ฟอนาฬิกาตีครั้งที่ห้า เขาก็เอาเงิน ใส่เต็มถุง เขารู้สึกเสียใจที่ไม่ได้เอากะสอบใบใหญ่กว่านี้มา เจค็อบมองเห็นประตูอีก

อีกบานหนึ่ง จึงวิ่งเข้าไปในห้องที่สอง ห้องนี้มีทองเป็นกอง ๆ

แกง...แกง เสียงนาฬิกาตี "ฉันยังมีเวลา" เจก้อปคิด เขาเทเหรียญเงินลงบนพื้นดิน แล้วรีบโกยเหรียญทองใส่ถุงจนเต็ม

แกง...แกง...เสียงนาฬิกาตีเรื่อย ๆ "ยังมีเวลา" ชายหนุ่มคิด พลางสะพายย่ามขึ้นบ่า "ดูซิว่า มีอะไรอยู่ในห้องที่สาม" นามหัตถ์จรรย ! ในห้องที่สามมีเพชรเป็นกอง ๆ สูงถึงหัวเขา

แกง...แกง...เสียงนาฬิกาตี "ไม่เป็นไร" เขาคิด "ยังมีเวลา" เขาเททองออกจากถุง แล้วโกยเพชรใส่แทน

แกง ... เสียงนาฬิกาตีและหยุด นาฬิกาตีครบ 12 ครั้งแล้ว พอสิ้นเสียงหिनก็เริ่มปิด มีเสียงโซ่ลากตังโครมคราม เจก้อปวิ่งกลับไปที่พักทางด้วยความตกใจกลัว เขาสะกดทองเหรียญเงินเหรียญทองที่เขาโยนลงพื้น เขาเบียดตัวออกไปจากช่องหินแคบ ๆ และรู้สึกว่หินเบียดอยู่ระหว่างตัวเขา เจก้อปหลุดออกมาได้ แต่ก้อนหินบีบถุงเพชรของเขาแตกละเอียดย

ชายหนุ่มตกใจกลัวและตื่นเตนจนเป็นลมหมดสติไป พอฟื้นขึ้นก็รู้สึกตัวว่ากำลังนอนบนหนังวัว เขามองไปข้างหลัง เห็นก้อนหินกลิ้งบนนั้นเรียบและเกลี้ยงเหมือนหินธรรมชาติ เจก้อปหาย่ามที่ใส่เพชรไม่พบ เพราะย่ามนั้นตกอยู่ในก้อนหิน เขากลับไปบ้านอย่างเศร้าสลด และล้มป่วยอยู่หลายสัปดาห์ พอหายป่วยแล้วชายหนุ่มก็หายอยากรวดเร็ว ๆ ตั้งแต่นั้นมา เขาก็เป็นสาวนาที่ขยันทำงาน เงินทองและไร่นาก็มีมากขึ้นฐานะของเขาดีขึ้น เจก้อปได้เรียนรู้ว่า การร่ำรวยได้นั้นเขาจะต้องทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร

นิทานสวิตเซอร์แลนด์

พญานกฟีนิกซ์และเหยี่ยวขาว

นานมาแล้ว ในเมืองใหญ่แห่งหนึ่ง พ่อค้าคนหนึ่งอาศัยอยู่กับบุตรสาวคนเดียวของเขา พ่อค้ารักและทะนุถนอมบุตรสาวราวกับแก้วตา ครึ่งหนึ่งเมื่อพ่อค้าจะเดินทางไปเที่ยวงานออกธรรมาภิบาลในเมืองไกล บุตรสาวของเขาได้ขอให้เขาหาชนนกฟีนิกซ์มาฝาก หลังจากทำกิจธุระของเขาเสร็จแล้วพ่อค้าก็เที่ยวหาชนนกฟีนิกซ์จนทั่วงาน แต่ไม่มีใครรู้จัก ในที่สุดก็มาถึงร้านเล็ก ๆ ร้านหนึ่ง ชายชราเจ้าของร้านบอกว่า "นกฟีนิกซ์เป็นราชาแห่งนกทั้งหลาย มีความสวยงามและสง่างามยิ่งกว่านกอินทรี ขนมีสีเหมือนรุ้งกินน้ำ ฉันเคยได้ยินว่าใครคนหนึ่งมีนกฟีนิกซ์ในประเทศอินเดีย เขาต้องเลี้ยงมันกรหกหัวไว้ 3 ตัว สำหรับเผ้านกฟีนิกซ์ทั้งกลางวันกลางคืน มันเป็นนกที่มีค่าประเสริฐ แต่ฉันก็ไม่เคยเห็นมันเลย"

พ่อค้าขอบคุณชายชรา แล้วเดินทางกลับบ้าน ลูกสาวของพ่อค้ารู้สึกผิดหวังมากที่ไม่มีชนนกฟีนิกซ์ "ลูกเสียใจเหลือเกิน ลูกหวังว่าจะได้ชนสีขาวสักอันหนึ่ง ลูกฝันว่าชะตาชีวิตของลูกมีกำหนดไว้ว่า ลูกจะต้องได้ชนนกนี้สักอันหนึ่ง มิฉะนั้นลูกจะต้องตาย" พ่อค้าได้ยินเช่นนั้นก็มีความทุกข์มาก

รุ่งเช้า เขาขี่ม้าออกเดินทางไปยังเมืองไกลอีกเมืองหนึ่ง ระหว่างทางพ่อค้าพบชายวัยกลางคนคนหนึ่ง สวมเสื้อเก่า ๆ ขาดปะปะ มีหีบไม้ทาสีฟ้ากับสีเงินสวยงามมากวางอยู่บนคอก ชายนั้นร้องขึ้นว่า "ท่านจะกรุณาให้เงินฉันสักเหรียญหนึ่งได้ไหม แล้วฉันจะมอบกล่องนี้ให้ท่าน ในกล่องนี้มีชนนกอันหนึ่งของพญานกฟีนิกซ์" พ่อค้าได้ยินดังนั้น รีบกระโดดลงจากม้าอย่างรวดเร็ว "ฉันจะให้ทรัพย์สินสมบัติสิ่งหนึ่งที่มียิ่งค่าสำหรับชนนกนี้"

"ทรัพย์สินสมบัติไม่มีประโยชน์อะไรสำหรับฉัน" ชายนั้นพูดอย่างซาเย็น "ฉันจะมอบชนนกนี้ให้ท่าน โดยมีเงื่อนไขว่า ไม่ว่าใครจะกล่าวร้ายลูกสาวท่านอย่างไรอย่างแรงเพียงไร ท่านต้องสัญญาว่าจะไม่เชื่อเป็นอันขาด มิฉะนั้นท่านจะต้องตาย" พ่อค้ารีบรับคำด้วยความยินดี เขาเอากล่องชนนกไปให้บุตรสาวหล่อนดีใจจนพูดไม่ออก รีบหีบชนนกนั้นไปในห้อง

พอมือของหญิงสาวสัมผัสชนกก หล่อนก็จำความฝันได้อย่างละเอียดและทราบว่าหล่อนต้องทำอะไร หญิงสาวปิดประตูลงกลอน แล้วรู้ค่าน้ำตาต่างอย่างมึนชืด หล่อนจุดเทียนไข หยิบชนกกสีขาวขึ้น แล้วปล่อยให้ตกลงบนพื้นห้อง ทันใดนั้นก็เจ้ชายรูปร่างสง่างามยืนอยู่ เจ้ชายตรัสว่า "ฉันได้ท่องเที่ยวไปทั่วโลก เพื่อหาหญิงสาวผู้มีดวงวิญญาณ และหัวใจ สะอาดบริสุทธิ์เหมือนชนกกฟีนิกซ์ เวลานี้ฉันพบเธอแล้ว ไม่ต้องแสวงหาหญิงงามอีกต่อไป"

ขณะที่เจ้ชายกำลังตรัสอยู่นั้น สาวใช้คนหนึ่งได้ยินเสียงคนพูดกันในห้อง หล่อนจึงเกาะประตูห้อง เจ้ชายรีบกลายร่างเป็นชนกกสีขาวซ่อนอยู่ในหีบตามเดิม หญิงสาวเปิดประตูและบอกสาวใช้ว่า เสียงที่ได้ยินนั้นเป็นเสียงนกเง้าแมว เกาะที่ขอบหน้าต่าง เมื่อปิดประตูแล้ว หญิงสาวก็ถือชนกกไปหน้าต่าง พลาบกระซิบว่า "พญานกฟีนิกซ์ของฉัน จงบินไปและกลับมาหาฉันอีก"

สาวใช้ได้นำเรื่องที่ได้ยินไปเล่ากันในครัว หญิงแม่นมโกรธมาก แต่สาวใช้ยืนยันว่าได้ยินจริง ๆ จึงตกลงจะพิสูจน์กันในวันรุ่งขึ้น

เย็นวันรุ่งขึ้น หญิงสาวอยู่ตามลำพังในห้อง เมื่อได้ยินเสียงเกาะหน้าต่าง หล่อนก็เปิดให้นักฟีนิกซ์เข้ามา แล้วเปลี่ยนร่างเป็นเจ้ชาย เจ้ชายบอกว่า "ฟังฉันดี ๆ นะ คืนพรุ่งนี้ฉันจะมาอีก เป็นครั้งที่สาม แล้วฉันต้องบินไปยังประเทศหนึ่งซึ่งไกลมาก ที่นั่นฉันต้องเผาตัวในไฟกองใหญ่ และกลับฟื้นคืนชีพจากกองขี้เถ้า เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ฉันจะกลับมาหาเธอไปอยู่ในราชอาณาจักรของฉัน" แล้วเจ้ชายก็กลายร่างเป็นพญานกฟีนิกซ์บินออกไป หญิงสาวจึงเข้านอน โดยไม่ทราบว่าแม่นมและสาวใช้มาแอบฟังหล่อนพูดกับเจ้ชาย

คืนต่อมา แม่นมแอบเอายานอนหลับใส่ในถ้วยนมของหญิงสาว หล่อนจึงหลับไป ก่อนที่จะปิดประตูลงกลอน แม่นมเข้ามาในห้อง เอาไม้ดคม ๆ 3 เล่มวางไว้บนขอบหน้าต่าง แล้วปิดหน้าต่างเสีย เมื่อมีเสียงเกาะเบา ๆ หญิงสาวก็ไม่ได้อิน สักครู่มีเสียงร้องครวญครางอย่างเจ็บปวด แต่หญิงสาวงนอนหลับต่อไป เมื่อตื่นขึ้นในตอนเช้าหล่อนรีบวิ่งไปเปิดหน้าต่าง ก็เห็นเลือด 2 - 3 หยดบนขอบหน้าต่าง หญิงสาวร้องไห้อย่างขมขื่น

ฝ่ายพ่อค้าได้ทราบเรื่องราวจากหญิงแม่นม ทำให้เขาโกรธมาก เขาสั่งคำสั่งญาติ

ที่ให้ไว้กับเจ้าของชนนิก เขาขับไล่นุตรสาวออกจากบ้าน หญิงสาวรีบวิ่งไปในห้องนอนทันทีนั้นเหยี่ยวขาวจากสวนผลไม้ของเพื่อนบ้านบินมาหาเธอ แล้วบอกว่าเธอสามารถจะเที่ยวตามหาพญานกพิณก็ได้ แต่จะต้องเดินจนรองเท้าสึกหมดถึงหกคู่

หญิงสาวจึงออกเดินทาง หล่อนแวะซื้อรองเท้าที่ทำด้วยหนังแข็งแรงหนักคู่ หญิงสาวเดินทางไปเรื่อย ๆ จนรองเท้าสึกไป 3 คู่ ในที่สุดหญิงสาวก็ไปถึงประเทศหนึ่ง หล่อนแวะที่บ้านหลังหนึ่ง หญิงเจ้าของบ้านต้อนรับหล่อนอย่างปรานี หล่อนกล่าวว่า "ฉันรู้ว่าเธอกำลังตามหาพญานกพิณ หนทางยังอีกไกลและยากลำบาก แต่ฉันพอจะช่วยเหลือเธอได้ เพราะเธอไม่เคยปรึกษาบ่น เอาด้วยเงินและกทาไม้ของแม่ฉันไป เมื่อเดินไปถึงทางแยกจงกลิ้งกลุ่มคายนี้ไปข้างหน้า มันจะนำทางเธอ แต่จงจำไว้ว่าทุก ๆ ครั้งที่ตั้งทางแยกเธอต้องอดอาหาร 3 วัน และต้องเก็บกลุ่มคายและกทาไม้ที่ติดตัวไว้เสมอ" หญิงสาวกล่าวขอบคุณ แล้วเดินทางต่อไป หล่อนต้องผ่านป่าไม้อหลายแห่ง ข้ามภูเขาลูกหลายลูกจนรองเท้าที่สึกหมด หล่อนเดินไปถึงสวนร่มรื่นแห่งหนึ่ง มีลำธารน้ำนมบริสุทธิ์ไหลผ่านโตรมไม้มีโต๊ะวางผลไม้สด ขนมปังและเนื้อเย็น หญิงสาวรู้สึกหิวมากจนเกือบเป็นลม หญิงสาวร่างเล็กคนหนึ่งเชื้อเชิญให้หล่อนรับประทานอาหาร พอหล่อนก้าวไปข้างหน้า กทาไม้ก็กระซิบว่า "อย่ากินอะไรเป็นอันขาด มิฉะนั้นเธอจะนอนหลับไม่รู้ตื่น"

บุตรสาวพ่อค้าจึงกล่าวขอบคุณเบา ๆ เมื่อพักจนหายเหนื่อยแล้วก็เดินทางต่อไปจนถึงทุ่งนาแห่งหนึ่ง ชาวนาสองคนกำลังจะรับประทานอาหาร กลิ่นปลาอย่างหอมเข้าจมูกชายทั้งสองเชิญให้หล่อนร่วมวงด้วย หญิงสาวลังเล กทาไม้กร้องเตือนขึ้นอีก หญิงสาวจึงกล่าวขอบคุณ ชายคนหนึ่งพูดว่า "เธอคงเป็นคนแปลกหน้าของที่นี่ เธอคงไม่ทราบว่าพระราชาจับพญานกพิณได้ และสั่งให้เผานกนั้นในจัตุรัสของเมืองหลวง"

"โอ้เอ๋ย !" หญิงสาวคร่ำครวญ "นกพิณเป็นนกที่ฉันเที่ยวตามหา"

"เธออย่าไปไกล ๆ เมืองดีกว่า" ชาวนาบอก "พระราชาราชอาทรบาเรื่องราวของเธอ และจับเธอไปเผาทั้งเป็น" แต่หญิงสาวไม่ละความพยายาม หล่อนออกเดินทางไปเรื่อย ๆ ในวันนั้นรองเท้าคู่ที่หาของหล่อนก็สึกหมด หล่อนเดินทางถึงสามวันเต็ม ๆ จึงถึง

ในเมือง ขณะที่เดินไปตามถนน มีครอบครัวหนึ่งนั่งรับประทานอาหารเย็นกลางแจ้ง ครอบครัวนั้นเชิญหญิงสาวรับประทานอาหารด้วย แต่ทว่าไม่ร้องเตือนอีก หญิงสาวจึงยอมทนหิว เดินไปจนถึงจัตุรัสซึ่งมีฝูงชนห้อมล้อมอยู่ หล่อนเดินเข้าไปใกล้หลักใหญ่ที่นกพิณส์ถูกเผาไฟ แล้วร้องไห้อย่างขมขื่น ทุก ๆ คนที่เห็นพูดว่า "หล่อนเป็นแม่มด" พระราชาจึงให้จับหญิงสาวมัดติดกับหลักเพื่อเตรียมเผาไฟ หญิงสาวเอาเท้าวางบนกองขี้เถ้าแล้วร้องว่า "พญานกที่รัก ฉันยอมทนทุกอย่าง ทนอดอยากหิวโหย ทนเหน็ดเหนื่อยเพื่อท่าน และได้พบท่านในที่สุด"

ทันใดนั้นหญิงสาวก็รู้สึกว่ามีอะไรบางอย่างมากระทบที่เท้าของหล่อน เมื่อล้มลงดูก็เห็นพญานกพิณส์นอนหมอบอยู่ ฝูงชนและทหารต่างก็ตกใจกลัว พญานกกางปีกออก จิกเชือกที่มัดหล่อน แล้วหญิงสาวก็ปีนขึ้นไปบนปีกของพญานก ทั้งสองบินไปด้วยกัน ตั้งแต่นั้นมาไม่มีใครเคยเห็นพญานกพิณส์และหญิงสาวอีกเลย

นิทานรัสเซีย

รองเท้าวู๊ดได

ครั้งหนึ่ง มีเด็กหญิงเล็ก ๆ คนหนึ่งชื่อเจเน็ต เธอเป็นเด็กขี้อายมาก อายุจนไม่กล้าพูดกับใคร ๆ แม่แต่คำว่า "สวัสดี ขอบคุณ" แม่ของเจเน็ตเองก็ขี้อายมากที่มีลูกสาวขี้อายอย่างนี้

วันหนึ่งเจเน็ตออกไปเที่ยวกับป้าในทุ่งนา ป้านั่งฟังต้นไม้เย็บผ้า และอนุญาตให้เจเน็ตออกไปวิ่งเล่นได้ เมื่อกลับมาอีกครั้งป้ากำลังหลับ เจเน็ตจึงวิ่งออกไปอีกครั้ง ทันใดนั้นเด็กหญิงเห็นคนร่างเล็ก 12 คนกำลังเดินมา เด็กหญิงคิดว่าคนเหล่านั้นคงเป็นเทพบุตรและเทพธิดา ทุกคนเงยหน้าขึ้นดูเธอแล้วยิ้ม

"สวัสดี" เทพธิดาน้อยองค์หนึ่งพูด "เธอชื่ออะไร"

เจเน็ตอายจนไม่กล้าเอ่ยชื่อตัวเอง อายจนหน้าแดงและไม่พูดอะไรเลย

"เรากำลังจะไปงานวันเกิดของจิ้งก" เทพธิดาอีกองค์หนึ่งพูด "เธออยากดูของขวัญที่ฉันจะเอาไปให้เขาไหมละ" เจเนตอยากดูของขวัญนั้น แต่ลิ้นของเธอไม่ยอมพูด

"เธออยากไปกับเราไหม แม่หนูน้อย" เทพธิดาองค์ที่สามถาม แต่เจเนตยังคงไม่ตอบ แม่เธออยากไปงานวันเกิดมาก

"เด็กคนนี้พูดไม่เป็น"

"เขามีลิ้นไหมนะ"

"เด็กน้อยที่น่าสงสาร เขาพูดไม่ได้ เราจะช่วยเขาได้อย่างไร"

"เราให้ลิ้นเขาไม่ได้เพราะตัวเขาสูง แต่ที่รองเท้าของเขามีขลิบลูกไม้สวยมาก รองเท้าแต่ละข้างมีลิ้น เราสามารถทำให้ลิ้นรองเท้าพูดแทนเขาได้" แล้วเทพธิดาองค์หนึ่งได้เอาอะไรบางอย่างมาผูกที่ลิ้นรองเท้าทั้งสองข้าง "เวลานี้เธอพูดได้หรือยังแม่หนู"

เทพธิดาถาม

เจเนตรู้สึกประหลาดใจอย่างยิ่ง เมื่อมีเสียงอยู่ใกล้ ๆ เท้าของเธอตอบว่า "ขอบคุณ จันพูดได้" เสียงพูดทำให้เด็กหญิงตกใจกลัว เธอรีบวิ่งไปหาป่าทันที

"เป็นอะไรหรือหลาน" ป้าถาม เจเนตไม่ยอมบอกป้าเรื่องลิ้นรองเท้าพูดได้ เธอจึงไม่พูดอะไร แต่ลิ้นรองเท้าตอบทันที "ไม่มีอะไรหรอกค่ะ ขอบคุณคุณป้า"

ป้าแปลกใจมากที่ได้ยินเสียงห้าว ๆ มาจากรองเท้าเช่นนั้น แล้วป้าก็พาเจเนตกลับบ้าน ขณะนั้นมีแขกมาเยี่ยมแม่ ป้าจึงพาเจเนตเข้าไปพบคนเหล่านั้น

"อ้อ เจเนตมาแล้ว สบายดีรี"

เจเนตรู้สึกอาย พูดไม่ออก รองเท้าของเจเนตจึงตอบแทนเธออย่างร้ายแรง "สบายดีค่ะ ขอบคุณ"

"เด็กคนนี้นักเรียนมารยาทเรียบร้อยน่ารัก" เพื่อนของแม่ชม "ตุ๊กตาของหนูสบายดีทุกตัวรี" เจเนตไม่ตอบ ก้มศีรษะ ลิ้นรองเท้าจึงตอบอย่างสนุกสนาน "แอนเจลาเป็นหวัด ต้องนอนกะ โຈเซฟเป็นหวัด ริลาริมหัวเข่าลอก หนูต้องเอาผ้าพันให้" เรื่องที่รองเท้า

พูดไม่เป็นจริงเลย เจเน็ตรู้สึกขายหน้าที่ร้องเท้าโกหก แยกทุกคนหัวเราะ แม่ที่เจเน็ตรู้สึกกลัว เจเน็ตรู้สึกโกรธมาก เมื่อพบน้องสาวของแม่ที่รู้ว่าเขาถามว่า "วันนี้คุณหนูออกไปเดินเล่นที่ไหนคะ" เจเน็ตรู้สึกโกรธมาก ร้องเท้าตอบทันทีว่า "ฉันไปที่ฟาร์ม ขึ้นไปบนเนินเขา ไปเดินแถว ๆ ร้านขายของ และเดินกลับบ้านผ่านทุ่งนาไกลถึง 6 ไมล์"

"เจเน็ตรู้สึกกลัวเรื่องอะไรเหรออย่างนั้นนะ" ป้าซึ่งอยู่ห้องใกล้ ๆ พูด "เราไปที่ทุ่งนาเท่านั้นมาลงมือแล้วไปกินน้ำชา" เจเน็ตรู้สึกโกรธมาก เธอคิดว่า "คราวต่อไปถ้ามีใครถามอะไรฉัน ฉันจะรีบตอบก่อนร้องเท้า มันจะได้ไม่พูดเรื่องเหลวไหลก่อนที่จะฉันจะพูด"

ดังนั้นเมื่อเพื่อน ๆ ของแม่เข้ามาในห้องแล้วถามอะไร เจเน็ตรู้สึกรีบตอบทันที เมื่อเขาให้ทองพญานาคให้ฟัง เจเน็ตรู้สึกรีบทองพญานาคทันที ก่อนที่ลิ้นร้องเท้าของเธอจะทองพญานาคผิด ๆ ทุกคนชมว่าเจเน็ตรู้สึกเก่งและเป็นเด็กสุภาพเรียบร้อย พูดจาไพเราะอ่อนหวาน

ตลอดสัปดาห์นั้น เวลาใครพูดด้วย เจเน็ตรู้สึกรีบตอบทันที ใคร ๆ ก็ไม่พูดว่าเธอขี้อายอีกต่อไป "ฉันช่างโง่เหลือเกินที่กลัวแต่ขี้อาย" เด็กหญิงคิด "ถ้าไม่ขี้อาย ฉันก็ทำอะไร ๆ ได้ทุกอย่าง ฉันจะไม่ขี้อายอีกเลย ลิ้นร้องเท้าจะไม่มีโอกาสเอ่ยปากพูดอีกจนคำเดียว" ลิ้นร้องเท้าไม่ได้พูดอีก มันโกรธมาก คราวต่อไปเมื่อแม่เอาร้องเท้าขึ้นไปยังห้อง แม่บอกว่าเจเน็ตรู้สึกมีร้องเท้าคู่ใหม่ เพราะคู่เก่าเก่ามาก

นกกระสาทักทาย

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายหญิงชราคู่หนึ่งเป็นคนดีมาก แต่ยากจนอย่างยิ่ง ทุก ๆ วันชายชราจะออกไปตัดไม้ในป่าข้าง ๆ บ้าน และหาผลไม้สำหรับจุดไฟไปขายในเมือง

อยู่มาวันหนึ่งอากาศหนาวมาก ชายชราออกจากบ้านไปเช่นเคย แดดแผกมีลมพัดไปด้วย ทันใดนั้นแดดเห็นอะไรอย่างหนึ่งอยู่ในนา ปีกใหญ่สีขาวโบกฟุ้ง ๆ และดินขลุ่ยขลุ่ย

ชายชราเดินเข้าไปใกล้ ก็เห็นนกกกระสาสีขาวสวยงามตัวหนึ่งติดบ่วงอยู่ นกพยายามดิ้นอย่างแรงเพื่อให้หลุดพ้นบ่วง แต่ยิ่งดิ้นบ่วงก็ยิ่งมัดขาของมันแน่นขึ้น

"โก นาส่งสาร" แม่วาแจะหนาวจนตัวสั่น แต่แกก็ยังมัวใจช่วยเหลือ "ข้าจะรีบแก้เชือกเจ้า มิเช่นนั้นคนที่ดักเจ้าจะมาจับตัวเจ้าไป" เมื่อเป็นอิสระนกกกระสากระพือปีกบินขึ้นสู่ท้องฟ้า ชายชราแบกมัลลอยตรงไปยังหมู่บ้านอย่างรีบเร่ง เมื่อชายมัลลอยหมดแล้ว แกรีบกลับบ้านเล่าให้หญิงชราฟัง ถึงเรื่องนกกกระสาติดแล้ว "ตาทำดีแล้วจะ" หญิงชราพูดชม

ภายนอกบ้านอากาศยังหนาวเย็น แต่ในบ้านอบอุ่นสบาย ทันทีนั้นมีเสียงเคาะประตูเบา ๆ และมีเสียงถามอย่างอ่อนโยนดังขึ้น "มีใครอยู่ที่บ้านนี้ไหมจ๊ะ" หญิงชราจึงรีบออกไปเปิดประตู แล้วกล่าวเชื้อเชิญหญิงสาวรูปงามอายุประมาณสิบเจ็ดปีเข้ามาในบ้าน แก้มและมือของนางแดงก่ำเพราะความหนาว เด็กสาวเล่าว่าเธอเพิ่งกลับจากไปเยี่ยมเพื่อนที่หมู่บ้านถัดไป พอถึงมีตลงเสียก่อนที่จะถึงบ้าน เธอจึงขออนุญาตค้างคืนกับสองตาชาย

วันรุ่งขึ้น เมื่อหญิงชราตื่นก็พบว่าพื้นได้รับการกวาดเรียบเรียบร้อยแล้ว และข้าวก็กำลังเดือดอยู่บนเตาไฟ "แหม แม่หนูช่างช่วยเหลือข้าดีเหลือเกิน" นางชมแล้วชมอีก หลังจากรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว ทั้งสามมองออกไปข้างนอก หิมะยังคงตกอยู่ และกองสูงมาก จะเปิดประตูก็ไม่ไ้ เด็กสาวจึงขอยุ้ที่บ้านสองตาชาย ทั้งสองดีใจมาก เพราะแกอยากได้ลูกมานานแล้ว ตั้งแต่วันนั้นเด็กสาวจึงอยู่กับตาชายตลอดไป

อยู่มาวันหนึ่ง เด็กสาวทำหูกทอผ้าเล็ก ๆ ไว้มุมห้อง แล้วก็นั่งจากไว้โดยรอบไม้ให้ใครมองเห็นภายในได้ "ข้าอยากจะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง" เด็กสาวพูดกับชายชรา "ตาไปในหมู่บ้านคราวหน้า กรุณาซื้อดาบมาฝากข้าสักหน่อนะจ๊ะ" ดังนั้นชายชราจึงซื้อดาบที่สวยงาม ๆ มาฝากเด็กสาว "ข้าจะทำอะไรสักอย่างหนึ่งในจากนั้น แต่ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม ในขณะที่ข้ากำลังทออยู่ ตากับยายต้องไม่มองเข้ามาในจากเป็นอันขาด"

ในไม่ช้าทั้งสองก็ได้ยินเสียงทำงานอยู่ภายในจาก เด็กสาวทำงานตั้งแต่เช้าจนค่ำ เกือบจะไม่หยุดรับประทานอาหารเลย เป็นเวลาสามวันเต็ม ๆ ในที่สุดก็ถึงวันที่สาม

เด็กสาวก็มีผ้าผืนงามออกมาวัด ผู้เฒ่าทั้งสองนำผ้ามาดูใกล้ ๆ ตะเกียง มันเป็นผ้าไหมที่สวยงาม หอยกดอกเป็นรูปนกสีเงินและสีขาวกำลังบิน ปีกนกงามอร่ามท่ามกลางแสงอาทิตย์ "ตานำไปขายในเมืองไหนขายได้น้อยได้ไหมจะ" เด็กสาวถาม "แล้วตานำเงินที่ได้ไปซื้อค้ายาจะทอดผ้าผืนใหม่ให้สวยกว่านี้อีกจะ"

เช้าวันรุ่งขึ้น ชายชรานำผ้าไหมไปขายในหมู่บ้าน ชุนนางผู้มั่งคั่งคนหนึ่งพอใจมาก จึงซื้อไว้ ชายชรานำเงินไปซื้อไหมมากกว่าเดิม พร้อมทั้งของใช้ดี ๆ และอาหารอร่อย ๆ กลับบ้าน วันรุ่งขึ้น เด็กสาวก็เข้าไปทอดผ้าในฉากอีกเป็นเวลาสามวันเต็ม ๆ แล้วให้ชายชรานำผ้าผืนใหม่ซึ่งงามกว่าผืนเดิมไปขายชุนนาง ได้เหรียญทองมากกว่าเดิม ชายชรานำไปซื้อค้ายาและของอีกมากมาย แล้วเด็กสาวก็เข้าไปหลังฉากอีกเป็นครั้งที่สาม คราวนี้หญิงชราทนความประหลาดใจไว้มิไหว นางบอกชายชราว่า "ข้าจะแอบดูว่าแม่หนูมีวิธีทอดผ้าแสนสวยนั้นอย่างไร"

"แต่เราให้สัญญาไว้แล้วนะ" ชายชราเตือน แต่หญิงชราไม่ยอมฟังเสียง นางย่องกริบเข้าไปดูในฉากนั้น นางแทบไม่เชื่อสายตาตนเอง เพราะแทนที่จะได้เห็นเด็กสาวกลับเห็นนกกระสาสีขาวยืนอยู่หน้าหูก กำลังจิกขนอันอ่อนนุ่มของมันทอดเข้าไปในเนื้อผ้า

"ตาจ๋า" นางร้องลั่น วิ่งกลับไปเล่าให้ชายชราฟังว่านางเห็นอะไรในฉากนั้น ชายชราส่ายหน้าอย่างเศร้า ๆ "ข้าบอกแล้วว่าอย่าไปดู"

ถึงวันนั้น เด็กสาวแยกผ้าผืนใหม่่งดงามยิ่งมาจากหลังฉาก นางนั่งลงตรงหน้าผู้เฒ่าทั้งสอง "ขอบพระคุณยิ่งที่เมตตาต่อข้าเป็นอย่างดี ข้าเป็นนกกระสาที่ตาได้ช่วยชีวิตไว้ ข้าอยากจะทดแทนบุญคุณ จึงแปลงตัวเป็นหญิงสาวและนำโชคดีมาให้ตา แต่ข้าอยู่ต่อไปไม่ได้แล้ว เพราะเมื่อเช้านี้ยายเห็นร่างอันแท้จริงของข้า" หญิงชราเสียใจที่ผิดสัญญา ทั้งสองอ่อนวอนให้เด็กสาวอยู่ต่อไป แต่ไม่เป็นผล นางเดินออกนอกบ้านแล้วกลายร่างเป็นนกกระสาสีขาวงาม บินสู่ท้องฟ้าหายไป สองตายายจึงต้องอยู่ตามลำพัง ทั้งสองระลึกถึงเด็กสาวอยู่เสมอ

เด็กจมน้ำ

กาลครั้งหนึ่ง มีครอบครัวชาวนาที่ยากจนครอบครัวหนึ่ง มีลูกชายสองคน คนพี่ชื่อหยก คนน้องชื่อหยี เขาอาศัยอยู่ในบ้านพังโยเยหลังหนึ่ง

วันหนึ่ง พ่อและแม่ของหยกและหยี บอกกับเด็กทั้งสองว่า "พ่อกับแม่ยากจนมากนะลูก ไม่มีอาหารจะให้ลูกกิน พ่อกับแม่จึงอยากให้คุณออกไปเผชิญโชค เพื่อจะโชคดีร่ำรวยกับเขาบ้าง" สองคนพี่น้องจึงร่ำลาพ่อแม่ออกไปเผชิญโชค หยกพี่ชายถือถุงเงินซึ่งมีอยู่เพียงเล็กน้อยเดินนำหน้า หยีน้องชายถือถุงเสื้อผ้าเดินตามหลัง พี่น้องคู่นี้มีนิสัยต่างกันมาก หยกเป็นเด็กโอบอ้อมอารี มีใจศรัทธา ส่วนหยีเป็นเด็กเห็นแก่ตัว โลภมากและขี้อิจฉา หยีอยากได้ถุงเงินเป็นของตนเอง จึงเดินคิดไปตลอดทางว่าทำอย่างไรจึงจะได้ถุงเงินทั้งหมดมาเป็นของตน หยีจึงขอแลกถุงเสื้อผ้ากับถุงเงินของหยก เมื่อหยีได้ถุงเงินแล้ว เด็กชายก็แกล้งทำเป็นปวดท้องบ้าง เมื่อหยกพาไปหาน้องชายนั่งพัก แล้วตัวเองเดินไปหาน้ำมาให้น้องดื่ม เมื่อหยกกลับมาอีกครั้ง หยีก็หายตัวไปพร้อมกับถุงเงินเสียแล้ว หยกคิดว่าน้องชายเดินตามหาตนจนหลงทาง เขาจึงเดินตามหาน้องชายไปจนถึงศาลเจ้าแห่งหนึ่ง ด้วยความอ่อนเพลีย หยกจึงหลับไป

ศาลเจ้าแห่งนี้มีเทวดาสถิตอยู่หลายองค์ ขณะที่หยกหลับไปนั้น เทวดากำลังพูดคุยกันเสียงพูดของเทวดาทำให้หยกตกใจตื่น หยกได้ยินเทวดาพูดถึงเรื่องไม้เท้าวิเศษที่สามารถเนรมิตอาหารได้ พอตื่นตอนเช้าหยกก็เห็นไม้เท้าวิเศษตั้งอยู่ที่โคนต้นไม้ หยกดีใจมากรีบนำไม้เท้าวิเศษกลับไปบ้าน แล้วใช้ไม้เท้าวิเศษเนรมิตอาหาร พ่อและแม่ของหยกก็มีความสุขขึ้น

วันหนึ่งหยกเข้าไปซื้อของในเมือง เขาพบเด็กขอทานคนหนึ่ง หยกจำได้ว่าขอทานคนนั้นคือหยี น้องชายของเขา หยีร้องไห้พร้อมกับบอกพี่ชายว่า "ผมหลงทางกับพี่ในวันนี้ แล้วผมก็นำเงินไปลงทุนค้าขายแต่ขาดทุนจนหมด ผมจึงต้องมาเป็นขอทานครับ" หยกได้ฟังก็สงสารน้องชายมาก ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้ว หยีนำเงินจำนวนนั้นไปเล่นการพนันจนหมด หยกพาน้องชายกลับบ้าน แล้วเล่าเรื่องไม้เท้าวิเศษให้หยีฟัง

เมื่อเด็กชายหยีได้ฟังเรื่องราวจากพี่ชาย ก็อยากได้ไม้เท้าวิเศษบ้าง หยีจึงเดินทาง

ไปยังศาลเจ้า แล้วทำเป็นนอนหลับอยู่ใกล้ ๆ ศาลเจ้า เทวดาที่ประจำอยู่ที่ศาลเจ้าพากันมองดูหิแล้วพูดว่า "เอะ! นั่นเด็กชายหิ น้องชายของเด็กชายหยกที่เราได้ให้ไม้เท้าวิเศษเขาไป เด็กคนนี้มีนิสัยไม่ดี ไม่ซื่อสัตย์ โลภมาก เกเร แทนที่เราจะให้ไม้เท้า เราน่าจะสั่งสอนให้เขารู้สำนึกเสียบ้าง" ว่างแล้วเทวดาก็เข้าไปถึงจมูกของหิ หิหิ เจ็บทั้งตกลใจ ร้องเสียงดังลั่น แต่เทวดาก็ยังถึงจมูกของหิ จมูกยิ่งยาว ยาว ยาวออกไปจนถึงหนึ่งเมตร พอเทวดาปล่อยมือ หิก็รีบวิ่งกลับบ้านไปขอให้อแม่และพี่ชายช่วย ทุกคนตกใจมากที่เห็นจมูกอันน่าเกลียดของหิ หยกพยายามขอให้ไม้เท้าวิเศษช่วยทำให้จมูกของหิมีขนาดเท่าเดิม แต่ไม้เท้าวิเศษไม่ยอมช่วย เด็กชายหิจึงต้องมีจมูกที่น่าเกลียดเช่นนั้นตลอดไป

นิทานจีน

ซินเคอเรลลา

ซินเคอเรลลาเป็นหญิงสาวที่กำพร้าแม่ พ่อของหล่อนแต่งงานใหม่ แม่เลี้ยงของซินเคอเรลลามีลูกสาวติดมาสองคน หญิงสาวทั้งสองสวยและมีเสน่ห์น่ารัก แต่ก็ยังสวยสู้ซินเคอเรลลาไม่ได้ จึงทำให้หล่อนอิจฉาซินเคอเรลลามาก แม่เลี้ยงแกล้งใช้ให้ซินเคอเรลลาทำงานหนักในครัว และให้สวมเสื้อผ้าเก่า ๆ ซาก ๆ ซินเคอเรลลาผู้นาส่งสารไม่มีโอกาสออกไปเที่ยวที่ไหนเลย หล่อนมีแต่นกเขาเล็ก ๆ เป็นเพื่อนและช่วยเหลือหล่อนในการทำงาน

ในระบะนี้พระราชปราชญ์ว่าจะมีงานรื่นเริงในพระราชวัง หญิงสาวสวยในดินแดนนี้ทุกคนได้รับเชิญไปในงาน เพื่อเจ้าชายราชโอรสจะได้เลือกเป็นเจ้าสาว

พอหญิงสาวทั้งสองได้ข่าวว่าตนได้รับเชิญไปในงานนี้ ต่างก็ดีใจ จึงเตรียมเครื่องแต่งกายชุดที่สวยงามที่สุด ซินเคอเรลลาเองก็อยากไปในงานนี้มาก จึงขออนุญาตจากแม่เลี้ยง แต่หญิงใจร้ายแกล้งบอกหล่อนว่า "ถ้าแก่กับแม่ถึงด่ากันนี้ออกจากชีเตาในเตา

ให้หมดภายในสองชั่วโมง ฉันจึงจะให้แก่ไป" ชินเตอเรลลาจึงขอร้องให้นักเขาทั้งหลาย มาช่วย ภายในเวลาไม่ถึงชั่วโมง นักเขาก็ช่วยกันเก็บเมล็ดงาออกจากซี่เกาจนหมด แล้วพากันบินออกไป ชินเตอเรลลาก็นำขามเมล็ดงาไปให้แม่เลี้ยง แม่เลี้ยงก็แกล้งเทเมล็ดงาสองถังลงในซี่เกา แล้วให้ชินเตอเรลลาเก็บออกให้หมดภายในสองชั่วโมง เหล่านักเขาก็มาช่วยชินเตอเรลลาอีก เมื่อชินเตอเรลลานำขามเมล็ดงาไปให้ แม่เลี้ยงกลับบอกว่า "ไปไม่ได้หรอกชินเตอเรลลา แก่ไม่มีเสื้อผ้าสวย ๆ และเต็นรำไม่เป็น ใคร ๆ จะหัวเราะเยาะเอาเปล่า ๆ"

แล้วแม่เลี้ยงก็พาลูกสาวทั้งสองไปในพระราชวัง ชินเตอเรลลาไปร้องไห้ที่หลุมศพแม่ภายในคืนเฮเชิล ทันใดนั้นนางฟ้าก็ปรากฏกายขึ้น แล้วเนรมิตกระโปรงทองและเงิน พร้อมทั้งรองเท้าเงินที่งามมากให้ แล้วเนรมิตผลพักทองให้กลายเป็นรถม้าสวยงาม มีสารพัดพร้อม แล้วนางฟ้าก็บอกว่า "แม่หนูน้อย สิ่งของเนรมิตเหล่านี้จะมีสภาพเหมือนเดิมเมื่อถึงเวลาเที่ยงคืน ดังนั้นเมื่อได้ยินเสียงนาฬิกาตีสิบสองครั้ง เธอจะต้องรีบกลับบ้านทันที" ชินเตอเรลลารู้สึกดีใจมาก เธอกล่าวขอบคุณนางฟ้าแล้วนั่งบนรถม้า ตรงไปยังพระราชวังทันที

ภายในพระราชวัง หญิงสาวสวยจำนวนมากกำลังรอให้เจ้าชายเชิญไปเต้นรำ พอเจ้าชายทอดพระเนตรพบสาวน้อยในชุดกระโปรงทองและเงิน เจ้าชายก็เสด็จมาหา แล้วเต้นรำกับชินเตอเรลลา ทุกคนตะลึงในความงามของเธอ แม้แต่แม่เลี้ยงและพี่สาวทั้งสองก็จำไม่ได้ว่า สาวน้อยคนนั้นที่แท้คือชินเตอเรลลานั้นเอง

ขณะที่กำลังเต้นรำอย่างเพลิดเพลิน นาฬิกาก็ตีขึ้น 12 ครั้ง ชินเตอเรลลาก็ขึ้นได้ถึงกำแพงของนางฟ้า หล่อนจึงรีบวิ่งลงจากพระตำหนัก โดยไม่ยอมฟังเสียงเรียกของเจ้าชาย ด้วยความรีบร้อนชินเตอเรลลาทำรองเท้าเงินหลุดไปหนึ่งข้าง แต่หล่อนไม่มีเวลาพอที่จะเก็บ ชินเตอเรลลารับนั่งรถม้ากลับบ้าน พอถึงบ้านรถม้าและเครื่องแต่งกายที่สวยงามก็กลายเป็นผลพักทองและเสื้อผ้าเก่า ๆ ชุดเดิม ยกเว้นรองเท้าเงินข้างที่เหลือที่ยังเหมือนเดิม ชินเตอเรลลาก็เก็บมันไว้อย่างมีค่า

ฝ่ายเจ้าชาย เมื่อสาวน้อยผู้สวยงามวิ่งหนีไป พระองค์จึงเก็บรองเท้าข้างที่
 หล่นไว้ แล้วให้ทหารออกป่าวประกาศหาผู้เป็นเจ้าของ ทหารนำรองเท้าเงินข้างนั้นไป
 ให้นางสาวทุกคนในราชอาณาจักรสวมดู ก็ไม่มีใครสวมได้ จนกระทั่งมาถึงบ้านของ
 ซินเดอเรลลา พี่สาวทั้งสองต่างแย่งกันสวมรองเท้าข้างนั้น ก็สวมไม่ได้
 ซินเดอเรลลาจึงขอสวมรองเท้าบาง ปรากฏว่าซินเดอเรลลาสวมได้เหมาะเจาะพอดี
 หล่อนนำรองเท้าอีกข้างมาให้ทหารดูเมื่อหาเจ้าของรองเท้าพบแล้ว เจ้าชายทรงดีพระทัย
 มาก พระราชกิจทรงจัดการอภิเษกสมรสให้ ทั้งสองอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดไป

นิทานกริมม์

สินชัย

ยังมีเมือง ๆ หนึ่ง กษัตริย์ผู้ครอบครองเมืองชื่อพระเจ้าจันทรคราส พระองค์มี
 พระมเหสีสององค์ องค์แรกชื่อนางจันทราเทวี องค์ที่สองชื่อนางจันทร์เทวี พระมเหสี
 ทั้งสองไม่มีพระโอรส จึงทำให้พระเจ้าจันทรคราสวิตกกังวลเกรงจะไม่มีผู้สืบสกุล พระองค์
 จึงให้พระมเหสีทั้งสอง ไปทำพิธีขอพระโอรสจากพระอินทร์ตามต้นไม้ใหญ่ พระอินทร์จึงได้
 ส่งเทวดาสามองค์ใหญ่มาเกิดกับพระมเหสี โดยให้เลือกเกิดอับองค์ไหนก็ได้

คืนนั้น พระเจ้าจันทรคราสทรงสุบินว่า มีแก้วสามดวงลอยผ่านพระองค์ พระองค์
 คว้าได้แก้วทั้งสาม แล้วมอบให้พระมเหสีองค์แรกทั้งหมด ครั้นตื่นบรรทมจึงให้โหรทำนาย
 โหรทำนายว่า พระนางจันทราเทวีจะมีพระโอรส 3 พระองค์ ทำทำนายนี้ทำให้นางจันทร์เทวี
 เสียใจ จึงคิดกลอุบายที่จะให้นางจันทราเทวีต้องออกจากเมือง ต่อมาไม่นานนางจันทราเทวี
 ก็ทรงพระครรภ์ และประสูติพระโอรสออกมา 3 องค์ โอรสองค์ที่หนึ่งเป็นช่าง องค์ที่สอง
 เป็นคน มีพระขรรค์ 2 เล่มและธนูศรติดมือมาด้วย องค์ที่สามเป็นหอย นางจันทร์เทวีก็พูด
 แก่พระเจ้าจันทรคราสว่า นางจันทราเทวีเป็นกาลีบ้านกาลีเมือง ควรไล่ออกจากเมือง
 พระเจ้าจันทรคราสจึงให้โหรทำนาย โหรทำนายว่าโอรสทั้งสามจะเป็นผู้เก่งกล้า สามารถ

ปราบศัตรูไฉนหมด พระเจ้าจันทร์ทราสดีพระทัยมาก ตั้งชื่อให้พระโอรสองค์แรกว่า "สีโห" องค์ที่สองชื่อ "สินชัย" องค์ที่สามชื่อ "สังข์ทอง" พระองค์ทรงรักใคร่โอรสทั้งสามมาก

ฝ่ายนางจันทร์เทวีพยายามหาทางกลั่นแกล้งนางจันทร์อาเหวี่ยงตลอดเวลา จนนางจันทร์อาเหวี่ยงไม่ไหว จึงทูลลาพระเจ้าจันทร์ทราสไปอยู่ในป่าตามลำพัง ฝ่ายพระโอรสทั้งสามก็ขอดิตตามนางจันทร์อาเหวี่ยงไปอยู่ในป่าด้วย เพื่อให้ความคุ้มครองพระมารดา ระหว่างอยู่ในป่าสินชัยได้ฝึกซ้อมอาวุธจนเก่งกล้า สามารถแผลงศรและใช้พระขรรค์จนชำนาญ เมื่อแผลงหรือขว้างไปแล้ว อาวุธก็จะกลับมาอยู่ในมือตามเดิม เจ้าชายทั้งสามอยู่ในป่าอย่างมีความสุขและรักใคร่กันตลอดมา

ถ้านั้นในเมืองนั้น เกิดเหตุการณ์วุ่นวายขึ้น เพราะมียักษ์ตนหนึ่งเที่ยวอาละวาดจับผู้คนไปเป็นอาหาร และจับนางจันทร์เทวีไปเป็นภรรยา ทำให้พระเจ้าจันทร์ทราสเสียพระทัยมากจนประชวรหนัก ร้อนถึงพระอินทร์ต้องบอกให้โอรสทั้งสามให้เข้าไปในเมืองเพื่อช่วยพระบิดา ทั้งสามจึงเดินทางไปในเมือง แล้วเข้าอาสาปราบยักษ์ พระเจ้าจันทร์ทราสทรงสอบถามจนทราบว่า เป็นพระโอรสก็ดีพระทัยมาก ทั้งสามจึงทูลขอว่า ถ้าปราบยักษ์ได้แล้ว พระองค์ต้องรับเอานางจันทร์อาเหวี่ยงมาอยู่ด้วย พระเจ้าจันทร์ทราสทรงตกลง

เจ้าชายทั้งสามจึงเดินทางไปในเมืองยักษ์ การเดินทางต้องใช้เวลาราวหนึ่งปีเต็ม ๆ โดยสินชัยนั่งไปบนคอสีโห ส่วนสังข์ทองเดินตามไป พอเดินทางเหนื่อยก็จะหยุดพักนอนใต้ต้นไม้ ผลัดเปลี่ยนกันเป็นเวรยามคอยดูแลความปลอดภัยให้แก่นัก

วันหนึ่งขณะที่สินชัยและสังข์ทองนอนหลับอยู่ มีสีโหคอยเฝ้า บังเอิญยักษ์ตนหนึ่งเหาะมาพบเขา มันดีใจมากคิดว่าทั้งสามคงเป็นอาหารอันโอชะ จึงพุ่งเข้าหาและต่อสู้กับสีโห สีโหโกรธจึงร้องขึ้นจนสุดเสียง ทำให้สินชัยกับสังข์ทองตื่น ทั้งสองตรงเข้าช่วยสีโหต่อสู้กับยักษ์ ในที่สุดสินชัยก็ยิงศรใส่ยักษ์ตาย ทั้งสามจึงเดินทางต่อไปจนเข้าไปในเมืองยักษ์ แล้วหาทางให้พญายักษ์ตนที่ลักตัวนางจันทร์อาเหวี่ยงมารบกัน ด้วยความสามัคคีช่วยกันต่อสู้ ในที่สุดสามพี่น้องก็สามารถฆ่ายักษ์ได้ พี่น้องทั้งสามจึงพานางจันทร์อาเหวี่ยงกลับมาเฝ้าพระเจ้าจันทร์ทราส พระเจ้าจันทร์ทราสมีรับสั่งให้นางจันทร์อาเหวี่ยงไปอยู่ตามลำพัง แล้วพระองค์ทรงรับนางจันทร์อาเหวี่ยงเข้ามาอยู่ในตำแหน่งพระมเหสีตามเดิม

ลาคาผูกผยอง

นานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งชื่อลาคา มีอาชีพตัดเสื้อ เขาเป็นชายหนุ่มรูปงามที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จนกลายเป็นความหยิ่งผยอง เขามักจะโอ้อวดว่า เขามีผิวพรรณดี เพราะเกิดในตระกูลสูงและมีฝีมือในการตัดเสื้อเป็นเยี่ยม เขาคิดเสมอว่าเขาอาจจะ โชคดีได้เป็นราชาแห่งแคว้นใดแคว้นหนึ่งในประเทศอิร์ก การพูดโอ้อวดตนเองของเขาทำให้ไม่มีใครชอบเขาเลย นายจ้างของเขาก็พยายามว่ากล่าวตักเตือน แต่ลาคาก็ไม่เปลี่ยนนิสัยหยิ่งผยองของเขา

วันหนึ่ง สุลต่านแห่งแคว้นนี้ได้อั่งเสื้อมาให้ร้านที่ลาคาเป็นช่างแก้ไข ลาคาได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นั้น เพราะเขาเป็นช่างฝีมือดีที่สุด কিন্নลาคาทำงานอยู่ในร้านคนเดียว เขามองดูเสื้อตัวนั้นอย่างชื่นชม แล้วทดลองสวมเสื้อทรงของสุลต่าน ภาพที่ปรากฏในกระจกเงาทำให้เขาตะลึงงัน เขาเป็นชายหนุ่มที่สง่างามมาก ทันใดนั้นเขาก็เกิดความคิดอย่างหนึ่งขึ้น "เราจะตกแต่งเสื้อตัวนี้ให้งดงามยิ่งขึ้น แล้วเอามาเป็นของเราเสีย เราจะเปลี่ยนสภาพจากช่างตัดเสื้อจน ๆ ไปเป็นพระราชาดังที่เราเคยฝันไว้" หลังจากแก้ไขเสื้อเสร็จแล้ว ลากาก็หลบหนีออกจากเมืองนั้นไป ลากาเดินทางออกพ้นเขตเมืองก่อนพระอาทิตย์ขึ้น เขาเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเป็นเสื้อทรงของสุลต่าน แล้วเดินเข้าไปในแคว้นใหม่ด้วยท่าทางที่สง่างาม ใคร ๆ ที่พบเห็นต่างก็ทำความเคารพลาคา

ก่อนหน้านั้น ลากาได้เพื่อนคนหนึ่งอายุรุ่นราวคราวเดียวกันชื่อมัวร์ มัวร์เป็นบุตรชายของสุลต่านแห่งแคว้นอิร์กเหนือ เมื่อมัวร์เกิด โจรทำนายว่าถ้าเขาอยู่ในวังของสุลต่านต่อไป จะต้องถึงแก่ชีวิต มีทางเดียวที่จะช่วยได้คือต้องไปอยู่ที่อื่นจนครบ 21 ปี

"ฉันได้รับการเลี้ยงดูจากบิดาเลี้ยง ซึ่งเป็นพ่อค้าใหญ่อยู่ในเมืองนี้ บัดนี้ฉันอายุครบ 21 ปีแล้ว จึงจะเดินทางไปพบสุลต่านบิดาของฉัน" มัวร์เล่า

"แล้วสุลต่านจะเชื่อได้อย่างไรว่าท่านคือบุตรชาย" ลากากลาม

"พระองค์ได้มอบกริชอันนี้ไว้กับบิดาเลี้ยงของฉัน แล้วสั่งว่า เมื่ออายุครบ 21 ปี

ฉันต้องนำกริชประจำตระกูลนี้ถือไปแสดง" มั้วรัชกริชออกกวอดสหาย แล้วทั้งสองก็เดินทางรอนแรมต่อไปอีกหลายวัน จนเหลือระยะทางอีกไม่ถึงร้อยไมล์ก็จะถึงวังของสุลต่าน

ในคืนสุดท้าย ลากาก็เกิดความคิดอันยิ่งใหญ่ขึ้น เขาขอบวางยาจนมั้วหลับสนิท แล้วลากาก็ได้กริชและมาเฟี๋เท่าดีไป เขาริบเดินทางไปเฝ้าสุลต่าน แล้วแสดงตัวว่าเป็นบุตรชายของสุลต่าน ทั้ง ๆ ที่เขารู้สึกอายใจที่หลอกลวงผู้ที่ไม่มีโอกาสจำหน้าลูกของตนเองได้เลย แต่เขาก็พยายามหักห้ามใจไว้ นึกถึงแต่ความสุขสบายที่จะมีในวันหน้า

สุลต่านพาลากาไปพบภรรยา แต่ภรรยาของสุลต่านไม่ยอมเชื่อว่าลากาเป็นบุตรชายของนาง เพราะลากาหน้าตาไม่เหมือนบุตรชายที่นางเห็นในฝัน ถึงอย่างไรก็ตาม สุลต่านก็ยังเชื่อว่าลากาเป็นบุตรชายของพระองค์จริง ๆ จึงจัดงานฉลองและให้ลากาได้รับความสุขสำราญตลอดเวลา

ส่วนมั้วนั้น เมื่อขึ้นขึ้นหากริชไม่พบ ก็รู้ว่าถูกเพื่อนทรยศเสียแล้ว เขานำเงินไปซื้อม้าตัวใหม่ แล้วเอาม้าตัวเก่าของลากาทิ้งไว้ให้คนขาย เมื่อเดินทางถึงแคว้นอิรักเหนือ มั้วรัชขอเข้าเฝ้าสุลต่าน แต่ถูกปฏิเสธ มั้วรัชจึงขอเข้าเฝ้าภรรยาของสุลต่านแทน พอนางเห็นมั้ว นางก็อุทานว่า "ลูกรัก เจ้าคือมั้วรัชของแม่อย่างแท้จริง" มั้วรัชจึงเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้มารดาฟัง ภรรยาของสุลต่านหาโอกาสเล่าเรื่องทั้งหมดให้สุลต่านฟัง แต่สุลต่านก็ยังไม่เชื่อและบอกให้ภรรยาหาทางพิสูจน์ให้ได้

คืนหนึ่ง นางฝันว่าเทพดาประจำตระกูลบอกนางถึงวิธีพิสูจน์ความจริงว่า "นางจงขออนุญาตสุลต่านให้ลากาและมั้วรัชประกวดการตกแต่งเสื้อกันขึ้น ถ้าใครชนะก็มีรางวัลให้ แล้วนางจงจัดหีบสองใบ ใบแรกจารึกว่า ความมั่งคั่งและภูมิฐาน ใบที่สองจารึกว่า ความซื่อสัตย์และความดี มอบให้ลากาและมั้วรัชเลือก แล้วทุกอย่างจะเป็นที่เรียบร้อย" ภรรยาสุลต่านดีใจมาก รีบจัดการตามที่เทพดาแนะนำ ผลปรากฏว่าฝีมือตกแต่งเสื้อของลากาเป็นเยี่ยม นางจึงจัดหีบรางวัลให้ลากาเลือก ลากาจึงเลือกหีบใบแรก เมื่อเปิดหีบนั้น เทพดาก็ปรากฏกายขึ้นและกล่าวอบรมลากาผู้ผยอง เมื่อสุลต่านได้ทราบความจริงเช่นนั้น จึงขอโทษภรรยาและบุตรชาย พร้อมทั้งอนุญาตให้มั้วรัชลงโทษลากา มั้วรัช

แสดงการระทอบิดา แล้วกล่าวแก่ลาว่า "สหายเอ๋ย ฉันไม่มีโทษใดจะให้ท่าน ขอท่านจงพำนักอยู่ในบ้านเมืองเราเถิด ดำเนินอาชีพที่ท่านถนัด ในเมืองเราหาช่างฝีมือคืออย่างท่านไคยากนัก"

ลาการรู้สึกละอายใจมาก และรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณผู้สร้างชีวิตนี้ไว้ใจดี เขาจึงขอลากลับบ้านเมืองของตัวเอง เพื่อไปชดใช้ค่าเสียหายที่ตนในแคว้นตน พร้อมกับตั้งหน้าประจบอาชีพด้วยความสุจริตตลอดไป

นิทานอิรัก

ยักษ์ใจดำ

ยังมีสวนที่สวยงามมากแห่งหนึ่ง สวนนี้เป็นของยักษ์ตนหนึ่ง ภายในสวนมีหญ้าอ่อนนุ่มสีเขียวสด ดอกไม้ชูช่อเรียงราย ฝูงนกกรองเพลงไพเราะ เด็ก ๆ ชอบเข้าไปเล่นในสวนนี้มากทุกครั้งที่ยักษ์ไม่อยู่

วันหนึ่งยักษ์กลับมา หลังจากที่มีคนไปเยี่ยมเพื่อนเสียเจ็ดปี เมื่อยักษ์กลับมามันเห็นเด็ก ๆ เล่นอยู่ในสวน มันโกรธมาก เพราะมันไม่ยอมให้ใครเข้ามาในสวนอันสวยงามของมัน "พวกเจ้ามาทำอะไรที่นี่" ยักษ์ร้องเสียงดุดัน พวกเด็ก ๆ พากันวิ่งหนี "ฉันจะไม่ยอมให้ใครสักคนเดียวเข้ามาเล่นในสวน" ดังนั้นยักษ์จึงสร้างกำแพงสูงล้อมรอบสวน แล้วปิดประกาศว่า ผู้ฝ่าเขตจะถูกลงโทษ ยักษ์ตนนี้เป็นยักษ์ที่ใจดำมาก เวลานั้นเด็ก ๆ ที่นำส่งสารไม่มีที่เล่นเลย

ฤดูใบไม้ผลิเวียนมาถึง ทั่วประเทศมีดอกไม้บานสวยงาม ในสวนของยักษ์ใจดำเพียงแห่งเดียวที่ยังเป็นฤดูหนาว ฝูงนกก็ไม่ยอมร้องเพลง ต้นไม้ก็ล้มออกดอก ทั่วทั้งสวนปกคลุมไปด้วยหิมะ "ฉันไม่เข้าใจเลย ว่าเหตุใดฤดูใบไม้ผลิมาถึงช้าเหลือเกิน" ยักษ์คิดขณะที่มันนั่งอยู่ริมหน้าต่าง กำลังมองออกไปในสวน "ฉันหวังว่า อากาศจะเปลี่ยนแปลง" แต่ฤดูใบไม้ผลิไม่เคยเวียนมา ทั้งฤดูร้อนด้วย ในฤดูใบไม้ร่วง สวนทุกแห่งมีผลไม้สุกสีเหลือง

อร่าม แต่ไม่มีผลไม้มากในส่วนของยักษ์ "ยักษ์ใจดำเกินไป" ฤๅไบไม่ร่วงพูด ดังนั้นในส่วน
ของยักษ์จึงเป็นฤดูหนาวตลอดไป

เช้าวันหนึ่ง ยักษ์ได้อินเสียงนกร้องเพลงเพราะมากคล้ายเสียงดนตรี กลิ่นหอม
ลอยเข้ามาทางหน้าต่าง "ฉันเชื่อว่าฤๅไบไม่ผลิมาถึงแล้ว" แล้วมันก็กระโดดลงจาก
เตียงนอนมองออกไปข้างนอก แล้วมันก็ได้เห็นภาพที่น่ามหัศจรรย์ที่สุด พวกเด็ก ๆ พวกมัน
ลอดเข้ามาทางช่องเล็ก ๆ ในกำแพง เด็กเหล่านั้นนั่งอยู่บนกิ่งไม้ ต้นไม้รู้สึกชื่นชมยินดีที่
พวกเด็ก ๆ กลับมาอีก มันจึงออกดอกบานสะพรั่งพร้อมกับสายกิ่งเบา ๆ ฝูงนกบินไป
รอบ ๆ ส่งเสียงร้องด้วยความยินดี ทุกสิ่งดูสดชื่น มีเพียงมุมเดียวในส่วนที่ยังเป็นฤดูหนาว
เด็กชายเล็ก ๆ คนหนึ่งยืนอยู่ที่มุมนั้น เขาตัวเล็กมากจนไม่สามารถเอื้อมมือให้ถึงกิ่งไม้ได้
เขาจึงเดินไปรอบ ๆ และร้องไห้ หิมะปกคลุมทั่วต้นไม้ "ปิ่นขึ้นมามี พ่อหนูน้อย" แล้ว
ต้นไม้ก็โน้มกิ่งลงต่ำที่สุด แต่เด็กน้อยก็ยังเอื้อมไม่ถึง

ยักษ์รู้สึกสงสารจับใจ "ฉันใจดำเหลือเกิน" ยักษ์พูด "ทีนี้ฉันรู้แล้วว่าเหตุใดฤๅ
ไบไม่ผลิจึงไม่มาที่นี่ ฉันจะช่วยอุ้มเด็กที่น่าสงสารคนนั้นขึ้นบนยอดไม้ แล้วฉันจะรื้อกำแพง
ลง ส่วนของฉันจะเป็นสนามสำหรับเด็กเล่นตลอดกาล" แล้วยักษ์ก็เดินเข้าไปในส่วน
เมื่อเด็ก ๆ เห็นยักษ์ต่างก็ตกใจกลัว พวกมันวิ่งหนีไปหมด ส่วนจึงกลับกลายเป็นฤดูหนาวอีก
มีเด็กชายเล็ก ๆ คนเดียวเท่านั้นที่ไม่ได้วิ่งหนี เพราะน้ำตาไหลตาจนไม่เห็นว่ายักษ์กำลัง
มา ยักษ์จับตัวเด็กชายวางบนต้นไม้ ทันใดนั้นต้นไม้ก็ออกดอกบาน ฝูงนกพากันมาร้องเพลง
ที่ต้นไม้ นั่น เด็กน้อยโอบรอบคอยักษ์และจูบมัน เมื่อเด็กอื่น ๆ เห็นว่ายักษ์ไม่ชั่วร้ายอีก
ต่อไป ก็พากันกลับมาในส่วน ฤๅไบไม่ผลิก็มาพร้อม ๆ กับเด็กเหล่านั้น "เวลานี้ส่วนนี้
เป็นของเธอแล้วเด็กน้อย" ว่าแล้วยักษ์ก็หยิบขวานเล่มใหญ่มาทำลายกำแพงลง ยักษ์และ
เด็ก ๆ เล่นกันตลอดวัน ทุกคนกลับมีความสุขอีกครั้งหนึ่ง

นิทานของออสการ์ ไวลด์

นิทานท้องถิ่น

ชัยบุรีโยนกกลม

กษัตริย์ผู้ครองนครชัยบุรีโยนกทรงพระนามว่า ท้าวมหาวัน หลังจากพระองค์เสด็จสวรรคตแล้ว องค์มหาไชยชนะพระราชโอรสได้ขึ้นครองราชย์สืบต่อมาเป็นเวลาหนึ่งปี

วันหนึ่ง ชาวบ้านกลุ่มหนึ่งพากันไปหาปลาในแม่น้ำกก ปรากฏว่าไม่ได้ปลาเลย คงจับได้ปลาไหลเผือกตัวหนึ่ง ตัวโตเท่าต้นตาล มีความยาวเจ็ดวาเศษ ๆ จึงเกิดความอิจฉาริษยาและตื่นเตนไปตาม ๆ กัน ด้วยไม่เคยพบปลาไหลที่โหนมหิมาเช่นนี้มาก่อน ชาวบ้านจึงช่วยกันลากปลาไหลเผือกตัวนั้นไปตามลำห้วยแห่งหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันนี้ลำห้วยแห่งนั้นมีชื่อว่า "ห้วยแม่ลาถ" แล้วนำปลาไหลเผือกตัวนั้นไปถวายองค์มหาไชยชนะ เมื่อองค์มหาไชยชนะได้ทอดพระเนตรปลาไหลเผือกแล้ว แทนที่พระองค์จะสั่งให้ปล่อยปลาไหลเผือกตัวนั้นไป พระองค์กลับมีรับสั่งให้แล่นเรือปลาไหลแจกจ่ายแก่ชาวบ้านโดยทั่วถึงกัน โดยเอาไปแจกบริเวณริมฝั่งแม่น้ำกก ชาวเมืองได้ทราบข่าวจึงหลั่งไหลกันไปแล่นเรือปลาไหล เช่นวันนั้น อาหารของชาวเมืองคือเนื้อปลาไหลเผือก ทุกครัวเรือนต่างปรุงอาหารกลิ่นหอมพุ่งคลบไปทั่วเมือง ส่งกลิ่นไปถึงหญิงชราคนหนึ่งซึ่งปลูกกระท่อมเล็ก ๆ อยู่นอกกำแพงเมือง นางเป็นหญิงชราคนเดียวที่ไม่ได้กินเนื้อปลาไหล เพราะไม่มีเรือแรงที่จะออกไปเอา

ตอนพลบค่ำของวันนั้น มีชายหนุ่มหน้าตาหมดจดคนหนึ่งมาหาหญิงชราที่บ้าน แล้วขอพักด้วย ขณะที่พักนอนอยู่ ชายหนุ่มได้ซักถามเรื่องราวต่าง ๆ นานา มีขณะหนึ่งกลิ่นอาหารจากชาวเมืองหอมฉุยมาถึงหนุ่มคนนั้น เขาจึงถามว่ากลิ่นอะไร หญิงชราจึงเล่าเรื่องที่ชาวเมืองจับปลาไหลเผือกมาได้ แล้วเจ้าเมืองสั่งให้แล่นเรือแบ่งกันกิน ชายหนุ่มจึงบอกว่า "หลานจะลองเข้าไปเที่ยวในเมืองดูสักครั้ง แล้วถ้าหากในตอนกลางคืน ยายได้ยินเสียงดังสักเพียงใดก็ตาม ยายก็อย่าออกจากบ้านเป็นอันขาด" แล้วชายหนุ่มก็ลาจากหญิงชราไป

ครั้นตกยามหนึ่งของคืนนั้น ก็บังเกิดเสียงดังสนั่นหวั่นไหว แผ่นดินสะเทือนเลื่อนลั่น

ชาวเมืองนครชัยบุรีโยนถ้ำต่างตกใจสะดุ้งหวาดไม่เป็นอันหลับนอน และแล้วแผ่นดินก็ไหวอย่างรุนแรง ถล่มหลายกลืนชีวิตชาวเมืองล้มตายไปสิ้น กษัตริย์ราชวงศ์ก็ถึงแก่กาลวิบัติไปด้วย

รุ่งเช้าบริเวณหนึ่งเคยเป็นที่ตั้งชัยบุรีโยนก็กลายเป็นหนองน้ำกว้างใหญ่ ไม่มีร่องรอยของบ้านเมืองปรากฏให้เห็น ชีวิตของชาวเมืองล้มตายไปสิ้น พอตกตอนสายชาวบ้านซึ่งอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง ได้ยินเสียงเมืองถล่มในตอนกลางคืน พวกเขาก็นำทางไปยังในเมือง เพื่อดูให้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น ก็พบแต่หญิงชราเพียงผู้เดียว เมื่อสอบถามเรื่องราวโดยตลอดแล้วก็ถึงความเห็นว่า เมืองถล่มนั้นก็ด้วยชาวเมืองบังอาจไปกินเนื้อปลาไหลเผือก ซึ่งปลาไหลดังกล่าวจะต้องเป็นพญานาคปลอมตัวมาแน่นอน จึงถูกแรงอาถรรพณ์สาปแช่งพญานาคอาละวาดจนบ้านเมืองล่มพินาศชาวเมืองตายไปสิ้น ตั้งแต่นั้นมาเมืองชัยบุรีโยนก็หายสาบสูญไป ส่วนชาวบ้านนอกที่รอดตาย ได้อพยพจากอาณาบริเวณใกล้เคียงชัยบุรีโยนไปสร้างเมืองใหม่ขึ้นแห่งหนึ่ง ห่างจากตัวเมืองเดิมไปประมาณ 3 กิโลเมตร เมืองใหม่นี้ชื่อว่า เวียงเบิกสา ปัจจุบันเรียก เมืองเชียงแสนน้อย

นิทานพื้นบ้านเมืองเชียงแสน

ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม

ณ หมู่บ้านริมทะเลแห่งหนึ่งของประเทศญี่ปุ่น มีชายสองคนพี่น้อง พี่ชายเป็นคนร่ำรวย ส่วนน้องชายเป็นคนยากจน วันหนึ่งในปลายเดือนธันวาคม ขณะที่ผู้คนเตรียมรับวันปีใหม่น้องชายก็ตรงไปหาพี่ชายเพื่อขอยืมข้าวสาร แต่พี่ชายบอกว่าไม่มี แล้วให้น้องชายกลับไป น้องชายผิดหวังมาก เขาคิดไปตลอดทางว่าเขาจะเอาอะไรกินในวันปีใหม่นี้ ขณะที่เดินไปนั้นเขาเหลือบเห็นชายชราที่มีเครายาวสีขาวคนหนึ่งทำงานอยู่ในนา แดะโคนถามว่า "ใจ พ่อหนุ่ม ทำไมถึงเดินทอดก้น ท่าทางเศร้าสร้อยนักเล่า"

"ข้าท่งหนาวและหิว พี่ชายของข้าไม่ยอมให้ข้าสำหรับหุงในวันปีใหม่นี้" ชายหนุ่มตอบ

ชายชราจึงยื่นขนมขึ้นหนึ่งให้ แล้วบอกว่า "เอาขนมแบ่งสาธุกันไป แล้วตรงไปยังศาลเจ้า หลังศาลเจ้าจะเห็นหลุมใหญ่ แถว ๆ นั้นมีคนแกระอยู่มากมาย พวกนี้จะพากันมาขอขนมนี้ จงอย่าให้พวกเขาเป็นอันขาด เว้นเสียแต่เขาจะยอมแลกกับโมหิน"

ชายหนุ่มชอบกุศฬาวนา แล้วถือขนมเดินไปยังศาลเจ้าในป่า เขาเห็นคนแกระ มากมายกำลังป็นขึ้นลงในหลุม และพยายามผลักไม้ลงหลุม ชายหนุ่มจึงช่วยหยิบไม้วางใน หลุมให้ พวกคนแกระหันมาเห็นขนมของเขา เขา "ขนมอร่อยอะไรนั้น" คนแกระถามพลาง ทำมุกพูดกันอย่างหิว ๆ "หอมราวกับขนมอร่อย ๆ ทั้งหมดที่ข้าเคยกินรวมกันนั้น" แล้วคนแกระก็พยายามขอขนมจากเขา ชายหนุ่มก็ไม่ยอมให้ แม้ว่าคนแกระจะขอแลกกับ ทองคำที่มีอยู่

ในที่สุดคนแกระก็ถามว่า "ท่านจะแลกกับอะไรละ ถ้าไม่ยากแลกกับทองคำ" ชายหนุ่มจึงบอกว่า "ข้าจะยอมให้ขนมขึ้นนี้แก่ท่าน ถ้าท่านให้โมหินอันนี้แก่ข้า" คนแกระจึง ปรีะกะกันอื้ออึงไปหมด ในที่สุดพวกคนแกระก็ตกลง พร้อมกับอธิบายว่า "โมหินเป็นโมวิเศษ ถ้าท่านหมุนไปทางขวา มันจะบันดาลทุกสิ่งที่ท่านปรารถนา ถ้าท่านมีพอแล้ว จงหมุนกลับไป ทางซ้าย แล้วมันจะหยุดทำงานทันที"

ชายหนุ่มชอบใจคนแกระเหล่านั้น แล้วเขาให้ขนมแบ่งสาธุแก่คนแกระเป็นการ ตอบแทน เมื่อกลับถึงบ้าน เขาเล่าเรื่องให้ภรรยาฟังแล้วทดลองความวิเศษของโม

ชายหนุ่มวางไม้ลง ถามภรรยาว่า "เจ้าอยากได้อะไรละ"

ภรรยาก็อยู่ครู่หนึ่ง "ข้าอยากได้ข้าวสารทำขนมในวันปีใหม่"

ชายหนุ่มหมุนไม้ไปทางขวาซ่า ๆ "โมจำโม ขอข้าวสารสักหน่อยเถอะ" ไม้ ค่อย ๆ ให้ข้าวสารขาวสะอาดซ่า ๆ จนในที่สุดมีข้าวสารเต็มไปหมด เมื่อพอแก่ความ ต้องการแล้ว เขาหมุนไม้ไปทางซ้ายและบอกให้ไม้หยุด เมื่อเห็นว่าใช้ได้ผล ชายหนุ่มก็ ขอสิ่งอื่น ๆ จนกระทั่งเขามีทุกอย่างพร้อมจะจัดงานเลี้ยงครั้งใหญ่ในวันปีใหม่ได้

เช้าวันรุ่งขึ้น เขาตัดสินใจขอบ้านใหญ่ ๆ หลังหนึ่ง เพราะเวลานี้เขามีของดี ๆ จนไม่มีที่ที่จะเก็บแล้ว ไม้ก็บันดาลบ้านหลังใหญ่สวยงามให้ ทั้งสองดีใจมาก จึงเชิญเพื่อนบ้าน

มาฉลองกันอย่างสนุกสนาน ทุกคนแปลกใจและดีใจไปกับชายหนุ่มด้วย นอกจากนี้เขายังเชิญพี่ชายมาในงานนี้ด้วย พี่ชายรู้สึกประหลาดใจมาก จึงถามว่า "บอกข้าซิว่าเกิดอะไรขึ้น" น้องชายจึงยกไม้วิเศษมาแสดงวิธีทำขนมให้ดู พี่ชายผู้มีใจละเอียดโอบน้อมอยากได้ไม้วิเศษเป็นของตนเองทันที

เมื่อแขกกลับหมดแล้ว พี่ชายจึงบอกว่า "คืนนี้อากาศหนาวมาก ข้าไม่อยากเดินกลับบ้านมืด ๆ อย่างนี้ ขอให้ข้าค้างที่นี่สักคืนเถอะ" น้องชายก็จัดหาที่นอนให้

เมื่อทุกคนในบ้านหลับสนิทแล้ว พี่ชายจึงออกไปขโมยไม้วิเศษออกจากตู้ แล้วรีบหนีออกจากบ้าน เขาพบเรือเล็ก ๆ ลำหนึ่งจอดอยู่ริมหาด เขากระโดดลงเรือนอนลงนั้นแล้วตัดสินใจพายไปยังเกาะเล็ก ๆ เกาะหนึ่ง เขาคิดว่า เขาจะให้ไม้วิเศษบันดาลสิ่งที่เขาปรารถนาให้ เขาจะกลายเป็นคนที่ร่ำรวยที่สุดในแผ่นดิน

ขณะที่พายเรือไปนั้น เขารู้สึกอ่อนเพลียลงทุกที จึงหยุดพักหาอาหารรับประทาน สิ่งที่ติดตัวมา คือขนมแป้งขาวจาวจิด ๆ สองสามชิ้นเท่านั้น เขาอยากได้เกลือมากินกับขนม เขาจึงหมุนไม้ไปทางขวาตามที่เห็นน้องชายทำ พร้อมกับพูดว่า "ไม้จำไม ขอเกลือสักหน่อยเถอะ" ไม้จึงผลิตเกลือออกมาอย่างช้า ๆ จนในที่สุดก็กลืนลงในเรือ

"พอแล้ว หยุด" เขาร้องห้ามเสียงหลง เขาไม่รู้ว่าจะทำให้ไม้หยุดได้อย่างไร ไม้ช้าเรือทั้งลำก็มีเกลือเต็มไปหมด จนค่อย ๆ จมลงในทะเล ไม้หินก็ยังงทำงานผลิตเกลืออยู่เรื่อย ๆ ที่ใต้ทะเล เพราะไม่มีใครหมุนกลับไปทางซ้าย ด้วยเหตุนี้ น้ำทะเลจึงเต็มอยู่จนกระทั่งทุกวันนี้

นิทานญี่ปุ่น

ทำไมนกกระเจิบจึงตัวเล็ก

สมัยหนึ่ง สิ่งโตเป็นผู้เป็นเจ้าแห่งสัตว์บกได้เดินไปที่ฝั่งทะเล แล้วว่ายลงไปในทะเล เพื่อจะอาบน้ำ มังกรผู้เป็นเจ้าแห่งสัตว์น้ำเห็นเข้า ก็กล่าวหาว่าสิ่งโตรุกล้ำเข้ามาในเขตของตน ในที่สุดจึงได้ขงกันว่าใครจะมีอำนาจมากกว่ากัน ใครมีอำนาจมากกว่าจะได้กินอีกฝ่ายเป็นอาหาร สิ่งโตเป็นผู้แสดงอำนาจก่อน โดยการกำรามด้วยเสียงอันดัง ทำให้สัตว์ต่าง ๆ ตกใจล้มตายไปหลายตัว พอถึงคราวมังกรแสดงบ้าง มังกรจึงมองไปที่หมู่สัตว์ สัตว์เหล่านั้นเลยไหม้เป็นเถ้าถ่าน เมื่อสำแดงฤทธิ์แล้ว มังกรหันมาถามสิ่งโตว่า "ใจ ใครมีฤทธิ์มากกว่ากัน ท่านต้องกำรามออกเสียงดังจึงฆ่าพวกมันตาย แต่ฉันเพียงมองเท่านั้นมันก็ตายหมด"

สิ่งโตยอมรับว่า มังกรมีอำนาจมากกว่าแต่ขอผลัดเวลาไปอีก 2 - 3 วัน เพื่อกลับไปรำลาททางบ้าน แล้วจะกลับมาให้มังกรกิน มังกรก็ยอมตกลง

สิ่งโตกลับไปอยู่ที่ถ้ำอย่างเศร้าหมอง กระต่ายจึงอาศัยอยู่ใกล้ ๆ สังเกตเห็นอาการผิดปกติของสิ่งโต จึงซักถามจนทราบสาเหตุ กระต่ายเลยรับอาสาจะช่วยเหลือ มันก็เที่ยวถามหาถึงนกกาลอนที่ชอบกินมังกร แต่ไม่มีสัตว์ตัวใดเห็นนกชนิดนี้ กระต่ายจึงนัดประชุมสัตว์ต่าง ๆ พอถึงวันนัดพวกสัตว์ก็มาพร้อมหน้า กระต่ายจึงประกาศขึ้นว่า "ฉันต้องการหานกตัวใหญ่สักตัวหนึ่ง เป็นนกที่ยิ่งใหญ่เท่าไรยิ่งดี"

พอสิ้นเสียงประกาศ นกอินทรีก็ก้าวออกมาข้างหน้า ติดตามด้วยนกตัวใหญ่อีกหลายตัว แต่กระต่ายยังไม่พอใจ ในที่สุดมีนกตัวโตขนาดช้างตัวหนึ่งก้าวออกมา กระต่ายพอใจมาก จึงจัดให้นกตัวนั้นไปซ่อนอยู่หลังต้นไม้ พร้อมกับสั่งให้มันกระพือปีกและเออปาก จิกต้นไม้ในเวลาที่มังกรขึ้นมาบนฝั่ง เมื่อนัดแนะกันแล้ว กระต่ายก็บอกให้สิ่งโตไปที่ฝั่งทะเลได้

สิ่งโตไปที่ฝั่งทะเลแล้วร้องกำรามขึ้นเป็นสัญญาณให้มังกรรู้ว่าตนมาแล้ว มังกรจึงปรากฏตัวขึ้นจากใต้ทะเล พร้อมกับหัวเราะลั่น "อา ราชาแห่งสัตว์บก ท่านพร้อมที่จะถูกกินแล้วหรือ" ในขณะที่มังกรพูดอยู่นั้น มันได้ยินเสียงนกตีปีกอยู่ใต้ต้นไม้ มังกรถามอย่าง

ตกใจ "นั่นเสียงอะไร ?"

"เสียงนกกาลอนโงละ" กระจ่ายกระจิบ "เขารู้ข่าวว่าท่านจะมากินสิ่งโตที่นี่ เขามาคอยอยู่ข้างหลังต้นไม้ตั้งแต่เขามืดแล้ว เพื่อจะเล่นงานท่าน" พอกระจ่ายพูดจบ มังกรก็ดำน้ำหนีหายไปทันที สิ่งโตจึงหันไปขอบคุณกร่างใหญ่ "ขอบคุณมากที่ช่วยชีวิตของ ฉันไว้"

พอสิ่งโตพูดจบ บรรดาสัตว์ทั้งหลายต่างก็พากันเข้าไปแสดงความยินดี และขอบคุณ กร่างใหญ่ ด้วยการเอापากเข้าไปจิบด้วยความรัก โดยที่สัตว์ต่าง ๆ มีมากมาย กว่าที่จะ จิบได้ทั่วทุกตัว ร่างอันใหญ่โตของนกนั้นก็เล็กลง ๆ จนในที่สุดก็มีขนาดโตเท่านกกระจิบ เพราะเหตุที่มันเล็กลง เพราะถูกสัตว์ต่าง ๆ เอापากมาจิบ มันจึงได้ชื่อว่า "นกกระจิบ" ตั้งแต่นั้นมา

นิทานพม่า

กระจ่ายจำศีล

บริเวณใกล้แม่น้ำแห่งหนึ่ง เป็นที่อาศัยของสัตว์สี่ชนิด คือ กระจ่าย สุนัขจิ้งจอก ลิง และนก สัตว์ทั้งสี่หากินอยู่ในที่เดียวกัน จึงรู้จักกันฉันมิตร มีความรักใคร่กันตลอดมา เมื่อถึงคราวหากินก็ไปด้วยกัน

กระจ่ายตัวนี้มีใจฝักใฝ่ในเรื่องทาน ศีล เมื่อถึงคราวพบกันก็พยายามสอนสัตว์ ทั้งสามให้มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วยการให้ทานรักษาศีล สัตว์ทั้งสี่จึงตั้งอยู่ในทานการบริจาค และรักษาศีลทุกวันอุโบสถมิได้ขาด

วันหนึ่ง กระจ่ายแหงนขึ้นไปมองท้องฟ้า เห็นพระจันทร์จะเต็มดวง ก็รู้ว่าจะเป็น วันอุโบสถ จึงเรียกเพื่อนทั้งสามมาประชุม แล้วพูดว่า "สหายเอ๋ย พรุ่งนี้จะเป็นวันอุโบสถ เราควรรักษาศีลอุโบสถศีลตามที่เคยปฏิบัติมา ฉะนั้นหากมีयाจกมาขอถึงประตูเรือน ก็จงบำเพ็ญ ทานด้วยอาหารตามสมควรก่อน แล้วจึงค่อยบริโภคด้วยตนเองเถิด" สัตว์ทั้งสามรับคำ แล้ว

ต่างก็แยกย้ายกันไปที่อยู่ของตน

รุ่งเช้า นากจึงเป็นสัตว์กินปลา ออกหาอาหารก่อนเพื่อน เพราะต้องพยายามหาปลาตายมาเป็นอาหาร มันเดินเลียบไปตามริมฝั่งแม่น้ำ เผอิญได้กลิ่นทาวปลา จึงตามกลิ่นนั้นไป พบเส้นเชือกโผล่มาจากทราย ที่ปลายเชือกมีปลาตายอยู่พวงหนึ่ง นากจึงประกาศขึ้นสามครั้งว่า "ใครเป็นเจ้าของปลา" เมื่อไม่มีใครเป็นเจ้าของ มันจึงคาบปลาไปเก็บไว้ที่พุ่มไม้ของตน รอเวลาที่จะกินตอนเที่ยงวัน

ฝ่ายสุนัขจิ้งจอกออกหาอาหารแต่เช้าเหมือนกัน เผอิญเดินเข้าไปในกระท่อมร้างของชาวนา เห็นเนื้ออย่าง 2 ไม สัตว์อย่าง 1 ตัว และหม้อข้าว 1 หม้อ เป็นอาหารที่คนเผานาเหลือทิ้งไว้ จึงประกาศขึ้นสามครั้งว่า "เจ้าของอาหารเหล่านี้มีหรือไม่" เมื่อไม่เห็นใครแสดงตัวเป็นเจ้าของ สุนัขจิ้งจอกจึงคาบสิ่งเหล่านั้นไปเก็บไว้ ณ พุ่มไม้ของตน

ฝ่ายลิงวิ่งเข้าป่าแต่เช้าตรู่ รวบรวมผลไม้มาจากป่าเก็บไว้ในละเมาะ ซึ่งขณะนั้นกระต่ายเหียวและเล็มหญ้าอยู่แถวบริเวณนั้น

ด้วยเดชานุภาพแห่งศีลของสัตว์ทั้งสี่ ทำให้อาสนะของท้าวสักกะเกิดร้อนขึ้น ท้าวสักกะทรงดำริว่า "เราควรทดลองศีลของสัตว์เหล่านั้นดู" จึงแปลงเพศเป็นพราหมณ์เสด็จลงมายังพื้นพิภพ ยืนอยู่ใกล้พุ่มไม้ที่อาศัยของนาก แล้วตรัสว่า "พ่อนาก วันนี้ทำไมนอนแต่เช้า ไม่ออกไปหาอาหารหรือ"

"วันนี้เป็นวันอุโบสถ ข้าพเจ้าหาอาหารแต่เช้าได้พอสมควรแล้ว สมทานศีลอุโบสถ จึงไม่ออกหากิน ท่านเป็นใคร มาที่นี่เพื่อต้องการสิ่งใดหรือ"

"ข้าพเจ้าเป็นพราหมณ์ หากได้อาหารจากท่านข้าพเจ้าจะได้หยุดรักษาศีลอุโบสถเช่นท่านบ้าง"

"ได้ซิท่านพราหมณ์ ข้าพเจ้าได้ปลามาเจ็ดตัว ท่านจงบริโภคตามความต้องการเถิด" ว่าแล้วนากก็คาบปลามาวางไว้ต่อหน้าพราหมณ์ ท้าวสักกะเห็นดังนั้น นึกเลื่อมใสในศีลและทานของนาก จึงกล่าวว่า "ท่านมีคุณธรรมกว้างขวางดุจดมหาสมุทร ท่านเก็บไว้ก่อนเถิด แล้วข้าพเจ้าจะมาขอแบ่งภายหลัง"

พราหมณ์เดินต่อไปยังละเมาะไม้ของสุนัขจึงจอก สุนัขจึงจอกเห็นเข้าจึงกล่าว
ทักว่า "ท่านพราหมณ์มีธุระอะไรกับข้าพเจ้าหรือ บอกมาเถิด ถ้าช่วยได้ก็จะช่วยตาม
ความสามารถ"

"ข้าพเจ้าเฝ้ารักษาที่ลบบำเพ็ญธรรม แต่ยังไม่มียะไรตกถึงท้องเลย ถ้าได้อาหาร
ก็จะได้อะไรที่ลบบ้าง"

สุนัขจึงจอกกล่าวด้วยสีหน้ายิ้มแย้มว่า "ข้าพเจ้าได้อาหารจากกระท่อมชาวนา
มีเนื้ออย่าง 2 ไม้ สัตว์อย่าง 1 ตัว ข้าว 1 หม้อ ขอท่านจงบริโภคน้ำอาหารเหล่านี้เถิด"

"ขอบิณฑบาตที่มีไมตรีจิต ข้าพเจ้าจะไปธุระทางโน้นก่อน แล้วจะกลับมาภายหลัง"
พราหมณ์กล่าวแล้วก็เดินเลยไปถึงสำนักของลิง จึงกำลังนอนคอยเวลาอาหารอยู่ จึงเอ่ยทัก
ขึ้น "ท่านวานร ท่านขนมมะม่วงมาเก็บไว้มากมายชะรอยจะมีแขกมาพักกระมัง"

"มิได้ท่านพราหมณ์ วันนี้เป็นวันอุโบสถ ข้าพเจ้าจึงนำอาหารมาเก็บไว้ เพื่อไม่
ต้องลำบากออกไปหาตลอดวัน หากท่านประสงค์จะบริโภคน้ำก็เชิญตามสบายเถิด" พราหมณ์
กล่าวขอบคุณ แล้วเดินไปหากระท่อม เมื่อหักหอยแล้ว กระท่อมจึงพูดขึ้นว่า "ท่านเดินทาง
อยู่ในป่าเปลี่ยวแต่เดียวดาย ถ้าข้าพเจ้าพอจะช่วยท่านได้ ก็ขอได้โปรดบอกมาเถิด
ข้าพเจ้ายินดีช่วยด้วยความเต็มใจ" พราหมณ์นึกเลื่อมใส จึงว่า "วันนี้ข้าพเจ้ายังหา
อาหารไม่ได้เลย หากได้อาหารพอประทังความหิวสักมื้อหนึ่ง ข้าพเจ้าก็จะบำเพ็ญที่ลบบ้างและ
ปฏิบัติธรรมเช่นท่านบ้าง"

กระท่อมได้ฟังก็เกิดความชื่นชม จึงกล่าวว่า "ถึงข้าพเจ้าจะมีหญ้าเป็นอาหาร
ซึ่งท่านบริโภคน้ำไม่ได้ ก็จะทำอาหารโอชะรสให้ท่านจงได้ โปรดก่อกองไฟขึ้น ข้าพเจ้าจะ
จัดอาหารอร่อยของมนุษย์ให้ท่าน" พราหมณ์ก็สงสัยว่ากระท่อมจะทำอาหารมนุษย์ได้
อย่างไร เพื่อจะทดลองใจ จึงรวบรวมใบไม้แห้งมากองแล้วจุดไฟจนลุกโชติช่วง กระท่อม
ลุกขึ้นจากที่ สะบัดขนให้สัตว์ที่อาศัยในชนหลุมร่วงลงมา แล้วกล่าวด้วยสีหน้ายิ้มแย้มว่า
"ท่านพราหมณ์ ข้าพเจ้าขออุทิศเนื้อข้าพเจ้าทั้งหมดนี้ให้ท่าน เมื่อเนื้อข้าพเจ้าสุกแล้ว
ก็จงฉีกกินให้อิ่มหนำสำราญเถิด" ยังมีทันทีที่พราหมณ์จะกล่าวประการใด กระท่อมก็กระโดด

เขาไปในกองเพลิง ด้วยอำนาจที่ลบล้างของกระต่ายประกอบด้วยอำนาจของท้าวสักกะ จึงทำให้ไฟไม่ร้อนเลย กลับกลายเป็นของเย็น กระต่ายรู้สึกแปลกใจจึงถามพราหมณ์ ท้าวสักกะจึงกล่าวว่า "ข้าพเจ้ามิใช่มนุษย์ แต่เป็นสักกะเทวราช ข้าพเจ้ามาเพื่อทดลอง ใจในการปฏิบัติทานและศีลของท่าน ท่านทั้งหลายมีจิตใจมั่นคงในหลักธรรมอย่างยิ่ง หาก ไม่เป็นที่พอใจ ก็โปรดภัยด้วยเถิด"

กระต่ายจึงกล่าวว่า "ท่านท้าวสักกะเทวราช การเสียสละและการให้เป็น คุณธรรมอันประเสริฐ ควรค่าแก่ทุกชีวิต ข้าพเจ้าตระหนักในคุณธรรมข้อนี้ยิ่ง"

ท้าวสักกะจึงกล่าวสรรเสริญกระต่ายด้วยประการต่าง ๆ แล้วกล่าวในที่สุดว่า "ท่านกระต่าย เกียรติคุณของท่านควรปรากฏต่อสายตาคนไปชั่วกัปป์กัลป์" กล่าวดังนั้นแล้ว จึงสกัดหินจากภูเขาสีเนรออกด้วยเทวฤทธิ์ แล้วนำแท่งหินไปจารึกรูปกระต่ายไว้บนดวงจันทร์ จึงปรากฏรูปกระต่ายในดวงจันทร์มาจนตราบนานเท่าทุกวันนี้ ครั้นเสร็จแล้วจึงเนรมิตให้เกิด ทุ่งหญ้าอันอุดมสมบูรณ์ สัตว์ทั้งสี่ได้อาศัยทุ่งหญ้านั้นเป็นที่หาอาหารตลอดมา มีความรัก สามัคคีกันโดยคุณธรรม อยู่ร่วมกันจนถึงกาลอวสานแห่งชีวิต

นิทานอินเดีย

นิทานสังกรานต์

นานมาแล้ว มีเศรษฐีสองพ่อเมีย ไม่มีบุตรสืบตระกูล ทำให้นักเลงสุรากลุ่มหนึ่ง พากันกล่าวเหน็บแนมเศรษฐีว่ามีเงินแต่ไม่มีบุตร ตายไปแล้วจะต้องตกนรกขุมปุตตะ นักเลง กลุ่มนี้ว่าเศรษฐีทุกครั้ง จนเศรษฐีรำคาญ เขาจึงปรึกษากับภรรยาว่าทำอย่างไรจึงจะมีบุตร เลยตกลงใจไปบวงสรวงเทพเจ้า ณ เทวสถาน ตั้งปณิธานขอให้ให้มีบุตร

การบวงสรวงเทพเจ้าครั้งนี้ได้ผลมาก ภรรยาเริ่มตั้งครรภ์ พอครบกำหนดก็คลอด บุตรเป็นชาย พ่อชื่อว่า "ธรรมบาล" ธรรมบาลเป็นคนมีความสามารถ เล่าเรียนวิชาการ ได้อย่างรวดเร็ว พ่ออย่างเขาวัยรุ่นก็สามารถเรียนกัมภีร์ไตรเพทจบเป็นที่เลื่องลือไปทุกทิศ

บรรดานักศึกษาทั้งหลายก็พากันมาเป็นลูกศิษย์มากมาย

กิตติทัณฑ์นั้นเล่าลือไปถึงเทวดาชั้นพรหม พระพรหมองค์หนึ่งชื่อกบิลพรหม พอได้ยินว่าเทวดาและสัตว์นรกพากันสรรเสริญนายธรรมบาล ว่าเป็นผู้รอบรู้ไม่มีใครเทียมได้ ก็ให้นึกโมโหรำพึงว่า "มนุษย์ตัวน้อย ๆ จะเก่งกว่าพรหมไปได้ยังไง เราจะลงไปลองดูให้รู้วาระหว่างพรหมกับมนุษย์ใครจะแน่นกว่ากัน" ว่าแล้วกบิลพรหมก็เหาะลงมายังโลกมนุษย์ แล้วตรงไปร้องท้าธรรมบาลต่อหน้าศิษย์นับพันว่า

"นี่แน่ ท่านธรรมบาล หัวใครโลกยกย่องว่าท่านเป็นผู้มีปัญญาเฉียบแหลมยิ่งนัก เราจักถามปัญหาท่านสัก 3 ข้อ ถ้าท่านตอบได้เราจะยอมให้ตัดศีรษะของเรา แต่ถ้าท่านตอบไม่ได้ เราจักตัดหัวท่านให้สิ้นเชื้อไป หวังว่าท่านนักปราชญ์คงยินดีรับคำท้าของเราในกรณีนี้"

ธรรมบาลได้ฟังกบิลพรหมท้าตามปัญหาเช่นนั้น ก็ตกตะลึงเพราะจู่ ๆ ก็มีผู้มาท้าให้เอาหัวเป็นเดิมพัน จะไม่รับคำท้าก็เป็นที่น่าอัศจรรย์ของบรรดาศิษย์ จึงกล่าวตอบไปว่า "ตกลง เชิญท่านถามปัญหามาเถิด แล้วเราจะตอบให้ท่านทราบภายใน 7 วัน ถ้าครบ 7 วันแล้วเราตอบไม่ได้ก็ยอมให้ท่านตัดหัว"

"ปัญหานี้มีว่า ศรี 3 ประการประจำตัวมนุษย์นั้นคืออะไร และมีอยู่ที่ใด ภายใน 7 วัน เราจะมาฟังคำตอบ" แล้วกบิลพรหมก็เหาะกลับไปยังพรหมโลก

ฝ่ายธรรมบาลนำปัญหานี้ไปขบคิด พยายามคิดอย่างไรก็คิดไม่ออก หนึ่งวันผ่านไป สองวันผ่านไป สามวัน สี่วัน ห้าวันผ่านไป ธรรมบาลก็คิดปัญหาศรี 3 ประการไม่ออก จนวันที่หกผ่านไปก็มองไม่เห็นว่าจะมีทางใดตอบได้ ธรรมบาลก็น้อยใจตัวเองที่หลงพอกความโง่ว่าเป็นความฉลาด ไหน ๆ โลกยกย่องว่าเป็นบัณฑิตแล้ว จะมายอมให้พรหมฆ่าตาย เป็นที่อัศจรรย์ลูกศิษย์และชาวโลกทำไม ควรหนีไปให้สัตว์ป่าฆ่าตายดีกว่าจะมาตายด้วยมือกบิลพรหม คิดแล้วธรรมบาลก็หนีไปในป่า

พอไปถึงป่า ธรรมบาลก็ตะโกนให้สัตว์ร้ายได้ยินเสียง จะใคร่มาขย้ำเนื้อตนเสีย เดินไปพลางตะโกนไปพลาง จนเหนื่อยก็ไม่พบสัตว์ร้ายสักตัวเดียว เหนื่อยอ่อนเต็มทีจึงพัก

ไตรภมโหรใหญ่แล้วกลับไป เมื่อรู้สึกตัวอีกครั้ง ก็แว่วเสียงสัตว์พูดคุยกัน ธรรมบาลได้ศึกษาภาษาสัตว์มาแล้วทุกชนิด จึงฟังภาษาสัตว์รู้เรื่อง เขาเงี่ยหูฟังนกอินทรีแม่ลูกคุยกัน

"แม่จ๋า พรุ่งนี้แม่ออกไปหากิน แล้วรีบกลับเร็ว ๆ นะจ๊ะ"

"ลูกเอ๋ย พรุ่งนี้แม่ไม่ต้องไปหากินไกล แล้วยังจะได้อาหารดี ๆ มาฝากลูกเสียด้วย"

"อาหารดี ๆ ของแม่คืออะไรนะแม่" ลูกนกสงสัย

"พรุ่งนี้แม่จะได้เนื้อของธรรมบาลมาฝากลูก เพราะพรุ่งนี้เป็นวันครบกำหนดสัญญา ระหว่างกบิลพรหมกับบัณฑิตธรรมบาล กบิลพรหมถามปัญหาแล้วให้ธรรมบาลตอบ แต่ธรรมบาลยังตอบปัญหาไม่ได้ จึงจะต้องเสียหัวให้กบิลพรหมตามสัญญา พอเขาเอาหัวธรรมบาลไปเสียบประจานแล้ว แม่จะเอาหัวธรรมบาลมาฝากลูกนะจ๊ะ" แม่บอกเล่า

"แม่จ๋า ปัญหา 3 ข้อนั้น ถามว่าอย่างไรและตอบว่าอย่างไร ลูกอยากจริงจัง ๆ นะแม่"

"กบิลพรหมถามว่า ศรี 3 ประการประจำตัวมนุษย์คืออะไร และมีอยู่ที่ใด ปัญหานี้เป็นปัญหาง่าย ๆ คำตอบคือ

ศรีที่หนึ่ง ได้แก่เวลาเช้า ศรีนี้ท่านว่าตกอยู่ที่หน้า มนุษย์ตื่นขึ้นจะต้องล้างหน้าและแปรงฟัน จึงจะเป็นมงคลแก่ตน

ศรีที่สอง ได้แก่เวลาเที่ยงวัน ศรีนี้ตกอยู่ที่ทรวงอก ให้รักษาน้ำลูกบอหรือชำระล้างร่างกายให้สะอาด จึงจะเป็นมงคลแก่ตน

ศรีที่สาม ได้แก่ยามเย็น ศรีนี้ตกอยู่ที่เท้า ให้ล้างเท้าให้สะอาดก่อนนอน จึงจะเป็นมงคลแก่ตน

นี่แหละลูก กบิลพรหมท่านถามคนในเรื่องของคน ถ้าคนตอบไม่ได้ท่านก็ช่วยอะไรไม่ได้ ดึกแล้ว นอนเสียเถิดลูก"

พอแม่บอกเล่าจบ ธรรมบาลรู้สึกเหมือนตายแล้วเกิดใหม่ เห็นประโยชน์ของการศึกษาว่าการมีความรู้ยังช่วยตัวเองได้ จึงเดินฝ่าความมืดกลับบ้าน

รุ่งขึ้นเป็นวันกำหนดนัด ประชาชนต่างมากอดพ้องกันอย่างเนืองแน่นทั่วท้องสนาม
พอได้เวลากบิลพรหมก็เหาะลงมา ฝ่ายธรรมบาลบัดนี้ก็มาตามนัดเช่นกัน เมื่อทุกฝ่าย
พร้อมแล้ว ธรรมบาลจึงขึ้นขึ้นตอปัญหาเรื่องศรีสามตามคำบอกเล่า เทวดาทั้งหลาย
ได้ฟังก็สรรเสริญว่าธรรมบาลเป็นผู้เฉลียวฉลาดโดยแท้

ฝ่ายกบิลพรหม เมื่อเห็นว่าธรรมบาลตอบถูกเช่นนั้น ก็ทำตามสัญญา จึงเรียก
เทพธิดาทั้งเจ็ด ซึ่งเป็นธิดามาสั่งว่า "เวลาพ่อจะถูกตัดเศียรนั้น ขอให้ลูกทั้งเจ็ดเตรียม
พานทองมารองรับเศียรพ่อไว้ อย่าให้ตกลงไปตอแผ่นดิน เศียรของพ่อนี้ถ้าตกถูกพื้นดิน
ก็จะเกิดเป็นไฟไหม้โลก ถ้าตกในมหาสมุทรน้ำก็จะแห้ง ถ้าจับขว้างไปบนอากาศ ก็จะทำให้
ฝนแล้ง ชาวโลกจะพากันตายโดยใช่เหตุ แล้วจงนำเศียรของพ่อไปไว้ในถ้ำคันธลูที
เขาไกรลาส ถ้าว้นเดือนเวียนมาบรรจบครบหนึ่งปี ก็ให้นำเศียรออกแห่เวียนขวารอบเขา
พระสุเมรุสามรอบ แล้วจึงนำไปไว้ที่เดิม ให้เจ็ดนางผลัดเวรกันทำเช่นนั้นทุกปี ให้แบ่งเวร
นำแห่ดังนี้ คือ

ขึ้นปีใหม่วันอาทิตย์ นางทงษะเทวี เป็นผู้นำแห่
ขึ้นปีใหม่วันจันทร์ นางโครากเทวี เป็นผู้นำแห่
ขึ้นปีใหม่วันอังคาร นางรากษสเทวี เป็นผู้นำแห่
ขึ้นปีใหม่วันพุธ นางมณฑาเทวี เป็นผู้นำแห่
ขึ้นปีใหม่วันพฤหัสบดี นางกิริณีเทวี เป็นผู้นำแห่
ขึ้นปีใหม่วันศุกร์ นางกิมิทาเทวี เป็นผู้นำแห่
ขึ้นปีใหม่วันเสาร์ นางมโหธรเทวี เป็นผู้นำแห่

นับแต่บัดนั้นจนถึงบัดนี้ เราจึงถือเอาวันเทพธิดานำเศียรกบิลพรหมออกแห่ เป็น
วันสงกรานต์ และถือเอานามเทพธิดาผู้นำแห่ เป็นนางสงกรานต์ ดังที่เราได้เห็นประกาศ
สงกรานต์ตามปฏิทินหลวงมาทุกปีนั่นเอง

ทำไมนกเจ้าแมวจึงไม่ออกหากินในเวลากลางวัน

วันหนึ่งในเดือนพฤษภาคม อากาศสดใส นกทั้งหลายมาชุมนุมกันเพื่อเลือกราชาแห่งนก ราชาก็ต้องเป็นนกที่บินได้สูงที่สุด นกทุกชนิด เช่น นกกินทรี นกคีรีบุญ นกเจ้าแมว กา นกกระจอก นกทูเหว่า ฯลฯ และนกตัวเล็กชนิดเดียวที่ไม่มีชื่อก็มาด้วย พอถึงเวลานกทั้งหมดบินขึ้นจากท้องทุ่ง เริ่มกันแต่เช้าตรู่ทีเดียว เพื่อให้ทุกตัวมีเวลาพอที่จะบินได้สูงที่สุดที่ตัวจะบินได้ ปรากฏว่า ตัวที่บินได้สูงที่สุดคือนกกินทรี มันบินสูงจนเกือบจะจิกเอาลูกตาของดวงอาทิตย์มาได้ นกทุกตัวร้องตะโกนพร้อมกันว่า "ท่านเป็นราชาของเรา ไม่มีใครบินได้สูงเท่าท่าน"

"นอกจากฉัน" นกตัวเล็กที่ไม่มีชื่อส่งเสียงแหลมออกมา มันซ่อนตัวอยู่ในชนอกของนกกินทรี ขณะนั้นมันกำลังบินสูงขึ้นไปสู่สวรรค์ มันบินได้สูงมาก จนกระทั่งเห็นเทวดา พอมันบินถึงระดับสูงสุด มันก็หุบปีก ปล่อยตัวให้ตกลงไปยังพื้นดิน

นกทั้งหลายต่างยอมรับว่า นกตัวเล็กบินได้สูงกว่าเพื่อน แต่ที่มันทำได้เช่นนั้น เพราะกลอุบาย นกทั้งหลายไม่ประสงค์จะให้มันเป็นราชา จึงช่วยกันจับเพื่อจะจัดการกับมันตามกฎหมาย นกตัวเล็กกลัวมาก มันรีบเข้าไปซ่อนในรูหนู นกทั้งหลายจึงตั้งให้นกเจ้าแมวเป็นยามเฝ้าอยู่ปากรู กำชับว่าจะต้องไม่ปล่อยให้ผู้ร้ายหนีไปเป็นอันขาด นกเจ้าแมวจึงยืนเฝ้ารูหนูอยู่ตลอดวัน ไม่ยอมหลับตาเลย พอค่ำลงนกกอื่น ๆ เข้านอนด้วยความเหน็ดเหนื่อย มีนกเจ้าแมวตัวเดียวที่เฝ้าอยู่ต่างตาอยู่

นกเจ้าแมวก็เหนื่อยมากเหมือนกัน มันคิดว่า "ฉันหลับตาเสียสักข้างก็ได้ คอยดูอย่างดีด้วยตาอีกข้างหนึ่ง เจ้าตัวร้ายไม่อาจหนีออกจากรูได้หรอก" นกเจ้าแมวจึงหลับตาเสียข้างหนึ่ง แล้วจึงอีกข้างหนึ่งเขม็งไปที่ปากรูหนู นกตัวเล็กค่อย ๆ ไพล่หัวออกมา เมื่อนกเจ้าแมวลืมตาอีกข้างก็ถอยกลับ นกตัวเล็กคอยหาโอกาสจะหนีตอนนกเจ้าแมวเปลี่ยนตาอยู่ตลอดคืน มีอยู่ครั้งหนึ่งนกเจ้าแมวหลับตาข้างหนึ่ง แต่มันไม่ได้ลืมตาอีกข้างหนึ่ง นกตัวเล็กจึงถือโอกาสบินหนีไป

วันรุ่งขึ้นนกเจ้าแมวถูกไล่ส่วนจากนกทั้งหลาย ตั้งแต่นั้นมานกเจ้าแมวจึงไม่กล้า
ไหนดกอื่น ๆ เห็นตัวในเวลากลางวัน ถ้าเห็นก็จะพากันไล่จิก เพราะเหตุที่มันประมาทจน
ปล่อยไหนดกตัวเล็กหลบหนีไปได้ นกเจ้าแมวได้แต่ออกหากินในเวลากลางคืน นกตัวเล็ก
ก็เหมือนกัน มันรู้สึกอายที่จะไหนดกอื่น ๆ เห็นตัว และมันกลัวนกอื่น ๆ จะจับมันมันจึง
เที่ยวหลบอยู่ตามสวนและตามรั้ว นกอื่น ๆ จึงเรียกมันอย่างเหยียดหยามว่า "ราชาแห่งรั้ว"

นิทานเยอรมัน

ทำไมอูฐจึงมีตะโหงกกลางหลัง

ในสมัยที่โลกยังใหม่อยู่ สรรพสิ่งทั้งหลายมีสภาพไม่เหมือนในปัจจุบัน สัตว์ต่าง ๆ
มีรูปร่างผิดแปลกไปมาก อูฐตัวแรกของโลกมีหลังตรง ๆ เหมือนกับควายหรือวัว ยังไม่เป็น
โหนดสูงดังที่เห็นเดี๋ยวนี้ อูฐตัวแรกนี้มีสันคานขี้เกียจไม่ชอบทำงาน มันจึงหลบไปอยู่ตาม
ทะเลทราย กินแต่พวกพืชมีหนามอย่างต้นกระบองเพชรเป็นอาหาร เมื่อมีใครพูดกับมัน
มันจะพูดแต่คำว่า "ฮัมพ์" คำเดียวเท่านั้น ไม่พูดอะไรอีกเลย

เช้าวันจันทร์วันหนึ่ง ม้ามาหาอูฐพร้อมด้วยอานหลังและสายบังเหียนผูกอยู่ที่บ่า
มาพูดกับอูฐว่า "อูฐ อูฐ มานี่เถอะ นายบอกว่าให้มาหัดวิ่งอย่างฉับนี้"

"ฮัมพ์" อูฐร้องอย่างไม่พอใจ มาเห็นอูฐแสดงอาการเช่นนั้นก็วิ่งกลับไปบอกเจ้าของ
ต่อมาสุนัขวิ่งคาบไม้มาหาอูฐ แล้วพูดว่า "อูฐ มาทำงานเหมือนอย่างเราทำเถอะ
อย่าอยู่เฉย ๆ เลย"

"ฮัมพ์" อูฐกำรามคำเดิมอีก สุนัขก็วิ่งกลับไปบอกนาย
คราวต่อไปวัวมาบอกบ้าง แต่อูฐก็ยังพูดแต่คำว่า "ฮัมพ์" คำเดียว วัวจึงกลับไป
บอกนายว่า อูฐไม่เอาเรื่อง พูดว่า ฮัมพ์ คำเดียว

ในที่สุดเจ้าของจึงเรียกสุนัข มาและวัวมารวมกัน แล้วพูดว่า "นี่แน่เจ้าทั้งสาม
ข้าเสียใจมากที่เจ้าฮัมพ์ไม่ยอมทำงาน ดังนั้นข้าจะทิ้งมันไว้ที่ทะเลทรายตามลำพัง แต่ข้า

เสียใจที่เจ้าจะต้องทำงานมากขึ้นเป็นสองเท่า เพื่อชดใช้แรงงานที่เจ้าฮัมพ์ไม่ยอมทำ" สัตว์ทั้งสามได้ฟังเช่นนั้นก็โกรธมาก พวกมันปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี ส่วนอูฐก็ยังคงเถียงตนกระบองเพชรอย่างเอร็ดอโรย

ในสมัยนั้น มีสัตว์เล็ก ๆ ชนิดหนึ่งชื่อ ยิน อยู่ตามทะเลทราย มันเป็นสัตว์พอมควนหนึ่งเจ้ายินพอมคกคลั่งมาตามฝูง พอดีมันพบกับสุนัข วัว และม้า ทั้งสามจึงเล่าเรื่องอูฐให้ยันทึ่ง

"ว้าว" ตัวยินผิวกปาก "เจ้านั้นนะเรอะ อูฐของฉันทันเองแหละ มันพูดอะไรบ้างล่ะ"

"มันพูดว่า ฮัมพ์" สุนัขบอก "แล้วไม่ขยับเขยื้อนทำอะไรอีกเลย"

"มันไม่พูดอะไรอีกเลยหรือ" ยินซัก

"ไม่หรอก มันพูดแต่ฮัมพ์เท่านั้นแหละ" วัวตอบ

"ทีละ ฉันทะสงสัยสอนเขาบ้าง" ยินพูดแล้วก็วิ่งตัวไปตามฝูง ข้ามทะเลทรายไปจนพบกับอูฐ ยินพูดกับอูฐว่า "นี่อูฐ ฉันทะบอกท่านว่า ตั้งแต่เช้าวันจันทร์มาแล้ว ท่านไม่ได้ทำงานอะไรเลย" ยินพูดพร้อมกับเป่าคาถาไปที่อูฐ

"ฮัมพ์" อูฐกำราม

"ท่านพูดแต่ฮัมพ์ได้เท่านั้น ฉันทะต้องการให้ท่านทำงาน" มิใช่ที่ยินจะพูดอะไรอูฐก็คงเฉย และกำรามแต่คำว่า "ฮัมพ์" ออกมา แต่แล้วในขณะที่อูฐเหลียวไปดูบนหลังของมัน มันก็ต้องประหลาดใจ เพราะหลังของมันโป่งนูนสูงขึ้น ๆ จนเป็นตะโพง กว้างใหญ่

"นั่นเห็นไหม" ยินพูดอย่างมีชัย "เพราะพูดแต่ฮัมพ์ โดยไม่ยอมทำงานตะโพงก็จึงขึ้นโป่งนูนหลังของท่าน ท่านไม่ได้ทำงานมาหลายวันแล้วนี่ ไปทำงานของท่านเดี๋ยวนี้"

"ฉันทะทำได้ยังไง" อูฐค้าน "ในเมื่อหลังฉันเป็นตะโพงอย่างนี้"

"ตะโพงนั้นสร้างขึ้นเป็นประโยชน์ต่องานของท่าน" ยินอธิบาย "ท่านไม่ได้ทำงานมาสามวัน ฉะนั้นท่านต้องทำงานชดใช้ไปอีกสามวันโดยไม่ต้องกินอะไร ท่านจะมีชีวิตอยู่ได้เพราะเจ้าโหนดบนหลังนั้นแหละ ไปเถอะไปทำงานกับสามสหายนั้น"

อูฐเดินไปร่วมงานกับม้า วัว และสุนัขอย่างว่าง่าย และตั้งแต่นั้นมาอูฐก็มีทะเลาะโทงกลางหลังเรื่อยมาจนทุกวันนี้

นิทานอินเดีย

สุนัขล่าดวงอาทิตย์

กาลครั้งหนึ่ง ในโลกที่อยู่เหนือท้องฟ้าขึ้นไป ซึ่งเรียกกันว่า แดนแห่งความมืด มีเมืองหลายเมืองในโลกนั้น เป็นเมืองที่มีแต่กลางคืน ประชาชนมีชีวิตอยู่โดยปราศจากแสงสว่าง ดวงตาเกือบจะไม่มีประโยชน์ เขาใช้หูฟังเสียงและใช้มือคลำสิ่งต่าง ๆ เขาอยู่กันอย่างไม่ค่อยสบายนัก ทุกคนอยากให้มีแสงสว่าง พระราชาก็ทรงต้องการให้มีแสงสว่างด้วยเหมือนกัน "โลกมนุษย์เบื้องล่างมีดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ แล้วที่นั่นละ ฉันต้องหาทางให้มีแสงสว่างบ้าง" พระราชาทรงครุ่นคิดเรื่องนี้ตลอดเวลา

ในดินแดนแห่งความมืดนี้ มีสุนัขจำนวนมากมาย เพราะทุก ๆ คนเลี้ยงสุนัข แต่ในบรรดาสุนัขทั้งหมด มีพิเศษอยู่ตัวหนึ่ง ตัวมันใหญ่โต ดุ แข็งแรง และฉลาด ปากของมันกว้างมาก สามารถคาบของร้อน ๆ ได้แม้แต่คาบดวงอาทิตย์ ไกร ๆ จึงเรียกสุนัขตัวนี้ว่า "สุนัขล่าดวงอาทิตย์" นอกจากนี้มันยังมีขาที่แข็งแรงที่สุด และวิ่งได้เร็วที่สุด

วันหนึ่งพระราชาทรงมีพระราชดำริว่า "เจ้าสุนัขตัวนี้น่าจะวิ่งไปยังโลกมนุษย์และไล่คาบดวงอาทิตย์มายังดินแดนแห่งนี้ได้" พระราชาก็มีรับสั่งให้สุนัขออกเดินทางทันที สุนัขล่าดวงอาทิตย์ออกเดินทางอย่างกล้าหาญ แม้ว่ามันจะวิ่งได้เร็วมากก็จริง แต่ก็ต้องใช้เวลากว่าสองปีจึงถึงดวงอาทิตย์ มันวิ่งโดยไม่ได้พักผ่อนเลย เมื่อถึงดวงอาทิตย์มันก็อาปากออกเต็มที่และขยี้ดวงอาทิตย์ไว้ พยายามจะดึงให้หลุดจากท้องฟ้า แต่มันข้างร้อนเหลือเกิน ร้อนยิ่งกว่าดวงไฟใด ๆ ที่มันเคยคาบมาก่อน สุนัขคาบดวงอาทิตย์ไว้ในปากของมันได้สำเร็จ แต่มันไม่สามารถทนความร้อนได้ มันรู้สึกกลัวกับว่าตัวของมันจะถูกหลอมละลายด้วยความร้อนจากดวงอาทิตย์ ในที่สุดมันต้องคายดวงอาทิตย์ออก แล้วกลับไปสู่ดินแดนแห่งความมืดด้วยความละอายใจที่ไม่สำเร็จ

เมื่อพระราชาทรงเห็นสุนัขกลับมาตัวเปล่า ก็รู้สึกผิดหวังมาก พระองค์จึงมีรับสั่งว่า "ไปเอาดวงจันทร์มา มันไม่ร้อนเหมือนดวงอาทิตย์หรอก" สุนัขก็ออกเดินทางไปยังดวงจันทร์ทันที มันยื่นปากกว้างใหญ่ไปอมดวงจันทร์ มันรู้สึกเย็นราวกับอมน้ำแข็งก้อนใหญ่ ๆ และเหมือนถูกแช่เย็นจนจะเป็นน้ำแข็ง มันจำต้องละความพยายาม แล้วกลับไปยังดินแดนแห่งความมืดตัวเปล่า

พระราชาก็หวังมาก แต่พระองค์ยังไม่ละความคิดที่จะเอาดวงอาทิตย์และดวงจันทร์มาให้ได้ ไม่ว่าจะยากลำบากเพียงใด พระองค์จึงตรัสให้สุนัขกลับไปเอาดวงอาทิตย์มาให้ได้ แม้จะเหนื่อยสุนัขก็ออกเดินทางไปยังดวงอาทิตย์ แต่ก็ต้องผิดหวังอีก เพราะมันทนความร้อนไม่ได้ พระราชาก็มีรับสั่งให้ไปเอาดวงจันทร์ และเช่นเดียวกับคราวก่อน พระจันทร์เย็นเกินไป มันคาบพระจันทร์ไว้ไม่ได้ สุนัขต้องเดินทางกลับไปกลับมาอยู่สับเทียวยี่สิบเที่ยว ผลที่ได้รับคือความล้มเหลว ดังนั้นดินแดนแห่งความมืดก็ไม่สว่างขึ้น กระนั้นพระราชาก็ไม่เลิกความคิด พระองค์ทรงรำพึงว่า "สักวันหนึ่งเจ้าสุนัขจะต้องกลับมาพร้อมด้วยดวงอาทิตย์และดวงจันทร์"

ด้วยเหตุนี้ เจ้าสุนัขจึงต้องวิ่งไปจับดวงอาทิตย์และดวงจันทร์กลับไปกลับมาหลายปีผ่านไป มันก็แก่ลง กำลังลดน้อยลง แต่มันก็ไม่ละความพยายาม แม้ในปัจจุบันนี้ เจ้าสุนัขตัวนั้นก็ยังงัดตระเวนอยู่บนท้องฟ้าเพื่อจับดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ สूरियตราสและจันทร์ตราส เป็นเครื่องหมายว่าเจ้าสุนัขตัวนั้นยังมีชีวิตอยู่

นิทานเกาหลี

หลวงพ่อแซม

ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีชาวจีนที่ท่าเหมืองแร่กิดกบฏจะยึดเมืองภูเก็ต เมื่อ พ.ศ. 2419 พวกชาวเมืองได้ร่วมมือกันทำการต่อสู้ แต่สู้ไม่ได้ต้องหนีเข้าป่าหมด ชาวจีนที่ท่าเหมืองแร่เหล่านั้นจึงออกอาละวาดอย่างหนัก ขณะที่ยกกำลังมาทางบ้านท่าฉลอง ผู้คนที่เกิดความหวาดกลัวก็พากันหนีหลบซ่อนตัวอยู่ในป่า

ขณะที่ชาวบ้านพากันหนีพวกกบฏนั้น มีภิกษุรูปหนึ่งของวัดท่าคลอง ก็หลบพ้อแซม ท่านไม่ยอมหนีไปด้วย ท่านอยู่ในวัดพร้อมกับลูกศิษย์วัดจำนวนหนึ่ง หลวงพ้อแซมทำผ้าประเจียดสีขาวลงเลขยันต์ แจกให้ลูกศิษย์โพกศีรษะสู้กับพวกกบฏ ลูกศิษย์วัดเมื่อได้รับผ้าประเจียด ก็มีกำลังใจเข้มแข็งขึ้น และหายจากความหวาดกลัว พอพวกจีนยกมาทางท่าคลอง หลวงพ้อแซมจึงนำลูกศิษย์เข้าทำการต่อสู้กับพวกกบฏด้วยความกล้าหาญ จนในที่สุดพวกกบฏก็แตกกระจายไป จากนั้นจึงไปรวมสมัครพรรคพวกทำการต่อสู้ใหม่

ข่าวการรวมกันของลูกศิษย์หลวงพ้อแซมสู้กับพวกจีนได้แพร่หลายไป รุ่งเช้าชาวบ้านที่หลบหนีอยู่ในป่า จึงรวมกำลังเข้าสมทบร่วมสู้ด้วย โดยหลวงพ้อได้แจกผ้าประเจียดลงเลขยันต์ให้ทุกคนไป พวกจีนต่อสู้กับลูกศิษย์และชาวบ้านโดยการนำของหลวงพ้อแซม แต่เข้าจรวดเย็นก็เอาชนะไม่ได้ จนกระทั่งเรื่องพวกจีนเป็นกบฏรู้ถึงทางเมืองหลวง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าจึงมีรับสั่งให้ยกกำลังไปปราบปรามพวกกบฏจนราบคาบ

ด้วยความกล้าหาญและความซื่อสัตย์ของหลวงพ้อแซม เมื่อท่านดับขันธลง ชาวเมืองภูเก็ต จึงได้สร้างรูปหล่อของท่านไว้เคารพสักการะ ณ วัดท่าคลอง มีผู้ที่เลื่อมใสศรัทธา ไปสักการะท่านเป็นจำนวนมากจนถึงปัจจุบันนี้

นิทานพื้นบ้านจังหวัดภูเก็ต

กำเนิดของเกียะ

สมัยหนึ่ง เมื่อครั้งพระเจ้ายังไม่เป็นกษัตริย์ปกครองประเทศจีน พระองค์มีราชโอรสองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่าเจ้าชายต่งนี้ พระเจ้ายังไม่เป็นกษัตริย์ที่มักเชื่อฟังคำเพ็ดทูลของเหล่าขุนนางข้างประจบ

วันหนึ่งขุนนางกังฉินกราบทูลพระเจ้ายังไม่ว่า "ข้าพระพุทธเจ้าสืบทราบมาว่าเจ้าชายต่งนี้ กำลังวางแผนจะคิดกบฏต่อพระองค์" เมื่อพระเจ้ายังไม่ทรงทราบเช่นนั้น

ก็ครัวราชโอรสมาก มีรับสั่งให้ทหารไปจับตัวเจ้าชายตงนี่มาสำเร็จโทษ

ฝ่ายขุนนางที่ทราบความจริงว่ามีคนไปข่าวว่าเท็จให้พระเจ้ายังแม่ทรงเข้าพระทัยผิด ต่างก็รีบไปบอกเจ้าชายตงนี่ให้ทรงทราบทันที เจ้าชายรีบเสด็จหนีไปกับทหารจำนวนหนึ่ง ทั้งหมดหนีเข้าไปในป่า ได้รับความลำบากเป็นอย่างยิ่ง อาหารการกินก็แร้นแค้นอดอยากเข้าทุกที เมื่อออกมาจากเขา พวกทหารก็ต้องออกขอยานตามบ้านชาวนา แต่ก็ไม่ได้อะไรมา จึงเกิดคนลักขมมาต้ม เมื่อเสร็จแล้วทหารคนหนึ่งซื้อไก่จื้อซุย ก็นำเข้าไปถวายเจ้าชายตงนี่ พร้อมกับทูลว่า "เชิญเสวยแกงจืดผักขมพระเจ้าชา"

เจ้าชายจึงตรัสถามว่า "ไปเอาหมูที่ไหนมาล่ะ"

"ไม่มีหมูและไม่มีเกลือพระเจ้าชา" ไก่จื้อซุยทูล

"ชากินไม่ได้หรือไก่จื้อซุย ผักขมชาไม่เคยกิน แล้วจืด ๆ ชืด ๆ อย่างนี้จะให้ชากินเข้าไปยังใจ ถึงจะหิวอย่างไร ชาาก็กลืนไม่ลง"

ไก่จื้อซุยมีความกตัญญูคิดจะช่วยเจ้านายของตน เขาจึงแอบเข้าไปในป่า ใช้มีดตัดกลามเนื้อแขนของตนเอามาต้ม ถึงตนเองจะมีความเจ็บปวดเพียงใดก็สู้ทน เมื่อต้มจนสุกดีแล้ว จึงนำไปถวายเจ้าชายตงนี่ เจ้าชายรับอาหารมาเสวยก็รู้สึกว่ามีรสชาติผิดกว่าเนื้ออื่น ๆ จึงตรัสถามว่า "ไก่จื้อซุย นี่เป็นเนื้อกวาง เนื้อเก้ง หรือเนื้ออะไรกันแน่"

ไก่จื้อซุยก็นิ่งเสีย พอดีเจ้าชายทอดพระเนตรไปเห็นแผลเขา ทรงมองหน้าไก่จื้อซุย แล้วตรัสถามว่า "เจ้าเจียนเนื้อของเจ้าให้ชากินใช่ไหม"

ไก่จื้อซุยจึงต้องกราบทูลว่า "ถูกแล้วพระเจ้าชา โปรดพระราชทานอภัยโทษให้ข้าพระพุทธเจ้าด้วยเถิด"

"เจ้าไม่มีผิดอะไร ข้าสี่เป็นหนี้บุญคุณของเจ้า เจ้าเป็นคนซื่อสัตย์และกตัญญูต่อข้า เมาเกิดชาใดดีเมื่อไร ข้าจะตอบแทนเจ้าให้สาสมทีเดียว"

เจ้าชายตงนี่และพวกทหารเดินทางต่อไปจนถึงเมืองเจ เจ้าชายทรงอภิเษกกับลูกสาวเจ้าเมืองเจ อยู่มาไม่นานพระเจ้ายังแม่ก็เสด็จสวรรคต เจ้าชายตงนี่พร้อมพระมเหสีจึงเสด็จกลับบ้านเมือง ขึ้นครองราชสมบัติแทนพระบิดาต่อไป

ฝ่ายโกจือซุย เมื่อเห็นเจ้านายเป็นสุขแล้ว ก็กลับไปอยู่ช่วยมารดาทอเสื้อผ้า เลี้ยงชีพตามที่เคยมา

วันหนึ่งพระเจ้าต่งนี้ทรงดำริที่จะพระราชทานรางวัลแก่ทหารที่โดยเสด็จไปกับพระองค์เมื่อคราวหนีราชภัย จึงมีรับสั่งให้ทหารมารับรางวัล แต่โกจือซุยไม่ยอมมาเฝ้า ในที่สุดพระองค์ต้องออกมาตามเอง เพราะทรงเห็นว่าโกจือซุยมีบุญคุณต่อพระองค์มาก

ฝ่ายโกจือซุยรู้ว่าพระเจ้าต่งนี้เสด็จมาพระราชทานรางวัลแก่ตัว ก็พาแม่หนีไปซ่อนตัวในป่า พระเจ้าต่งนี้กับทหารเที่ยวค้นหาอยู่ทั้งวันก็ไม่ได้ตัว จึงมีรับสั่งให้เอาไฟเผาป่า เพื่อต้องการให้โกจือซุยออกจากป่า โกจือซุยพาแม่หนีเข้าไปอยู่ในโพรงไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง ไม่ยอมออกมา จึงถูกไฟครอกถึงแก่ความตาย การที่เขายอมตายเช่นนี้เพราะเขาเห็นว่า การที่เขาเสียสละเนื้อให้พระเจ้าต่งนี้เสียย่น เป็นการตอบแทนบุญคุณที่ได้ทรงชุบเลี้ยงมา เขาไม่ได้นับว่าผลตอบแทนประการใด

ครั้นไฟสงบแล้ว พระเจ้าต่งนี้จึงให้ทหารค้นหาในป่าอีก ก็พบศพคนทั้งสอง พระเจ้าต่งนี้เสียพระทัยมาก ไม่รู้จะทดแทนบุญคุณของโกจือซุยได้อย่างไร จึงมีรับสั่งให้ตัดต้นไม้ที่โกจือซุยตายอยู่นั้น มาทำเป็นฉลองพระบาทแก่ยี่หวง เพื่อที่เวลาพระองค์ไต่ยี่หวงเสด็จ ภูเขาเมื่อใด จะไต่ระลึกถึงโกจือซุยผู้มีบุญคุณต่อพระองค์เมื่อนั้น ตั้งแต่นั้นมา ชาวบ้านชาวเมือง ต่างก็พากันเอาอย่าง ทำยี่หวงใส่บางจนแพร่หลายทราบเท่าทุกวันนี้

นิทานจีน

ประวัติปาห้องโก

ในสมัยพระเจ้าซ่งยี่นจง มีชายคนหนึ่งชื่อ จักซุย เมื่อยังเป็นเด็กแม่ของเขา ได้สักกลางหลังจักซุยเป็นภาษาจีนว่า "จิน ตง ปอ กัก" แปลว่า ให้รับใช้ประเทศชาติ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แม่ตัวจะตายก็อย่าได้เสียขายชีวิตเลย เมื่อจักซุยโตเป็นหนุ่ม ก็เข้ารับราชการเป็นทหาร รับใช้ชาติบ้านเมืองด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและอุตสาหะ จนได้เลื่อนยศขึ้นเป็นลำดับ

ครั้งหนึ่งเมืองฮวนไคก็มีจืดตุด เป็นแม่ทัพยกทัพเข้าโจมตีประเทศจีน พระเจ้า
ซ่งยิ่นจงจึงแต่งตั้งให้จกซุยเป็นแม่ทัพใหญ่ออกไปปราบตีเมืองฮวน ด้วยความสามารถ
ของจกซุย จึงสามารถตีทัพฮวนอันมหาศาลให้หยุดยั้งที่ ไม้อาจมาถึงเมืองหลวงได้

ฝ่ายก็มีจืดตุดแม่ทัพฝ่ายฮวน เห็นว่าไม่สามารถใช้กำลังบุกประเทศจีนได้ เพราะ
จกซุยเป็นแม่ทัพที่เข้มแข็ง จึงคิดกลอุบายที่จะให้จกซุยออกจากตำแหน่งแม่ทัพ ก็มีจืดตุดสืบ
ไต่ความว่า ภายในเมืองหลวงนั้นอำนาจฝ่ายการปกครองตกอยู่ในมือของชิงไกวอ๋ามาตย์
ผู้ใหญ่คนหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจวาสนาขึ้นมาได้เพราะมีลูกสาวสวยเป็นพระสนมของพระเจ้า
ซ่งยิ่นจง ก็มีจืดตุดรู้นิสัยของชิงไกว ว่าชอบเงินมากกว่าสิ่งใดในโลก จึงลอบส่งคนเอา
ของกำนัลไปให้ แล้วบอกให้ชิงไกวหาทางเรียกจกซุยเข้ามาเมืองหลวงหรือหาทางกำจัด
เสียให้ได้ ถ้าทำได้สำเร็จก็จะไต่ลาภใหญ่ ภรรยาของชิงไกวจึงออกอุบายให้ลูกสาวช่วย
เพื่อทูลพระเจ้าซ่งยิ่นจงให้ออกพระกรุณารับสั่งเรียกตัวจกซุยจากแนวหน้า

พระเจ้าซ่งยิ่นจงกำลังหลุมหลอกลูกสาวของชิงไกว เมื่อนางทูลขอให้ประทับตรา
หยกลงในพระกระแสน์เรื่องใดก็ทำตามใจนาง โดยไม่ทรงสังเกตว่ามีเรื่องเรียกตัวจกซุย
เข้ามาเมืองหลวงรวมอยู่ด้วยฉบับหนึ่ง

ฝ่ายจกซุยเมื่อเห็นพระกระแสน์รับสั่งเรียกตัวเข้าเฝ้าในขณะที่ศึกกำลังพัวพันอยู่
เช่นนั้นก็แปลกใจ แต่โดยที่เป็นคนซื่อ เมื่อเป็นพระบรมราชโองการก็จำต้องปฏิบัติตาม
จกซุยจึงมุ่งตรงเข้าเมืองหลวงทันที ชิงไกวจึงเพ็ดทูลว่า "ขอให้ทรงพิจารณาดูเถิดว่า
จกซุยเอาใจผูกพันต่อพวกฮวนเพียงใด พอรับสินบนพวกฮวนก็แกล้งหนีมา หลักรฐานทุกอย่าง
ข้าพระพุทธเจ้ามีอยู่ทั้งนั้น" เจ้าข้า"

พระเจ้าซ่งยิ่นจงทรงนึกว่าเป็นจริง จึงหันหน้าจกซุยว่า "เจ้าหนีพวกฮวนมา
ยังงี้จะให้ข้าเจ้าใจอย่างไร"

จกซุยงงต่อขอหา แม้จะอ้างเหตุผลอย่างใดก็เถียงไม่ขึ้น จกซุยซนพลใจจึง
ต้องเสียหัวให้ชิงไกวผู้รักเงินมากกว่าชาติ ข้าราชการประหารชีวิตจกซุย เป็นที่เศร้าสลด
ของชาวจีนทั้งประเทศ เพราะทุกคนทราบดีว่าจกซุยเป็นผู้รักชาติและซื่อสัตย์ต่อราชวงศ์

เพียงใด ประชาชนต่างพากันสาปแช่งชิงไกว โดยการเอาแป้งหมี่มาปั้นเป็นรูปชิงไกว กับภรรยา แล้วเอาลงทอดในน้ำมันร้อน ๆ พร้อมกับสาปแช่งให้คนที่สองตกนรกลงกระหะ ทองแดง เมื่อแป้งสุกแล้วก็ยังเอาขึ้นมากัดกินเสียให้หายแค้นอีก ด้วยเหตุนี้จึงเรียกแป้งทอดนี้ว่า อีจ๋าไกว คำว่า อี แปลว่าน้ำมัน จ๋า แปลว่าทอด ไกว ก็ชื่อของชิงไกว อำมาตย์ทรรย์ อีจ๋าไกวในชั้นแรกนั้นทำเพื่อสาปแช่งชิงไกวและภรรยาจริงๆ แต่เมื่อใดลองชิมดูแล้ว รู้สึกว่าอร่อยดี จึงมีผู้ทำสืบมา ต่อมาภายหลังจึงเรียกอีจ๋าไกวเป็น ปาท่องโก๋

หลังแผ่นดินพระเจ้าชองย็อนจงแล้ว ชาวเมืองยังจำได้สร้างดวงซุ่ยส่งงามขึ้นเป็นที่ระลึกถึงคุณความดี และความซื่อสัตย์ของขุนพลกักฮุย ดวงซุ่ยนี้เป็นที่เคารพสักการะของชาวจินมาจนถึงปัจจุบันนี้

นิทานจีน

คุณค่าของการตรงต่อเวลา

ในสมัยโบราณ มีกษัตริย์พระองค์หนึ่งทรงเป็นผู้มีพระปรีชาสามารถ ปกครองบ้านเมืองให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข แต่เมืองนี้มีทำเลไม่เหมาะสม อาจถูกข้าศึกกรุกรานได้ง่าย พระองค์จึงมีรับสั่งให้หาอำมาตย์และอัครมหาเสนาบดีออกไปเลือกหาชัยภูมิที่เหมาะสมสำหรับสร้างเมืองใหม่ เมื่อเลือกได้ที่แล้ว พระองค์จึงตรัสสั่งให้เสนาไปช่วยกันปราบบริเวณแผ้วถางพื้นที่ให้เรียบร้อย เสร็จแล้วพระราชาก็สั่งให้นักปราชญ์ราชครูและพระโหราธิบดีหาฤกษ์ เพื่อจะได้ประกอบพิธีฝังเสาหลักเมืองให้เป็นสิริมงคลต่อไป พระราชครูและพระโหราธิบดีคำนวณฤกษ์ยามนาทีแล้ว ก็กราบทูลเวลาให้ทรงทราบพร้อมกับทูลว่า "ตามตำรากล่าวว่า เวลานี้เป็นมหาอุดมฤกษ์ สิ่งใดที่ใดปลูกฝังหรือสร้างลงในยามนี้ สิ่งนั้นจักเป็นทองคำทั้งสิ้น"

พระราชอาธิบดีทรงปลื้มปิติยิ่งนัก ตรัสว่า "ดีแล้ว ถ้าเช่นนั้นให้ท่านเป็นผู้กำหนด
ฤกษ์ เมื่อใดเวลาใดประโคมฆ้องกลอง แตรสังข์ขึ้น เพื่อเสนาซาราชการจะได้ปฏิบัติได้
ถูกต้องตามเวลาที่กำหนดไว้" อัครมหาเสนาบดีรับพระราชโองการ แล้วกลับไปจัดเตรียม
สิ่งงาน เนื่องจากบรรดาช่าง บรรดาคนงานยังไม่พร้อม ดังนั้นการดำเนินงานจึงชุลคุชลัก
ล่าช้า พอถึงฤกษ์ที่กำหนด พระโหราธิบดีก็ประโคมฆ้องกลอง ปรากฏว่าเหล่าช่างไม่สามารถ
ยกเสาหลักเมืองลงฝังไคตามเวลา จนเวลาล่วงไปหลายนาที่ จึงสามารถยกเสาลงฝังไค

ขณะนั้นมีหญิงม่ายคนหนึ่ง เผอิญได้ทราบเรื่องนี้มา นางอยากจะมีโชคบ้าง แต่เนื่อง
จากนางเป็นคนยากจนไม่สามารถจะทำอย่างอื่นได้ นางจึงตัดสินใจขุดหลุมไว้รอบบ้าน
เตรียมหาหน่อกล้วยไคครบจำนวนหลุม พอได้ยินเสียงฆ้องกลองประโคม นางรีบหยิบหน่อ
กล้วยลงปลูกในหลุมทุกหลุม กลับคืนแล้วนางก็เฝ้ารดน้ำบำรุงรักษาอย่างดี ต้นกล้วยเหล่านั้น
เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว นางได้ขยายพันธุ์ไปในไร่อีกมากมาย เก็บใบเก็บผลขายได้เงิน
ทองจนสามารถตั้งตัวได้

วันเวลาล่วงไป นครนั้นเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว การค้าขายเจริญกว่าแต่ก่อน
พระราชอาธิบดีเสด็จเสนาบดีเมือง ว่าเมื่อไรจะกลายเป็นทองสักที เวลาผ่านไปเสาที่ฝังไว้ก็
ไม่เปลี่ยนแปลง พระองค์จึงตรัสถามพระโหราธิบดี พระโหราธิบดีกราบบังคมทูลว่า
"พระราชอาญาไม่พินเกล้า เวลาที่พนักงานเคลื่อนเสาหลุมนั้น หาไคลงทันตามกำหนด
เวลาไม่ เสาหลุมต่อเมื่ออุดมฤกษ์ผ่านไปแล้ว ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าแม่เสาดินนี้จะไม่เป็น
ทองคำ แต่มีผลไคนครของพระองค์เจริญรุ่งเรืองดังที่เห็นอยู่ขณะนี้พระเจ้าข้า"

พระราชอาธิบดีตรัสถามต่อไปว่า "ถ้าเช่นนั้นท่านทราบไหมว่า ในเวลาอุดมฤกษ์ที่กล่าวนี้
มีผู้ใดบ้างปฏิบัติตรงตามเวลา" พระโหราธิบดีจึงกราบทูลเรื่องหน่อกล้วยของหญิงม่าย
พระราชอาจึงเสด็จไปไร่กล้วยของหญิงม่ายทันที เมื่อพระองค์ทอดพระเนตรเห็นไร่กล้วยที่
กำลังเจริญเติบโต มีผลดก ยาวสุกลูกหลุกตา ทำให้พระองค์พอพระทัยมาก ตรัสออกมาว่า
"ผู้ที่ตรงต่อเวลา รู้จักใช้ปัญญาให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ย่อมประสบความสำเร็จเป็นแน่แท้"
เพื่อจะตอบแทนการปฏิบัติการอย่างตรงเวลาของหญิงม่ายผู้นั้น พระราชอาทรงพระราชทาน

รางวัลแก่นางเป็นจำนวนมาก ทำให้หญิงม่ายปลื้มปีติยิ่งนัก

ตั้งแต่นั้นมา ใครจะก่อสร้างบ้านเรือนหรือปลูกพืชผลไม้ ๗ จึงมักนิยมหาฤกษ์ยาม เพื่อให้เป็นสวัสดิมงคลแก่เจ้าของ ยึดถือกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

นิทานไทย

นาคเมืองหนองแส

ยังมีพญานาคผู้เป็นใหญ่เหนือนาคทั้งหลาย อาศัยอยู่ ณ บริเวณหนองแสตัวหนึ่งชื่อ พินทโยนกวดินาค กรองอำนาจอยู่หัวหนอง และธนะภูณนาคกรองอำนาจอยู่หางหนอง สองนาคอยู่ร่วมกันฉันมิตรร่วมน้ำสาบาน รักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอันดี เมื่อใดได้อาหารมากก็จะแบ่งกันกิน อยู่กันอย่างสงบสุขตลอดมา โดยมีชีวานาคผู้เป็นหลานเป็นพยานสังเกตุการณ์

วันหนึ่ง ช้างตัวใหญ่เกิดพลัดตกที่ท้ายหนอง ธนะภูณนาคดีใจมาก เพราะไม่เคยมีสัตว์ใหญ่หลงมาเป็นเหยื่อ ใดเนื้อช้างมาก็จัดแจงแบ่งไปให้พินทโยนกวดินาค สหายผู้อยู่ท้ายหนอง เป็นที่อิจฉานำสำราญโดยถ้วนทั่ว ต่อมาเมื่อเม่นมาตกที่หัวหนองบ้าง พินทโยนกวดินาคจึงแบ่งเม่นให้ธนะภูณนาค แต่เม่นตัวเล็ก ส่วนแบ่งจึงลดน้อยลงตามตัว ธนะภูณนาคบริโภคไม่อิ่มสมใจ ชำเห็นชนเม่นยาวกว่าชนช้างมาก ก็คิดว่าชะรอยเม่นจะต้องตัวใหญ่กว่าช้างแน่ เห็นทีเพื่อนรักจะเล่นไม่ซื่อเสียแล้ว จึงนำชนเม่นเป็นหลักฐานไปอ้างกับชีวานาค ชีวานาคก็เห็นควย ตั้งแต่นั้นมาธนะภูณนาคกับพินทโยนกวดินาคก็ผิดใจกัน ถึงกับตัดเพื่อนหันมารบกันเองเป็นที่เดือดร้อนของนาคอื่น ๆ ในหนองน้ำเดียวกัน ด้วยฤทธิ์เดชของนาคทั้งสองทำให้น้ำชุ่มกระเซ็นชานไม้สงบดังเดิม เทวดามหาพราหมณ์สองนาคก็ไม่พึง ร้อนถึงพระอินทร์มีบัญชาให้พระวิศุกรรมลงมาจัดการขับไล่นาคทั้งสองออกจากหนองแส ส่วนนาคตัวอื่น ๆ ก็ต้องอพยพไปอยู่ถิ่นใหม่ด้วย เพราะหนองน้ำชุ่มน้ำไม่สามารถอาศัยอยู่ได้

พินทโยนกวดินาคตัวนี้ไปทางเชียงใหม่ เกิดเป็นแม่น้ำอิงตามเส้นทางที่ผ่านไป

ส่วนทางของชีวานาคเกิดเป็นแม่น้ำอุ (อรัญนที) เลยไปถึงแม่น้ำชีวานที ซึ่งผ่านเมือง
ขุนขอมหนองหานนอยด้วย และทางของธนะมุลนาคก็เกิดเป็นแม่น้ำมูล สำหรับนาคอพยพ
ตัวอื่น ๆ ก็ก่อให้เกิดแม่น้ำลำธารสายต่าง ๆ ปรากฏอยู่ทั่วไป

นิทานไทย

กู่ทะเลาะวิวาทของสัตว์

นานมาแล้ว ณ ป่าแห่งหนึ่งเป็นที่อาศัยของสัตว์นานาชนิด สัตว์เหล่านั้นอยู่ร่วมกัน
อย่างเป็นสุข ไม่ทำร้ายและเบียดเบียนซึ่งกันและกัน เมื่อหาอาหารได้ก็แบ่งปันกันกินโดยไม่
ถือพวกถือเหล่า

วันหนึ่ง ขณะที่แมวกำลังหยอกล้อกับนกเพลินอยู่ บังเอิญหนูตัวหนึ่งวิ่งเล่นกับเพื่อน ๆ
มาชนเอาแมวตัวนั้นอย่างไม่ตั้งใจ แมวโกรธว่าหนูแกล้ง จึงตบว่าขึ้น หนูเถียงว่าไม่ได้
ตั้งใจ อ้างนกเป็นพยาน นกก็บอกไปตามความจริงว่าหนูไม่ได้ตั้งใจ แมวยิ่งโกรธจัดหาว่า
นกเข้าข้างหนู จึงไล่ตะครุบนก นกบินหนีขึ้นบนกิ่งไม้ แมววิ่งไล่หนู หนูวิ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิต
บังเอิญเห็นสุนัขกำลังนอนเล่นอยู่ที่ใต้ต้นไม้ หนูจึงวิ่งหลบเข้าระหว่างช่องที่สุนัขนอนกับโคน
ต้นไม้ แมวกำลังวิ่งมาอย่างเร็วขึงตัวไม่ทัน เลยเหยียบเอาหัวสุนัขเข้าเต็มฝ่าเท้า เล็บของ
แมวข่วนถูกถึงจมูกสุนัขเลือดไหลเป็นทาง ทำให้สุนัขตื่นนอนหลับเพลิน ๆ โกรธ หันไปบอกว่า
แมว แมวก็ก่เถียงสุนัขบ้าง สุนัขโกรธตรงรี่เข้าจะกัดแมว แมวเห็นทำสู้ไม่ได้จึงวิ่งหนีสุดกำลัง
ขณะที่สุนัขไล่แมวยู่นั้น กระจ่ายมองเห็นเข้าก็ตกใจ วิ่งหนีบ้าง จนวิ่งไปชนผนังถ้ำ
กระจ่ายโกรธจัด จึงใช้เท้าหน้าตะกุยหินและดิน หินกลิ้งตกลงมาข้างล่างถูกสิ่งโตซึ่งกำลัง
หลับอยู่ ตื่นตกใจ มันแผดเสียงคำรามก้องป่า เสียงของสิ่งโตทำให้สัตว์ป่าทั้งหลายตกใจ
แตกตื่นหนีอย่างไม่คิดชีวิต

ขณะนั้นหมูตัวหนึ่งกำลังกินฝังอยู่บนยอดไม้ เมื่อเห็นสัตว์ทั้งหลายวิ่งกันอย่างไม่คิดชีวิต
ก็แปลกใจ รีบลงจากต้นไม้ อารามรีบร้อนทำให้มันพลัดตกจากกิ่งไม้ไปยังกอไผ่ เท้าของมัน

เกี่ยวหอยยอดไฟไว้ ทำให้ตนไฟโยกคลอนไปมา ตนไฟเสียสีกันอย่างแรง เกิดความร้อน
ไฟลุกขึ้น และไหมลามไปอย่างรวดเร็ว สัตว์น้อยใหญ่ทั้งหลายต่างก็รีบหนีกันอย่างไม่คิดชีวิต
บางก็หนีเข้าไปในป่าลึก เช่น เสือ สิงโต กวาง เม่น เก้ง ฯลฯ สัตว์พวกนี้เลยเป็นสัตว์ป่า
มาจนทุกวันนี้ ส่วนสัตว์บางพวกวิ่งออกมาสู่บ้านเมืองของมนุษย์ เช่น ยุง แมลงหวี่ ผีเสื้อ
มา หนู หมา เป็ด ไก่ ฯลฯ สัตว์พวกนี้จึงยึดเอาแดนมนุษย์เป็นที่อาศัยตั้งแต่นั้นมา

ขณะที่ไฟกำลังลุกลามอยู่นั้น กบซึ่งแต่เดิมเป็นสัตว์บก กำลังนอนอยู่ในรู เมื่อไฟ
ลุกลามมาถึง มันทนความร้อนไม่ได้ จึงออกจากรูกระโดดหนีผ่านเข้าไปในไฟทำให้ไฟไหม้
ผิวหนังเรียบสวของมันจนเหี่ยวยุบไม่น่าดู พอถึงมันกระโดดมาพบหนองน้ำใหญ่ขวางหน้า
จึงกระโดดลงไปลอยคอในหนองน้ำ นกกระสาซึ่งหาอาหารอยู่ในหนองน้ำนั้นถามว่าเกิด
อะไรขึ้น กบไม่พูดเพราะตกใจและเหนื่อย นกกระสาก็โกรธว่ากบเล่นตัว จึงพากันไล่
จิกกบ กบตกใจรีบดำน้ำหนี นกกระสากล่าวาสาว่าตั้งแต่เป็นต้นไป ถ้ามีโอกาสเมื่อใด
ก็จะจับกบกินเป็นอาหารให้หายแค้น นับแต่นั้นเป็นต้นมา เมื่อนกกระสาพบกบเข้าที่ไหน
มันจะต้องรีบกินกบเป็นอาหารทุกครั้ง กบเลยกลายเป็นสัตว์ที่อยู่ใต้น้ำและ
บนบก กลายเป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ส่วนสัตว์ทั้งหลายที่เป็นต้นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท
และที่คาดโทษกันไว้ ก็ยังคงโกรธกันอยู่ตราบนานเท่าทุกวันนี้ เช่น หมากับแมว นกกระสากับกบ
แมวกับหนู เป็นต้น

นิทานเชิงประวัติ

สุนัขกับแมว

ชายเชื่องผู้หนึ่งปลูกกระท่อมเล็ก ๆ อยู่ริมฝั่งแม่น้ำแห่งหนึ่ง เขาเลี้ยงแมวไว้
หนึ่งตัว และเลี้ยงสุนัขหนึ่งตัว อยู่มาวันหนึ่งขณะที่เดินทางกลับบ้าน เขาพบแหวนเก่า ๆ
วงหนึ่ง จึงหยิบขึ้นมาดู แล้วถือกลับบ้านโดยไม่รู้ว่ามันเป็นแหวนมงคล นับแต่ได้แหวนมา

เขาก็อึดใจและร่ำรายขึ้นเรื่อย ๆ ภรรยาของเขาจึงบอกว่า "แหวนวงนี้แหละที่ช่วยให้เราร่ำรายขึ้น เราควรจะได้มันใหม่ดชิดสักหน่อย"

เขาจึงนำแหวนไปใส่ในหีบไม้ใส่กุญแจแล้วไขเชือกผูกแขวนไว้ที่หิ้งบนห้องนอน ต่อมาเมื่อมีคนหนึ่งซึ่งอยู่ฝั่งแม่น้ำตรงกันข้าม มาขโมยแหวนของเขาไป ทำให้ครอบครัวนี้ยากจนลงอีก สุนัขจึงปรึกษากับแมวว่า "เราต้องหาทางช่วยเหลือนายของเราให้ได้" แมวรีบสนับสนุนว่า "เราไปเอาแหวนที่ขโมยลักไปคืนมาให้จงได้"

จากนั้นสัตว์ทั้งสองก็วางแผนกัน โดยให้สุนัขเป็นผู้ว่ายน้ำ แมวเป็นผู้ลี้ภัย ครั้นถึงฝั่งแล้ว ทั้งสองก็พากันไปยังบ้านของขโมย ปรากฏว่าเจ้าของขโมยกับแหวนไว้ในหีบใบใหญ่ สุนัขและแมวไม่สามารถพาหีบข้ามน้ำได้ สุนัขจึงบอกแมวว่า "จงไปจับหนูมาตัวหนึ่ง แล้วบังคับให้มันเจาเราไปคาบเอาแหวนออกมา" แมวจึงไปจับหนูมา แล้วบังคับให้หนูเจาเราไปคาบเอาแหวนออกมาตามแผนการ เมื่อได้แหวนแล้วแมวก็นำไปฝากสุนัข หลังสุนัขว่ายน้ำกลับบ้าน

พอถึงฝั่ง แมวก็คิดจะเอาดีแต่ฝ่ายเดียว จึงรับกระโดดขึ้นบนหลังคาบ้าน นำแหวนไปให้นายโดยเร็ว สองฝ่ายเมื่อเป็นนายดีใจมาก จึงผลัดกันกอดรัดแมวด้วยความรัก สักครู่ต่อมาสุนัขก็มาด้วยอาการเหินห่างเล็กน้อย เนื้อตัวเปื้อนเลอะเทอะ เพราะตะเกียกตะกายขึ้นฝั่ง ผู้เป็นนายเห็นสุนัขมาด้วยอาการเช่นนั้นก็โกรธ ฉวยไม้ไล่ตีเป็นการใหญ่ แมวก็มีใจกล่าวแกล้งแทนสุนัข กลับนึกกระหยิ่มใจที่ตนหักหลังเพื่อนได้สำเร็จ

ตั้งแต่นั้นมา สุนัขกับแมวก็กลายเป็นศัตรูกัน เมื่อสุนัขเห็นแมวเข้าที่ไรเป็นทองลาก็กัดทันที

นิทานเรื่องสัตว์

วัวกับเด็กเกเร

มีเด็กเลี้ยงวัวคนหนึ่ง เป็นเด็กเกเรมาก ทุกครั้งที่พาวัวไปเลี้ยง เขามักจะถือกระบองตีค้อนไปควย และมักจะใช้กระบองนั้นฟาดตีลงบนหัวของวัวเสมอ ดูประหนึ่งว่าเป็นของสนุก ซึ่งตรงกันข้ามกับวัว มันรู้สึกเจ็บเป็นอันมาก เพราะกระบองอันนั้นทำด้วยไม้ตันและหนัก บางครั้งเด็กก็ถูกเขาทั้งสองข้างทำให้ปวดร้าวไปทั่วหัวของมัน วัวพยายามวิ่งหนีเพื่อหนีจากกระบองของเด็ก แต่เด็กคนนั้นก็หาโอกาสตีเสมอ เมื่อใดไม่สามารถจะไล่ตีได้ทัน เขาก็จะขว้างควยกระบอง ถูกเขาที่ไหนก็ปวดร้าวไปที่นั่น ทำให้วัวคิดในใจว่า ทำอย่างไรจึงจะตัดสันดานเด็กคนนี้ได้

อยู่มาวันหนึ่ง เด็กเกเรกระโดดขึ้นหลังวัวพร้อมกับเอากระบองไปควยตามเคย วันนี้เขานึกสนุกเป็นพิเศษ จึงชี้วัวพลางกระแทกขาให้วัววิ่ง และใช้กระบองระดมตีสะโพกของวัวอย่างไม่นับ วัวได้รับความเจ็บปวดสุดที่จะทนได้ จึงหันหน้าหนีหลังสะบัดจนเด็กคนนั้นตกลงมาอยู่ที่พื้น เด็กเกเรแทนที่จะสำนึกตัวกลับควากระบองกระโดดเขาไประดมตีที่เขาของวัวอีก

"คราวนี้เอาแน่" วัวคิด "มีฉะนั้นเจ้าเด็กใจร้ายก็จะเห็นเราเป็นสัตว์ไม่มีชีวิตและเลือดเนื้อไป" คิดดังนั้นแล้ว วัวก็ก้มหัวลงแล้วตักหัวขึ้น เขาทั้งคู่สอดเขาไปในเล้าของเด็กเกเร วัวชูหัวขึ้นจนเท่าทั้งสองของเด็กพนดินดินกระเด่ว ๆ อยู่ เด็กเกเรจะลงก็ลงไม่ได้ รอคะโถนไหนคนช่วยเป็นพลวัน ชาวบ้านได้ยินเสียงเด็กร้องไห้ช่วยก็พากันวิ่งมาแต่วัวตัวนั้นปล่อยเด็กลงและวิ่งหนีไปเสียแล้ว

ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นมา เด็กคนนั้นก็หายเกเรไม่รังแกสัตว์ตัวใดอีก

นิทานคติธรรม

โลกมาลาภหาย

พรานป่าผู้หนึ่งออกเที่ยวล่าสัตว์ด้วยหน้าไม้ จนถึงป่าดิบแห่งหนึ่ง เขาพบกวางตัวใหญ่ยืนเบ่งอยู่เชิงเขา ด้วยฝีมืออันขมังธนู พรานป่าลั่นธนูไปครั้งเดียว กวางเคราะห์ร้ายตัวนั้น ก็ทรุดชวรลงขาดใจตายอยู่กับพื้น พรานป่าดีใจนักจัดแจงเอาเกวาล้อมดัดเท้าทั้งสองข้างของกวางแล้วลากกลับบ้าน แต่ทันใดนั้นเอง หมูป่าใหญ่ตัวหนึ่งดูร้ายมาก ส่องตาแดงก่ำมีเขี้ยวยาวขาว ยืนขวางหน้าอยู่ พอเห็นพรานป่าเดินมา เจ้าหมูป่าก็ตะกุกตะกักจะทำร้ายพรานป่า

นายพรานเห็นท่าไม่ดี ก็วางกวางกระซากธนูจากบ่า แล้วเล็ง!ไปยังหมูป่าหมายจะประหารทีเดียวให้ตาย หมูป่าเห็นดังนั้นจึงกระโจนเข้าใส่พรานป่าโดยเร็วและแรง มันเป็นเวลาเดียวกับที่พรานป่าดีดสายธนูปล่อยลูกธนูพุ่งเข้าใส่หมูป่า ลูกธนูพุ่งเข้ากระแทกหน้าผากหมูป่าเต็มแรง ด้วยความเจ็บปวด หมูป่าก็หะเล็งพรวด เขี้ยวอันคมกระแทกเข้าที่หน้าอกนายพราน พรานหงายหลัง กระแทกพื้นอย่างแรงไปทับเอว ทำให้หูตายุอีกตัวหนึ่ง พรานป่า หมูป่า และงูนอนตายอยู่เคียงกัน

หมาจิ้งจอกตัวหนึ่งเที่ยวหาอาหารผ่านมาเห็น พราน หมูป่า งู และกวางนอนตายข้าง ๆ มีคันธนูตกอยู่ หมาจิ้งจอกก็จุกปากอย่างดีใจ "วันนี้ช่างมีลาภปากแต่เช้าทีเดียว อย่างนี้ถ้าไปหลายวัน แต่ เอ! เราจะกินอะไรก่อนดี จะกินงู หมูป่า กวาง หรือพรานดีล่ะ" มันยืนตรองอยู่ครู่หนึ่ง ก็ตกลงใจ "งู หมูป่า กวาง และพรานเอาไว้เป็นเสบียงครึ่งทางที่ดีเราจะกินเจ้าสายธนูเสียก่อนจะดีกว่า"

ว่าแล้วหมาจิ้งจอกก็ตรงเข้าไป ส่องตันทนากับคันธนูไว้ พันก็เขี้ยวสายธนูซึ่งทำด้วยหนังอย่างเอร์คอรอย แต่ช่างเป็นคราวเคราะห์ร้ายอะไรอย่างนั้น พอหมาจิ้งจอกแตะสายธนูขาด สายธนูก็วัดผิงเดียวทะลุหัวใจ หมาจิ้งจอกตายทันที

สี่สหาย

ณ ริมหนองน้ำในป่าลึกแห่งหนึ่ง แพะสี่ขาวตัวเล็ก ๆ ตัวหนึ่งมาที่หนองน้ำ แต่มันไม่กล้าลงกินน้ำ สัตว์อื่น ๆ อีกสามตัว คือ อีกาขนดำเป็นมันจับอยู่บนกิ่งไม้ หนุมองออกมาจากโพรงริมหนองน้ำ และเต่าตัวหนึ่งซ่อนอยู่ใต้พืชน้ำ สัตว์ทั้งสามเห็นว่าแพะน้อยไม่กล้าดื่มเพราะกลัว มันจึงอยากจะช่วย อีกามองดูรอบ ๆ แล้วร้องบอกเต่าว่า "ที่นี่ไม่มีศัตรูหรอก ช่วยบอกแพะด้วยว่ามันดื่มน้ำได้อย่างปลอดภัย" เต่าโผล่หัวขึ้นเหนือน้ำแล้วบอกแพะว่า "เชิญดื่มน้ำได้ ไม่ต้องกลัวหรอก" หนูวิ่งออกมาจากโพรงถามแพะว่า "เหตุไรท่านจึงไม่กล้าลงกินน้ำ"

"ฉันเพิ่งได้ยินนายพรานมา" แพะตอบ "ฉันกลัวเขาจะแอบยิงมาข้างหลังเพื่อเอาบ่วงดักขณะที่ฉันกำลังดื่ม"

"เราทั้งสามเป็นเพื่อนกัน ท่านมาเป็นเพื่อนกับพวกเราสิ อยู่ในป่าตัวคนเดียวไม่ดีหรอก" เต่าชักชวน แพะก็ตกลงเป็นเพื่อนกับสัตว์เหล่านั้น สัตว์ทั้งสี่อยู่ด้วยกันอย่างเป็นสุข-

อยู่มาวันหนึ่ง แพะน้อยหายไป "น่ากลัวจะมีอะไรเกิดขึ้นกับเขาเสียแล้ว" อีกาพูดเถร ๆ

"บางทีเขาอาจจะพบนายพราน" หนูเดา

"เราไปช่วยกันตามหาเขาดีกว่า" เต่าออกความเห็น

อีกาจึงบินขึ้นสูงเหนือยอดไม้ มันพบแพะกำลังคิดแรวของนายพราน

"ช่วยด้วย !" แพะร้อง "นายพรานทั้งฉันไว้ในแรว ขณะที่เขาไปดักสัตว์อื่น ๆ พอกลับมาเขาจะฆ่าฉัน" อีการู้สึกเป็นทุกข์มาก มันบอกว่า "ฉันจะบินกลับไปบอกเพื่อน ๆ มาช่วยท่าน" ว่าแล้วมันก็บินไปบอกหนูและเต่า

"หนู ท่านสามารถจะแกะเชือกที่บ่วงของนายพรานได้" เต่าพูด

"ความคิดของเพื่อนเขาคือ" หนูเห็นด้วย "อีกาพาฉันไปที่แพะติดแรวน้อย" ดังนั้นอีกาจึงพาหนูไป หนูใช้ฟันอันแหลมคมแกะเชือกบ่วง พอมันแกะเสร็จเต่าก็มาถึง

"แท้จริง" แพะรอง "ประเดี๋ยวนายพรานก็จะกลับมาแล้ว ท่านจะหนีไปได้อย่างไร ? อีกาบินไปจับบนยอดไม้สูง ๆ ใด หนูวิ่งลงรูในพื้นดินได้ ฉันทิ้งหนีได้เร็วจัง แต่ท่านได้แต่กลานความเคียม ถึงอย่างไร ๆ ท่านก็หนีเขาไม่พ้น"

ทันใดนั้น ทั้งสี่ก็ได้ยินเสียงฝีเท้านายพรานของมา อีกาบินไปจับบนยอดไม้ หนูวิ่งลงรู แพะรีบวิ่งไปโดยเร็ว เต่าที่นำส่งสารได้แต่กลานความเคียมไปที่พงหญ้า

นายพรานโกรธมากเมื่อเห็นเชือกขึงขาด และทราบว่าแพะหลุดหนีไปได้ เขามองไปรอบ ๆ เห็นเต่ากลานอยู่แถวนั้น "ได้เต่าอ่อน ๆ ตัวหนึ่งก็ยังดีกว่าไม้ไผ่อะไรเลย" นายพรานรำพึง เขาจับเต่าใส่ย่าม แล้วเดินไป หนูโผล่ออกจากรูเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด มันบอกอีกาและแพะ

"คราวนี้เราต้องช่วยเต่า" อีกาพูด

"เราจะช่วยยังไง" หนูถาม

"ฉันจะวิ่งล่อนายพรานไป" แพะวางแผน "แล้วเขาก็จะวางย่ามลงและวิ่งไล่ฉัน ที่นี้หนูก็ไปช่วยเต่าออกจากย่าม" เมื่อตกลงกันแล้ว แพะก็วิ่งไปล่อนายพราน นายพรานรีบวางย่ามลงแล้ววิ่งไล่แพะ หนูรีบวิ่งไปตะแคงที่ผูกปากย่าม เต่ารีบกลานออกมาแล้วตรงไปยังหนองน้ำทันที

นายพรานวิ่งไล่แพะจนรู้สึกเหนื่อย จึงเดินกลับมายังที่ที่เขาวางย่ามไว้ "อย่างน้อยที่สุด เรากียังมีเต่าอ่อน ๆ เหลืออยู่ตัวหนึ่ง" นายพรานคิด

เมื่อเขาพบย่ามเปล่า นายพรานแทบจะไม่เชื่อสายตาตนเอง "แท้จริง! ที่แรกแพะผีเท่าตัวนั้นหนีรอดไปได้ คราวนี้เต่าที่กลานความเคียมตัวนั้นยังหนีอีก เราเลยอดไม้มีอะไรกินในวันนี้"

ส่วนแพะ อีกา หนู และเต่า ใ้สาบานว่าจะเป็เพื่อนร่วมตายและช่วยเหลือกัน ในยามทุกข์ยาก โดยวิธีนี้สี่ตัวทั้งสี่จึงอาศัยอยู่ในป่าอย่างปลอดภัย ตลอดระยะเวลาหลายปี

กาสุปัตตะ

นานมาแล้ว มีพญาภคตวันหนึ่งชื่อ สุปัตตะ เป็นหัวหน้าปกครองฝูงกาเป็นจำนวนมาก สุปัตตะมีนางกาชื่อ สุปัสสาเป็นภรรยา มีกาหนุ่มชื่อ สุมุขะ เป็นผู้รับใช้ใกล้ชิด

วันหนึ่ง พญาสุปัตตะพานางสุปัสสาไปหากินแถวบริเวณพระราชวัง ทั้งสองไปเกาะที่โรงครัวหลวง ขณะนั้นพ่อครัวปรุงอาหารเสร็จใหม่ ๆ และกำลังต้กลีสาชณะเพื่อนำไปถวายพระราชินี นางสุปัสสาได้กลิ่นอาหารจากโรงครัว ก็เกิดความอยากในอาหารเป็นกำลัง ครั้นจะเข้าไปแย่งอาหารเอาขณะนั้นก็เกรงอันตราย จึงสู้อดกลืนไว้ไม่พูดสิ่งใด

รุ่งขึ้น สุปัตตะเห็นนางกาอุชบเขาไม่กระปรี้กระเปร่าเหมือนทุกวัน จึงชวนนางออกไปหากินเพื่อได้รับความสบายใจบ้าง นางกาสุปัสสาจึงบอกว่า "วันนี้เห็นจะไปไม่ได้เสียแล้ว รู้สึกมีอาการคล้ายแพทอง ฉันอยากกินอาหารของพระราชินี ถ้าไม่ได้กินในวันนี้คงเอาชีวิตไม่รอดแน่" กาสุปัตตะทราบดังนั้น ก็คิดหาวิธีที่จะได้อาหารมาให้นาง กาสุมุขะสังเกตเห็นนายเกรงขรึม จึงเข้าไปถามว่า "ข้าพเจ้าสังเกตเห็นท่านมีอาการเกรงขรึมคล้ายจะมีอะไรหนักใจ หากไม่เป็นการละลาบละลวงเกินไป ขอท่านได้โปรดบอกข้าพเจ้าเถิด ข้าพเจ้าอาจสละทั้งกำลังกาย สติปัญญา และชีวิตช่วยเบี่ยงภาระหนักใจได้ ขอได้โปรดใช้มาเถิด"

"ขอบใจ ท่านสุมุขะ ท่านเป็นผู้ที่รับใช้เราด้วยความจงรักภักดี เคยช่วยแบ่งเบารภาระให้มากมายนานแล้ว ครั้งนี้เห็นจะเหลือวิสัยที่ท่านจะช่วยได้"

"ข้าพเจ้ายังจำคำโบราณได้ว่า งานหนักมักพ่ายแพ้แก่คนพยายาม เสมือนยอดเขาสูงเพียงใดก็ตาม ย่อมอยู่ใต้ฝ่าเท้าของผู้พยายามป็นจนสำเร็จได้ งานของท่านแม้จะยากเพียงใดก็ยังไม่พ้นวิสัย ถ้าเราได้พยายาม ขอได้โปรดบอกเถิด"

กาสุปัตตะจึงเล่าเรื่องที่นางกาสุปัสสาต้องการกินอาหารของพระราชินี สุมุขะจึงกล่าวว่า "เรื่องนี้ปล่อยให้เป็นการของข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะได้อาหารมาภายในวันนี้" ว่าแล้วสุมุขะก็เรียกกาทั้งหลายประชุมกัน เล่าเรื่องให้ฟังแล้วจัดแบ่งหน้าที่กาทั้งหมด เมื่อนัดแนะแผนการแล้ว ก็พากันบินไปยังพระราชวัง

ครั้นได้เวลาเชิญเครื่องพระกระยาหารไปถวายพระราชา เจ้าพนักงานเชิญสำหรับ
หาบออกจากโรงครัว เพื่อขึ้นไปยังพระตำหนัก กาสุมะเห็นดังนั้น จึงกระซิบเตือนเพื่อนกา
ว่า "ขณะที่เราเกาะจิกที่บุรุษผู้นี้เรื่องนี้ ชีวิตเราคงไม่รอด พอสำหรับตกจากบ่า อาหาร
กระเด็นออกจากปากแล้ว พวกเจ้าจงรีบตบอาหารให้เต็มปาก นำกลับไปให้เจ้านาย
ของเรา ไม่ต้องห่วงเราดอก"

เมื่อสั่งการแล้ว สุมะก็โฉบลงเกาะพนักงานเชิญเครื่อง แล้วเอางอยปาก
อันแหลมจิกปลายจมูกอย่างถนัดแล้วกระชาก พร้อมตีด้วยปีกและเท้า บุรุษนั้นถูกโจมตีโดย
ไม่รู้สีกตัวก็ตกใจสุดขีด ประกอบกับความเจ็บปวด จึงปล่อยสำหรับทิ้งแตกกระจาย กาทั้งหลาย
ที่กุมเชิงอยู่ ต่างบินลงตบอาหารเต็มปากทุกตัว สุมะก็จิกที่บุรุษนั้นเพื่อมิให้ขัดขวางการชน
อาหารใด จนกระทั่งกาทั้งหลายตบอาหารไปพอความต้องการแล้ว บุรุษนั้นจึงจับสุมะไว้ได้
ตั้งใจจะจับฉีกเนื้อเสียให้สมแดน พอที่ได้ยินเสียงจากพระตำหนักว่า "ช้าก่อน อย่าเพิ่งฆ่า
มัน นำมาให้เราก่อน" เจ้าพนักงานจึงจับสุมะไปถวายแด่พระราชา พระราชาจับกาไว้ใน
พระหัตถ์ แล้วตรัสถามว่า "นี่เจ้ากา เจ้าไม่รู้หรือว่า การกระทำของเจ้านั้นมีโทษหนัก ชื่อว่า
ไม่เคารพในเรา ทำร้ายร่างกายคนของเรา ทำลายของหลวงให้พินาศ โทษครั้งนี้ถึงชีวิต
เจ้ามีเหตุผลอย่างไรจึงถึงกับสละชีวิตมาประกอบกรรมถึงปานนี้"

"ข้าแต่มหाराชา" สุมะกราบทูล "ข้าพระพุทธเจ้ามีหัวหน้าผู้หนึ่ง เปรียบได้กับ
ราชาเช่นพระองค์ ข้าพเจ้าเป็นบริวารผู้รับใช้เหมือนเสนาบดี นางสุปัสสภรรยาของเจ้านาย
เกิดแพทอง อยากกินอาหารของพระองค์ ข้าพระพุทธเจ้าจึงอาสานำอาหารไปให้ ข้าพระพุทธเจ้า
รู้ดีว่า โทษครั้งนี้ถึงตาย แต่ยินดีพลีชีวิตเพื่อสนองพระคุณเจ้านาย บัดนี้ข้าพระพุทธเจ้า
ได้ปฏิบัติหน้าที่เสร็จแล้ว โทษทัณฑ์มีอยู่ประการใด ก็ขอได้โปรดบัญชาเถิดพระเจ้าข้า"

พระราชาได้ฟังคำกาแล้ว ทรงเลื่อมใสศรัทธาในน้ำใจเสียสละและจงรักภักดีของ
สุมะมาก จึงประกาศมอบราชสมบัติให้สุมะครอง กาสุมะก็ถวายคืนราชสมบัติ พระราชา
จึงประกาศให้อภัยทานต่อกาทั้งหลาย ห้ามใครทำอันตราย และให้หุงข้าวเลี้ยงกาวันละ
๑ ทะนานทุกวันเป็นประจำ ฟังกาจึงอยู่ด้วยความสุขสำราญจนถึงกาลอวสานแห่งชีวิต

ผู้รักษาสัจจะ

ยังมีวัวป่าอยู่ฝูงหนึ่ง ทุก ๆ วันจำฝูงจะนำลูกฝูงออกหากินในตอนเช้า พอตกบ่ายก็เรียกลูกฝูงของตนให้กลับกินเป็นประจำ ในวันฝูงนี้มีวัวแม่ลูกอ่อนตัวหนึ่ง เพิ่งคลอดลูกได้ไม่นานนัก แม่วัวพาลูกเดินตามฝูงทุกวัน

วันหนึ่งเวลาล่วงไปจนถึงบ่าย แม่วัวเห็นว่าในเวลากลางวันจะต้องกลับกิน จึงรีบกลับมาเที่ยวเล่นหญ้าอ่อนให้อิ่มเต็มที่แล้วจะได้อีกกลับ ส่วนลูกอ่อนก็วิ่งเล่นปะปนอยู่ในฝูง แม่วัวเล่นหญ้าเพลินจนหลงเข้าไปในเขตดงเสือ

ฝ่ายเสือโคร่งเห็นแม่วัวเล่นหญ้าเพลินอยู่ตัวเดียวเช่นนั้น จึงค่อย ๆ ย่องเข้าไปตะปบเอาแม่วัวไว้ได้ แม่วัวตกใจอย่างยิ่งพยายามดิ้นให้หลุด แต่สู้กำลังของเสือไม่ได้ เมื่อเห็นว่าหมดหนทางแน่แล้วก็คิดถึงลูก น้ำตาแม่วัวไหลพราก พร่ำขอให้เสือไว้ชีวิตตน แต่เสือก็ไม่ยอมปล่อยให้เป็นอิสระ แม่วัวจึงอ่อนวอนว่า "ท่านเสือเจ้า ขอให้ข้ากลับไปที่ลูกกินนมเสียก่อน แล้วข้าจะกลับมาให้ท่านกินเนื้อข้าตามท่านปรารถนา"

เสือได้ยินดังนั้น จึงถามว่า "เจ้ามีอะไรเป็นประกันให้ข้าเชื่อถือได้ ว่าเจ้าจะกลับมาให้ข้ากินเนื้อเจ้า" แม่วัวตอบว่า "ข้าไม่มีสิ่งใดเป็นประกัน นอกจากสัจจะ ถ้าข้าผิดสัญญาแล้วขอให้ฟ้าดินจงลงโทษให้ข้าพลัดพรากจากลูกของข้าเถิด"

เสือได้ฟังคำมั่นสัญญาเช่นนั้น ก็เกิดใจอ่อนจึงกล่าวว่า "ข้าเชื่อคำสัญญา ข้าจะอนุญาตให้เจ้าไปกินนมลูกก่อน และข้าขอปฏิญาณตอบเจ้าว่า ถ้าเจ้ารักษาสัจจะของเจ้าได้จริงแล้ว ก็ขออย่าให้เจ้าต้องพลัดพรากจากลูกเลย" เสือกล่าวจบก็ปล่อยแม่วัวไป แม่วัวรีบวิ่งตรงไปยังฝูงวัวป่า

ฝ่ายลูกวัวพอเห็นแม่กลับมาเข้าฝูงก็ดีใจ รีบวิ่งออกไปรับแม่และดูดนมทันที เมื่ออิ่มแล้วก็ชวนแม่กลับ แม่วัวได้แต่ยืนนิ่งเงียบ น้ำตาไหลพราก ลูกวัวจึงถามว่า "แม่เจ้าเป็นอะไรไปหรือ กลับที่อยู่ของเราเถิดแม่"

แม่วัวจึงตัดสินใจบอกลูกว่า "แม่กลับไม่ได้ดอกจ๊ะ ขอให้ลูกกลับไปอาศัยอยู่กับบรรดาเพื่อนฝูงทั้งหลายเถิด"

"แม่เป็นอะไรจึงกลับไม่ไ้จะแม่" ลูกวัวสงสัยอย่างยิ่ง แม่วัวจึงเล่าเรื่องที่ไปพบเสือใหญ่ที่พัง ลูกวัวสงสารแม่มาก จึงบอกแม่ว่า "แม่จ๋า ลูกจะไปให้เสือกินแทนตัวเอง" แม่วัวได้ยินดังนั้นจึงบอกลูกเป็นครั้งสุดท้ายว่า "ลูกจงกลับไปที่พักเสียเถิด แม่ขอลาก่อน" พอกล่าวจบแม่วัวก็ผละจากลูก วิ่งไปหาเสือ เพื่อให้เสือกินตามสัญญา

ลูกวัวรีบวิ่งตามแม่ไปติด ๆ พอไปถึงเสือก็รีบกระโดดไปขวางหน้าแม่ ร้องบอกให้เสือกินตนแทนแม่ แม่วัวรีบขอร้องเสือว่า "ขออย่าได้กินลูกของข้าเลย ข้าเป็นผู้ให้สัญญา ขอให้ท่านกินข้าตามที่ไ้สัญญาไว้เถิด"

เสือเห็นว่าแม่วัวรักษาสัจจะที่ไ้ไว้ ก็นึกถึงปณิธานของตน จึงปล่อยแม่วัวให้กลับไป โดยมีไ้พลัดพรากจากกันอีกเลย

นิทานคติธรรม

สิงโตกับหมาจิ้งจอก

สิงโตตัวหนึ่งนอนป่วยอยู่ในถ้ำ บรรดาสัตว์ป่าทั้งหลายรู้ว่าเจ้าป่าไม่สบาย จึงพากันไปเยี่ยมเยียน และถามข่าวคราวเพื่อเอาใจสิงโต สิงโตฉลาดตัวนั้นก็จับสัตว์ที่ไปเยี่ยมกินเสียทุกครั้งไป ไม่มีสัตว์ตัวใดเข้าไปเยี่ยมสิงโตแล้วจะรอดชีวิตออกมาได้ จนกระทั่งสิงโตตัวนั้นหายป่วยและมีกำลังวังชาขึ้น แต่กระนั้นสิงโตก็ยังแกล้งทำนอนป่วย เพื่อจะจับสัตว์ที่เข้าไปเยี่ยมกินเป็นอาหารอีก

หมาจิ้งจอกตัวหนึ่งสังเกตเห็นสัตว์ป่าแถบนั้นลดน้อยลงไปเป็นจำนวนมาก ก็มีความสงสัยว่าสิงโตจะเป็นผู้กิน จึงทำที่ไปเยี่ยมสิงโต เพื่อจะหาสาเหตุแห่งการเบาบางของสัตว์ป่า หมาจิ้งจอกเป็นสัตว์ฉลาดและไม่ประมาท หาไ้พรวดพราดเข้าไปเยี่ยมสิงโตถึงในถ้ำไม่ คงยืนอยู่แต่ปากถ้ำเท่านั้น สิงโตเจ้าเล่ห์เห็นดังนั้น อยากกินหมาจิ้งจอกเป็นกำลัง จึงแกล้งทำเสียงเหมือนป่วยหนัก แล้วร้องขึ้นว่า "เขามาคุยกันข้างในนี้เถิด เพื่อนอยากขอบใจที่มาเยี่ยมเรา แต่เรากำลังป่วยไม่มีเรี่ยวแรงจะออกไปต้อนรับไ้"

หมาจึงจอกตอบไปว่า "ความจริงข้าพเจ้าก็อยากเข้าไปเยี่ยมท่านถึงในถ้ำเหมือนกัน แต่ไม่แน่ใจว่าเมื่อเข้าไปเยี่ยมแล้ว จะได้ออกกลับมาหรือไม่ เพราะปรากฏว่าที่ปากถ้ำของท่าน บรรดาสัตว์ที่มาเยี่ยมมีแต่รอยเท้าเข้าไปเท่านั้น ไม่มีรอยเท้าออกมาเลย" หมาจึงจอกว่าแล้วหันหลังกลับไม่ยอมเข้าไปเยี่ยมสิงโต และป่าวร้องไม่ให้สัตว์ทั้งหลายไปเยี่ยมด้วย

นิทานอีสป

มดกับจิ้งจอก

วันหนึ่งในฤดูร้อน อากาศสดชื่น แสงแดดส่องสว่างตลอดวัน ชาวโพดในไร่สุขบนต้นไม้ผลไม้อร่าม ร่มรื่น ดอกไม้เต็มไปดวยน้ำหวาน ผึ้งผึ้งและแมลงต่าง ๆ บินร่อนดูคนนำหวานจากเกสรดอกไม้ จิ้งจอกเกาะอยู่บนใบไม้ เลี้ยงมันร้องเซ็งเซ้งอยู่ท่ามกลางแสงแดด

ขณะที่สัตว์อื่น ๆ ขึ้นชมอยู่กับธรรมชาตินั้น มดที่ขยันทำงานตลอดเวลา ไม่ยอมอยู่ว่าง มันออกไปเก็บเมล็ดข้าวและชาวโพดในไร่ มาสะสมไว้สำหรับเป็นอาหารในฤดูหนาว "เวลานี้อากาศร้อน แสงแดดส่องสว่าง แต่อีกไม่ช้าอากาศจะหนาว เวลานั้นจะไม่มีอาหาร" มดคิด

จิ้งจอกเป็นแมลงที่เกียจคร้าน ในฤดูร้อนมันชอบนอนถึงแดดบนก้อนหิน ฝ้าๆ มดวิ่งตามอาหารไปมาในไร่ มันหัวเราะและมองมดอย่างขบขัน "ทำไมท่านทำงานหนัก" จิ้งจอกพูด "ท่านไม่รู้หรือว่า เวลานั้นเป็นฤดูร้อน เป็นเวลาที่สัตว์ทั้งหลายหยุดพักผ่อน" มดทำงานอยู่จนไม่มีเวลาตอบจิ้งจอก

พอถึงฤดูหนาว ลมพัดแรง อากาศหนาวมาก จิ้งจอกออกไปหาอาหาร แต่มันไม่มีอะไรจะกินเลยเฉาदनอย จิ้งจอกที่นำส่งสารอาหารและหนาวจนตัวสั่น มันจึงไปหามดที่รัง "ขออาหารให้ฉันกินบ้าง" จิ้งจอกขอ "ฉันหนาวจนตายแล้ว"

มดมองจิ้งจกอย่างเหยียดหยาม "ฉันไม่มีอาหารไว้สำรอง" มดตอบ "ท่านควร
จะทำงานตลอดฤดูร้อนเช่นเดียวกับฉัน เพื่อสะสมอาหารไว้สำหรับฤดูหนาว แต่แทนที่จะ
ทำงาน ท่านกลับอยู่เฉย ๆ อย่างเกียจคร้าน ท่านเอาแต่นอนและเที่ยวร้องเพลงสบาย
แล้วก็หัวเราะเยาะเวลาที่ฉันทำงาน ไม่ใช่ความผิดของฉันที่ท่านอดอาหาร"

จิ้งจกบินไปช้า ๆ อากาศหนาวขึ้น ๆ ทุกวัน จิ้งจกไม่มีอาหารกิน ในที่สุดมัน
ก็อดตาย

นิทานอีสป

เรื่องของปูกับงู

สมัยหนึ่งยังมีปูตัวหนึ่งได้เป็นราชาแห่งสัตว์ทั้งหลาย เมืองที่ปูเป็นเจ้าครอบครอง
นั้น มีสระหลายสระสำหรับว่ายนํ้าเล่น จอมปูได้กำหนดกฎไว้ข้อหนึ่งว่า ขณะที่มันนอนหลับ
บรรดาสัตว์ทั้งหลายที่อยู่ในปกครองจะต้องเงียบ ไม่ทำเสียงหนวกหู

วันหนึ่งพวกกบพากันหัวเราะด้วยเสียงอันทัง จนทำให้ปูตกใจตื่น ปูรู้สึกโกรธมาก
ที่พวกกบละเมิดกฎ จึงเรียกกบมาถามว่า "พวกเจ้าหัวเราะอะไรกัน"

กบตอบว่า "พวกเราหัวเราะแต่"

"ไปหัวเราะเขาทำไมกัน" ปูตะคอก

"จะไม่ให้หัวเราะได้อย่างไรล่ะ ก็แต่แบกบ้านมาบนหลังด้วยนี่ หลังคามุงกระเบื้อง
เสียงดัง" เมื่อปูทราบดังนั้น จึงเรียกเต่าเข้ามาหา และถามว่า "ทำไมจึงต้องแบกบ้าน
มาด้วย ทำให้กบขำจนต้องหัวเราะ ทำให้เราตื่น"

"ที่แบกบ้านมาด้วย เพราะเจ้าแมลงไฟ มันเอาไฟติดตัวมาด้วยนะซี" เต่าตอบ
"ท่านเห็นเจ้าหิ่งห้อยนั้นไหมละฉันกลัวว่ามันจะมาเผาบ้านของฉัน จึงต้องแบกบ้านมาด้วย"

ปูจึงเรียกหิ่งห้อยเข้ามา "ว่าไงหิ่งห้อย ทำไมเจ้าจึงต้องเอาไฟติดตัวมาด้วย"

ทำให้เตากลัวไฟจะไหม้บ้าน จนต้องแยกบ้านเวลาไปไหน ๆ ทำให้กบขำจนต้องหัวเราะ ทำให้ฉันทื่น" "

"ก๊วยนะซี" หึงหอยตอบ "พวกขงชอบรุมเล่นงานฉันทื่นเสมอ ฉันทื่นจึงต้องเอาไฟติดตัวมาด้วยเพื่อป้องกัน"

บูจิงเรียกขงเข้ามาซักถาม "ขง บอกมาซิเรื่องอะไรถึงได้คอยเล่นงานหึงหอย ทำให้หึงหอยต้องเอาไฟติดตัว ทำให้เตากลัวไฟไหม้บ้านจนต้องแยกบ้าน ทำให้กบขำจนต้องหัวเราะ ทำให้ฉันทื่น" ขงไม่ตอบ มันรู้สึกไม่พอใจที่บูจิงถึงแต่ความสบายของตัวเอง จึงบ่นตรงเขาหาปู แล้วก็เข้าไปให้หน้าผาก จอมปูโมโหมาก จึงเอาก้ามตบขงตายคาที่ ฝ่ายขงตัวอื่น ๆ เมื่อทราบว่า เพื่อนของตนถูกปูทำร้ายถึงแก่ความตาย ก็ไม่รอช้าต่างกันหาปูกันจาละหวัน จักจั่นซึ่งเกาะอยู่บนต้นไม้ ทราบว่าพวกขงกำลังออกตามล่าปู ก็ขยับปีกเป็นสัญญาณให้รูวากัยกำลังจะมาถึงตัว บูจิงหลบลงรูหนีไป

การหลบซ่อนของปูลวงรูไปถึงหูพวกขงอย่างรวดเร็ว พวกขงรู้ว่าปูซ่อนตัวอยู่ในรูเล็ก ๆ ดังนั้นมันจึงออกตามปูตามรูต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้พวกขงจึงชอบมาทำเสียงหึง ๆ ที่หูของเรา ทั้งนี้เพราะขงสงสัยว่าปูจะหลบซ่อนอยู่ในรูของมันเอง

นิทานฟิลิปปินส์

กระต่ายป่ากับกบ

กระต่ายป่าฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ในป่าละเมาะใกล้หนองน้ำแห่งหนึ่ง กระต่ายป่าฝูงนี้พากันรู้สึกว่าการบกวนอย่างยิ่งจากพวกสัตว์ป่าอื่น ๆ ทำให้พวกมันไม่เป็นปกติสุข แต่พวกมันก็ไม่รู้จะหนีไปอยู่เสียที่ไหนจึงจะพ้น เมื่อมีสัตว์ชนิดอื่นโผล่เข้ามาให้พวกมันเห็น แม่น้ำตัวนั้นจะมีเพียงตัวเดียว พวกมันก็ตื่นตระหนกผ่นออกวิ่งหนีอยู่เป็นประจำ ทำให้กระต่ายป่าฝูงนี้ไม่มีความสุข เพราะมันัวแต่หวาดผวาดังภัยที่ยังมาไม่ถึง

วันหนึ่ง กระจ่ายป่า เห็นฝูงม้าป่าพากันวิ่ง ผ่านพวกมันไป ด้วยความตกใจสุดขีด พวกมันออกวิ่งอย่างสุดฝีเท้า แตะตื้นอลหม่านไปหมด เมื่อม้าป่าฝูงนั้นผ่านไปแล้ว กระจ่ายป่าซึ่งเป็นจำฝูงก็เรียกประชุมบริวารทั้งหมด เพื่อปรึกษาหารือถึงวิธีแก้ไขความหวาดกลัวของพวกมัน กระจ่ายป่าตัวหนึ่งจึงเสนอว่าให้ไปกระโดดน้ำตายเสียในรูเลื้อย รูด ไม่ตอมมากอวยวักกันด้วยความหวาดกลัวอีกต่อไป ที่ประชุมต่างก็เห็นพ้องต้องกัน กระจ่ายป่าฝูงนั้นจึงพากันไปที่หนองน้ำ ฝูงกบซึ่งอยู่ที่นั่นก็พากันตื่นตระหนกตกใจ กระโจนลงน้ำอย่างผลิผลาม จำฝูงเห็นดังนั้นจึงร้องขึ้นว่า "หยุดก่อน พวกเราอย่าคิดฆ่าตัวตายกันอีกเลย ในโลกนี้มีใช้มีเราเพียงพวกเดียวเท่านั้นที่มีความหวาดกลัว แม้แต่ฝูงกบก็มี ความหวาดกลัวเช่นเดียวกัน เราควรจะเอาชนะความหวาดกลัวที่เราเมื่ออยู่ สิ่งทั้งหลาย มันไม่ได้เลวร้ายอย่างที่เราคิดเลย ขอให้พวกเรากลับไปมีชีวิตอยู่ในป่าละเมาะตามเดิมเถิด"

ว่าแล้วมันก็นำลูกฝูงกลับไปยังถิ่นเดิม และคลายความหวาดกลัวสิ่งต่าง ๆ ลง กระจ่ายป่าฝูงนี้จึงค่อยมีความสุขขึ้น

นิทานอีสป

พรวนป่ากับหมาป่า

พรวนป่าคนหนึ่ง ขณะที่ล่าสัตว์อยู่คนเดียวในป่าใหญ่ ได้เกิดไฟไหม้ป่าขึ้นในขณะที่แดดร้อนจัด พรวนป่าจึงรีบรุดออกจากกลางป่า มุ่งหน้าไปสู่ชายป่าในทิศทางอันเป็นที่ตั้งแห่งหมู่บ้านของตนซึ่งอยู่ไกล ในขณะนั้นเขาได้ยินลูกหมาป่าเล็ก ๆ ห่าตัวร้องลั่น เพราะถูกควันไฟและความร้อนจากไฟป่า ซึ่งกำลังลุกลามไกลเขามาทุกที

"ลูกหมาป่าเหล่านี้ต้องตายอย่างแน่นอน ถ้าฉันไม่ช่วยชีวิตไว้" คิดแล้วพรวนป่าก็เอาลูกหมาป่าทั้งหมดวิ่งหนีไฟ ซึ่งตามมาข้างหลังอย่างรวดเร็ว เมื่อเกือบจะพ้นเขตป่าซึ่งปลอดภัยจากไฟป่าแล้ว เขาวางลูกหมาป่าลงที่โคนต้นไม้ แล้วตัวเองก็นั่งเฝ้าอยู่ไกล ๆ

ในใจคิดว่า ไม่ช้าแม่หมาป่าคงสะกดรอยตามมา

ส่วนแม่หมาป่า ครั้นเห็นไฟไหม้ป่าในทิศทางอันเป็นที่อยู่ของมัน ก็ตกใจรีบวิ่งกลับไปที่ต้นไม้ซึ่งมันตั้งภูมิลำเนาไว้ เมื่อไปถึงจึงรู้ว่าไฟป่าไหม้ต้นไม้ต้นนั้นและบริเวณรอบ ๆ เสียแล้ว ไม่มีทางที่จะช่วยชีวิตลูกได้ มันร้องไห้แทบจะขาดใจไปในเวลานั้น แต่ครั้นแล้วมันเห็นรอยเท้าพรานป่า จึงรู้ว่ามีคนผ่านมาทางนั้น ในขณะที่มันไปหากิน จึงวิ่งตามรอยไป

แม่หมาป่าวิ่งไปจนเหนื่อยหอบเต็มที่ พอไปถึง เห็นนายพรานนั่งเฝ้าลูกของมันตรงโคนต้นไม้ นายพรานรองบอกแม่หมาป่าว่า "ข้าช่วยลูกทั้งหมดของเจ้าไว้ได้ ในขณะที่ไฟกำลังจะถึงตัว และนำมาคอยเจ้าอยู่ที่นี่" แม่หมาป่ารู้สึกยินดีชอบใจนายพรานเป็นการใหญ่ ก่อนที่จะตามลูกไปอาศัยอยู่ในโพรงไม้ใกล้ ๆ

ต่อมาอีกห้าปี นายพรานเข้าป่าล่าสัตว์ตามเคยของเขา วันหนึ่งเขาเห็นหมาป่าฝูงใหญ่วิ่งมาข้างหน้า พรานป่าจะหนีขึ้นต้นไม้ก็ไม่มีทางจะขึ้นได้ จึงวิ่งหนีไป ฝูงหมาป่าก็ไล่ใกล้เข้ามาทุกที ใกล้เข้ามา ใกล้เข้ามา พรานป่าตกใจเหลือวonder เหลือวonder จนกระทั่งสะกดต้นไม้ล้มลงสลบไป

เมื่อรู้สึกตัวขึ้นมา จึงพบว่า แม่หมาป่าตัวที่เขาช่วยลูกของมันพ้นจากไฟนั้นกำลังนั่งอยู่ข้าง ๆ พร้อมกับลูกตัวใหญ่เท่าแม่ของมันอีก 5 ตัว พรานป่ากล่าวแก่แม่หมาป่าว่า "ข้าขอบใจเจ้ามาก ข้าพอจะเข้าใจได้ เจ้าช่วยชีวิตข้าไว้ มิให้หมาป่าเหล่านั้น กินข้าเป็นอาหารใช่หรือไม่ ?"

"ใช่แล้ว" แม่หมาป่าตอบ "เกราะหัตถ์ที่ข้ากับลูกทั้งห้า โผล่มาจากพุ่มไม้ใกล้ ๆ จึงได้เข้าป้องกันไว้มิให้พวกมันกิน ลูกข้าทั้งห้านี้มีชื่อเสียงในทางต่อสู้ พวกมันรู้จักดี จึงถอยไปไม่มีใครกล้าทำร้ายท่าน ลูกทั้งห้าของข้าก็คือลูกที่ท่านได้ช่วยชีวิตไว้จากไฟป่านั่นเอง"

หมาจิ้งจอกกับสิงโต

หมาจิ้งจอกกับลาสาบานว่าจะเป็นเพื่อนรักที่อดร้ายด้วยกัน เมื่อถึงคราวตกทุกข์ได้ยากก็จะรวมทุกข์ด้วยกัน แม้ชีวิตก็จะสละแทนกันได้ ตั้งแต่สาบานเป็นเพื่อนกันแล้วจะไปไหนมาไหนสัตว์ทั้งสองก็ไปด้วยกันเสมอ

อยู่มาวันหนึ่ง ลาไม่ค่อยสบาย ไม่สามารถออกไปหาอาหารร่วมกับหมาจิ้งจอกได้ หมาจิ้งจอกจึงไปแต่ลำพังผู้เดียว ขณะที่เดินเที่ยวหาอาหารอยู่นั้น บังเอิญพบสิงโตเข้าอย่างประจัญหน้า ไม่สามารถจะหลบหนีไปได้ สิงโตตรงเข้าไปจะตะกรุบหมาจิ้งจอกกินเป็นอาหารเสีย หมาจิ้งจอกมีความกลัวเป็นอันมาก จึงร้องขอชีวิตต่อสิงโตว่า "ข้าแต่ท่านพญาสัตว์ กรุณาไว้ชีวิตข้าพเจ้าเถิด ถ้าท่านปล่อยข้าพเจ้าไป ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะลวงสัตว์ใหญ่กว่าข้าพเจ้ามาให้ท่านกินเป็นอาหารแทน"

สิงโตได้ฟังดังนั้นจึงว่า "แน่หรือ"

"ข้าพเจ้ารับรอง"

"ดีละ ข้าจะคอยอยู่ที่นี่ เจ้าจงไปทำตามคำของเจ้า และขอบอกเสียก่อนว่าอย่าได้บังอาจหลอกลวงเราเป็นอันขาด"

หมาจิ้งจอกดีใจเป็นอันมาก รีบวิ่งกลับไปที่อยู่ของตน ถิ่นถึงจึงพูดกับลาว่า "เพื่อนเอ๋ย เมื่อตะกี้นี้ข้าไปพบทำเลอาหารแห่งหนึ่ง เต็มไปด้วยหญ้าเขียวสดและชาวฟางปามาแกะเพื่อน เราไปกัน อาหารรสโอชาอย่างนั้นจะทำให้เพื่อนมีกำลังแข็งแรงดีดังเดิม"

ลาได้ฟังดังนั้น ก็พาเชื่อคิดว่าเป็นความจริง จึงไปกับหมาจิ้งจอก หมาจิ้งจอกไหลาเดินนำหน้าลางไปจนกระทั่งถึงหล่มแห่งหนึ่ง ลากล่ำดักลงไปในหล่มลึก จะถอนตัวอย่างไรก็ไม่ขึ้น จึงร้องให้หมาจิ้งจอกช่วย "เพื่อนเอ๋ย ช่วยชาด้วย"

หมาจิ้งจอกกลับหัวเราะแล้วพูดว่า "ก่อนจะช่วยเจ้า ข้าก็ต้องช่วยตัวข้าก่อน" ว่าแล้วหมาจิ้งจอกก็หันหลังกลับวิ่งไปหาสิงโตทันที พลางว่า "ข้าแต่พญาสัตว์ บัดนี้ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามสัญญาแล้ว โดยข้าพเจ้าลวงลาเพื่อนของข้าพเจ้าให้ไปตกหล่ม ขอเชิญท่านไปกินลาเถิด"

สิ่งใดที่ฟังดังนั้น ก็รู้สึคนานอันทรยศเลวทรามของหมาจึงจอก จึงตำรามว่า
 "อายสัตว์ทรยศ เจ้ารักแต่ชีวิตของเจ้า โดยลวงเพื่อนให้ไปพบความตายเช่นนี้ เจ้าจะมี
 ชีวิตอยู่ไปทำไมในหน้กแผ่นดิน ข้าจะกินเจ้าเสียเดี๋ยวนี้" ว่าแล้วสิ่งใดก็จับหมาจึงจอก
 กินเสียในทันที แล้วไปจับลาที่ตกหล่มกินภายหลัง

นิทานอิสป

ไถ่บ้านกับไถ่ป่า

กองทัพทหาร กองหนึ่ง ต้องเดินทางไปทำสงครามกับฝ่ายศัตรู ทหารกองนี้จะต้อง
 เดินทางรอนแรมไปในป่าเป็นเวลาแรมเดือน แม่ทัพจึงให้นำไถ่บ้านไปเลี้ยงในกองทหาร
 ทุกเช้าตรู่ ไถ่บ้านจะส่งเสียงขันเจื้อยแจ้ว ปลุกให้ทหารลุกขึ้นซ่อมอาวุธตรงเวลาทุกวัน
 กำลังของทหารก็พร้อมเพรียงและมีระเบียบวินัย ทหารต่างก็มีกำลังใจและเตรียมพร้อม
 ที่จะเข้าต่อสู้กับศัตรู การฝึกครั้งนั้น กองทหารกองนี้เป็นฝ่ายมีชัย นำความชื่นชมมาสู่
 กองทัพ

ต่อมาอีกหลายเดือน กองทหารต้องไปรบกับชาติอีกพวกหนึ่ง ซึ่งต้องเดินทาง
 รอนแรมไปในป่าอีกเป็นเวลานาน แม่ทัพก็ให้นำไถ่บ้านไปเลี้ยงในกองทัพอีกเช่นเคย แต่
 บังเอิญไถ่บ้านเกิดป่วยและตายลงระหว่างทาง แม่ทัพจึงให้ทหารไปจับไถ่ป่ามาเลี้ยงไว้
 ขันบอกเวลาแทนไถ่บ้าน ตั้งแต่เลี้ยงไถ่ป่า ทหารก็ตื่นไม่เป็นเวลา เพราะไถ่ป่าขัน ตอน
 ตีกลาง ตอนเช้าตรู่บาง ตอนสายบาง การซ่อมอาวุธไม่เป็นเวลา ขาดระเบียบวินัยไป
 กำลังของทหารก็ขาดความพร้อมเพรียง เมื่อเข้าต่อสู้กับชาติก็ ปรากฏว่ากองทัพถูกชาติก
 ติแตกกระจาย บรรดาไพร่พลทหารล้มตายเป็นจำนวนมาก

นิทานคติธรรม

สิงโตกับวัว

สิงโตตัวหนึ่งเที่ยวจับสัตว์ในป่ากินเป็นอาหารเสียมากต่อมาก จนบรรดาสัตว์ป่าทั้งหลายในแถบนั้นพากันอพยพหลบหนีไปอยู่ป่าอื่น สิงโตเที่ยวจับสัตว์กินไม่ได้ ก็ตระเวนหาเหยื่อไป ในที่สุดก็มาพบวัวป่าเขาสามตัว กำลังกินหญ้าอยู่ที่ชายทุ่งริมป่าแห่งหนึ่ง สิงโตอยากกินวัวทั้งสามเป็นกำลัง แต่เมื่อดูท่าทีแล้วก็ไม่อาจจะจับวัวเหล่านั้นกินได้ เพราะวัวทั้งสามเป็นเพื่อนกัน ทุกวันมันจะออกไปหาอาหารด้วยกัน และยิ่งกว่านั้นถาเกิดภัยอันตรายใด ๆ ขึ้น มันทั้งสามก็จะช่วยกันต่อสู้ศัตรูอย่างดุเดือดทีเดียว

สิงโตรอกหาอุบายอยู่หลายวัน ในที่สุดก็คิดออก จึงเดินไปหาวัวเหล่านั้น แล้วกล่าวชักชวนอย่างสนิทสนม "โอ เพื่อนยาก แถ่นี้ฉันหาอุบายอุดมสมบูรณ์ดีนะ ให้เรารวมหากินด้วยสักหมู่หนึ่งเถิด" วัวทั้งสามไม่ค่อยจะไวใจนัก เพราะสิงโตเป็นสัตว์กินเนื้อไม่ใช่กินหญ้า แต่สิงโตเจ้าคารมก็พูดหวานล่อมจนวัวทั้งสามเชื่อสนิทว่า สิงโตจะเป็นมิตรที่ดีของมัน จึงให้ความสนิทสนมคุ้นเคยเป็นอันดี

สิงโตคอยหาโอกาสอยู่แนบอย่างใจเย็น พอได้จังหวะวัวตัวใดอยู่เดี่ยว สิงโตก็จะยุยงว่า "ระวังตัวเถิดเพื่อนยาก เพื่อนของท่านทั้งสองกำลังคบคิดจะทำร้ายท่าน" ครั้งแรกวัวตัวนั้น ๆ ก็ไม่เชื่อ แต่เมื่อถูกสิงโตเป่าหูเข้าทุกวัน ๆ วัวทั้งสามก็ไม่ไวใจซึ่งกันและกัน ในที่สุดก็แตกแยกไปหากินแต่ลำพังตัวเดียว

สิงโตเห็นเป็นโอกาสเหมาะ จึงกำจัดวัวเสียทีละตัว ๆ จนหมดในที่สุด

นิทานอีสป

สิงโตกับมด

สิงโตตัวหนึ่งชอบมีเพื่อนฝูงมาก เพราะถือว่าเพื่อนนั้นสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลตนได้ และยิ่งกว่านั้นการมีเพื่อนมากยังช่วยเชิดชูสง่าราศี เมื่อเกิดมีภัยอันตรายขึ้น เพื่อน

ก็สามารถช่วยกันขจัดปัดเป่าภัยอันตรายนั้น ๆ ได้ แต่เพื่อนนั้นสิงโตชอบคบแต่สัตว์ใหญ่ที่ตนเห็นว่ามีความแข็งแรงเป็นอาวุธและแข็งแกร่ง เป็นต้นว่า ช้าง เสือ หมี วัว แรด เวลาไปไหนก็ไปกันเป็นกลุ่ม ดูเป็นที่เกรงขามแก่สัตว์อื่น ๆ เป็นอันมาก

อยู่มาวันหนึ่งมดง่ามตัวหนึ่งพอใจที่เห็นสิงโตมีเพื่อนมาก ก็อยากจะสมัครเป็นเพื่อนของสิงโตบ้าง เมื่อเห็นสิงโตว่าง มดง่ามก็เข้าไปหาแล้วพูดว่า "สิงโตเพื่อนรัก ท่านทำอะไรหรือ"

"อ้อ เจ้ามดง่าม" สิงโตทัก "เกิดอะไรขึ้น จึงมาเรียกเราเป็นเพื่อนของเจ้า"

"ไม่มีอะไรดอก เราเห็นว่าท่านพอใจคบเพื่อนฝูง เพราะขึ้นชื่อว่าเพื่อนย่อมร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วย เราก็พอใจคบเพื่อนเหมือนกัน จึงมาขอสมัครเป็นเพื่อนกับท่าน"

"เจ้านะรีจะมาสมัครเป็นเพื่อนกับเรา" สิงโตหัวเราะชอบใจ "นี่แน่เจ้ามดง่ามเอ๋ย จริงอยู่ที่ว่าเราชอบคบเพื่อน แต่เจ้าก็ควรจะรู้ว่าเพื่อนของเรานั้นจะต้องมีรูปร่างใหญ่โตแข็งแรง และมีงา มีเขี้ยวเล็บเป็นอาวุธที่น่าสะพรึงกลัว สำหรับเจ้าเป็นเพียงมดเล็ก ๆ ตัวหนึ่ง ซึ่งหาส่งาราก็ไม่ได้ เราจะคบเจ้าไว้มองไม่เห็นว่าจะได้ประโยชน์อะไรจากเจ้า ยิ่งกว่านั้นก็ออกจะเป็นที่อับอายขายหน้าแก่ผู้ใดพบเห็น ดูเป็นว่าเราช่างสิ้นคิดสิ้นดี กลับไปเสียเถอะมดง่าม เราเสียใจที่จะคบเจ้าไว้มองไม่ได้"

มดง่ามได้ยินสิงโตแสดงความรังเกียจดังนั้นก็ไม่ว่าอะไร ลาสิงโตกลับไปที่อยู่ของตน

ต่อมาอีกหลายวัน ขณะที่สิงโตนอนหลับอยู่ในถ้ำ พอรุ่งเช้าสิงโตรู้สึกปวดแสบปวดคันที่ลำตัว จนไม่สามารถออกจากถ้ำไปหาอาหารได้ ยิ่งสาหัสขึ้นความปวดก็ยิ่งทวีมากขึ้น จนเกือบจะทนไม่ไหว บรรดาสัตว์ที่เป็นเพื่อนทั้งหลายต่างก็พยายามช่วยเหลือ หายามาหยอดน้ำให้สิงโต แต่ความปวดก็หาได้ทุเลาเบาบางลงไม่ จนสิงโตทนไม่ไหวต้องร้องครวญครางออกมา

ฝ่ายมดง่ามได้ทราบข่าวสิงโตไม่สบายก็ไปเยี่ยม เมื่อมาถึงเห็นสิงโตดิ้นกระวนกระวาย ก็ตรงเข้าไปถามว่า "เป็นอะไรไปหรือ ท่านสิงโต"

"ปวดหูเหลือเกิน มดง่ามเอ๋ย"

"เอาเถอะ ข้าพเจ้าถึงแม้ว่าจะไม่ได้เชื่อว่าเป็นเพื่อนของท่านก็จริง แต่ชอบช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก และใคร่รับความเดือดร้อน สำหรับอาการของท่าน ข้าพเจ้าเชื่อว่าจะช่วยได้" ว่าแล้วมดง่ามก็กลืนเขาไปในหูของสิ่ง โต เห็นแมงดาเรืองตัวหนึ่งอยู่ในหู มดง่ามจึงตบขาแมงดาเรืองออกมาด้วยกำลังแรง พอตัวแมงดาเรืองออกมาพ้นหู สิ่งโตก็หายปวดเป็นปลิดทิ้ง ลูกขึ้นไคทันที แล้วกล่าวขอโทษกับมดง่ามว่า

"มดง่ามที่รัก โปรดอย่าให้ข้าด้วยเถิด ที่ได้กล่าวดูหมิ่นท่านเมื่อวันก่อน บัดนี้ข้าได้สำนึกแล้ว ว่าการคบเพื่อนนั้นหาใช่จะเลือกคบเอาแต่เพื่อนที่ตนคิดว่าจะมีประโยชน์เท่านั้น เพราะในโลกไม่ว่า วัตถุ คน หรือสัตว์ ก็จะต้องมีประโยชน์สักอย่างหนึ่งจนได้ แม้ว่ามันจะไม่มีค่าในสายตาทั่ว ๆ ไปก็ตาม ข้าขอถอนรับท่านเป็นเพื่อนรักของข้าตั้งแต่นี้เป็นต้นไป"

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สิ่งโตก็ยกย่องและคบมดง่ามเป็นเพื่อนเสมอตน

นิทานอีสป

อำนาจกับปัญญา

ในกาลก่อน ณ ป่าแห่งหนึ่ง มีสิ่งโตเป็นเจ้าป่า มันต้องการจะแสดงอำนาจและความยิ่งใหญ่ของตนให้สัตว์ทั้งหลายเห็น มันจึงประกาศเรียกสัตว์ทั้งหมดมาประชุมโดยพร้อมหน้ากัน แล้วสิ่งโตประกาศขึ้นว่า "ท่านทั้งหลายจงทราบแล้วว่า เราเป็นผู้ยิ่งใหญ่กว่าใคร ๆ เราคุ้มครองท่านให้อยู่อย่างเป็นสุข หากไม่มีเรา พวกท่านคงเดือดร้อนเพราะถูกรบกวน ตลอดวันเราต้องประจำอยู่ที่ป่า เพื่อคอยตัดสินชำระคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจนไม่มีเวลาออกหากิน ดังนั้นตั้งแต่นี้เป็นต้นไป พวกท่านต้องแบ่งเวรส่งอาหารมาให้เรากินวันละหนึ่งตัว หากไม่ปฏิบัติตาม อันตรายจะเกิดขึ้นกับพวกท่าน" สัตว์ทั้งหลายไม่กล้าขัดขืนคำสั่งของสิ่งโตผู้เห็นแก่ตัว จึงจำใจรับคำ และตกลงแบ่งเวรส่งอาหารให้ทุกวัน

อยู่มาวันหนึ่ง เป็นเวรของกระต่ายจะต้องไปให้สิ่งโตกิน มันพยายามคิดหาวิธีหลบเลี่ยง แต่ยังคิดไม่ได้ ขณะที่เดินทางไปหาสิ่งโต มันพบถ้ำใหญ่ข้างล่างมีน้ำขังอยู่ จึงนึกอุบายที่จะแก่งัดสิ่งโตได้ กระต่ายแกล้งเดินทางไปช้า ๆ เมื่อกระต่ายไปถึงถ้ำของสิ่งโต ก็เป็นเวลาสายมากแล้ว สิ่งโตหิวเป็นกำลัง จึงกำรามออกไปด้วยความโกรธ "เอ็งทำไมจึงมาล่าช้านัก" กระต่ายทำความเคารพ แล้วบอกว่า "ท่านผู้ยิ่งใหญ่ การที่ข้าพเจ้ามาสายเช่นนี้ เพราะขณะที่เดินผ่านมา มีสิ่งโตอีกตัวหนึ่งเรียกให้ข้าพเจ้าหยุด มันบอกว่าท่านนี้แหละคือผู้ยิ่งใหญ่ และมันสั่งให้ข้าพเจ้ามาบอกท่านว่า หากท่านเก่งจริงแล้ว ไปสู้กับมัน มันรอคอยอยู่ตลอดเวลา"

สิ่งโตได้ยินดังนั้น รู้สึกโกรธมาก แผลเสียดังสนั่นป่า "เอ็งจงพาข้าไปพบมันเดี๋ยวนี้ ดูว่ามันหรือชายิ่งใหญ่กว่ากัน" กระต่ายไม่รอช้ารีบพาสิ่งโตไปยังถ้ำทันที พอไปถึงถ้ำ กระต่ายรีบบอกว่า "ข้าพเจ้ากลัวมันยิ่งนัก ขอท่านจงไปตัวเดียวเถิด มันอยู่กันถ้ำนั้นแหละ"

พอพูดจบกระต่ายรีบวิ่งหนีไป สิ่งโตไม่รอช้าเดินทางตรงไปยังถ้ำนั้น พอไปถึงจึงชะเง้อมองลงไปก้นถ้ำ มันมองเห็นสิ่งโตอีกตัวรูปร่างสูงใหญ่ปรากฏอยู่ มันแผลเสียดังกำรามออกไป สิ่งโตตัวนั้นก็แผลเสียดังสะท้อนกองกลับมา ทำให้มันโกรธยิ่งนัก จึงโผล่กระโจนลงไปทันที หมายจะกัดฟัดให้แหลกคาเขี้ยว

เมื่อมันกระโดดลงไป ปรากฏว่าศีรษะกระแทกกับเง้าหินคอดกั๊ก จมน้ำถึงแก่ความตายทันที นับแต่นั้นมา สัตว์ทั้งหลายก็อยู่ด้วยกันอย่างปลอดภัย

นิทานคติธรรม